

PATENTU VALDE
UN IZGUDROTĀJDARBĪBA LATVIJĀ

1918 - 1940

PRIEKŠVārds

Rūpnieciskā īpašuma aizsardzības pamati Latvijas Republikā tika likti drīz pēc Latvijas neatkarības iegūšanas 1918. gadā. Nākamajā gadā tika uzsākts darbs pie normatīvā regulējuma pamatu izstrādes, bet jau 1920. gadā dibināta Patentu valde, kas tika izveidota Tirdzniecības un rūpniecības ministrijas Rūpniecības departamenta sastāvā.

Latvijas normatīvie akti atbilda pasaules valstu praksei rūpnieciskā īpašuma aizsardzības jomā, un Patentu valdes darbinieku profesionalitāte un nesavtīgais ikdienas darbs nodrošināja iestādei noteikto funkciju efektīvu izpildi.

Tolaik Latvijā katru gadu tika saņemti apmēram 350 patenti pieteikumu. Lielāko daļu iesniedza no ārzemēm, jo ārvalstniekiem bija svarīgi jaundibinātās valsts teritorijā nostiprināt savu darbību un aizsargāt tehniskos risinājumus.

Latvijā visvairāk izgudrojumu autoru bija no mūsu amatnieku un lauksaimnieku vidus. Patentus pieteica tehniskās nozarēs, tostarp arī mašīnbūvē un aviācijā. Jāpiemin, ka tolaik tika izgudrots pasaulslavenais miniatūrais fotoaparāts “Minox”, kura autors ir Rīgā dzimušais vācbaltietis Valters Caps. Tā laika pasaulē mazāko fotokameru dažādās valstīs, tostarp Latvijā, patentēja Valsts elektroniskā fabrika (VEF), kas šis fotokameras ražoja. Izgudrojums saglabāja savu aktualitāti pat vairākus gadu desmitus pēc Latvijas neatkarības zaudēšanas.

Līdz 1940. gada beigām Patentu valde bija izsniegusi 2944 patentus, kuru pieteicēji bija gan vietējie iedzīvotāji, gan daudzu Eiropas valstu pārstāvji, gan arī izgudrotāji no Austrālijas, Dienvidamerikas un Ziemeļamerikas.

Izdevums apzināti tapis īpašā laikā. Patentu valde pētījumu ir veltījusi Latvijas Republikas simtgadei, tajā atspoguļojot rūpnieciskā īpašuma aizsardzības sistēmas izveidi valsts pirmajos pastāvēšanas gados. Iesākto pētniecisko darbu paredzēts turpināt, lai apzinātu arī citus vēsturiskos laika posmus un rūpnieciskā īpašuma tiesību objektus.

Šis ir pirmais izdevums, kurā vienkopus publicēta informācija par Latvijas patentiem laika posmā no 1922. līdz 1940. gadam un kur tos iespējams apskatīt publikācijas numuru secībā. Lai īstenotu vēsturisko patentu dokumentu apzināšanu, tika noslēgta starpresoru vienošanās ar Latvijas Nacionālo arhīvu (LNA), kā rezultātā izdevuma vajadzībām veikta apjomīga izgudrojumu atlase un Latvijas pieteicēju patentu digitalizācija. Pateicamies par atsaucību un veiksmīgo sadarbību LNA direktorei Mārai Sprūdžai, Latvijas Valsts vēstures arhīva direktoram Nikolajam Rižovam un pētniecei, Latvijas Universitātes Vēstures un filozofijas fakultātes doktorantei Aigai Bērziņai, kā arī visiem Patentu valdes kolēģiem, kas bija iesaistīti izdevuma tapšanā.

Latvijas nākotne saistāma ar radošo, zinātnisko un tehnisko jaunradi. Izdevums dod pamatu vēstures izziņai, kā arī ir nozīmīgs novadpētniecības materiāls.

Sandris Laganovskis
Patentu valdes direktors

FOREWORD

The foundations for the protection of industrial property in the Republic of Latvia were laid soon after Latvia became independent in 1918. Next year, the development of the basis for statutory regulation was begun, and the Latvian Patent Office was established at the Department of Industry of the Ministry of Commerce and Industry already in 1920.

The legislation of Latvia was in line with the practice of other countries in industrial property protection, and the professionalism and unselfish daily commitment of the employees of the Latvian Patent Office ensured the efficient implementation of the functions assigned to the authority.

Approximately 350 patent applications were received every year in Latvia. Most of them were submitted from abroad because foreigners needed to strengthen their activities in the newly established country and protect technical solutions therein.

Our artisans and farmers created most inventions in Latvia. Patents were filed in technical sectors, including mechanical engineering and aviation. It should be noted that the world-famous subminiature camera Minox was invented at that time, whose author was Walter Zapp, a Baltic German born in Riga. The State Electrotechnical Factory (VEF), the manufacturer of the smallest camera in the world at that time, patented it in different countries, including Latvia. The invention retained its relevance even several decades after Latvia lost its independence.

By the end of 1940, the Latvian Patent Office had issued 2,944 patents filed by both local residents and representatives of many European countries as well as inventors from Australia, South America and North America.

The research presented in this publication was carried out by the Latvian Patent Office to mark the Centenary of the Republic of Latvia by reflecting the establishment of the system of industrial property protection during the first years of existence of the country. It is planned to continue the ongoing research to identify other historical periods and objects of industrial property rights.

This is the first publication to aggregate information about Latvian patents filed in the period from 1922 to 1940 and arranged according to their publication number. To explore historical patent documents, an interdepartmental agreement with the National Archives of Latvia (NAL) was concluded, resulting in a large-scale selection of inventions and digitisation of the patents filed by Latvian applicants. We would like to extend our gratitude to Director of National archives of Latvia Mara Sprudza, Director of the Latvian State Historical Archives Nikolajs Rizovs, and Researcher Aiga Berzina, PhD student at the Faculty of History and Philosophy of the University of Latvia, as well as all the colleagues at the Latvian Patent Office, who contributed to the publication, for their responsiveness and fruitful cooperation.

The future of Latvia is associated with creativity, scientific and technical innovation. The compiled material provides a basis for the historical study, and it is a significant contribution to the research of the local history.

Sandris Laganovskis
Director of the Patent Office

PATENTU VALDES DARBĪBA

OPERATION OF THE LATVIAN PATENT OFFICE

Uzsākot aktīvu finanšu politikas virzību un valsts saimnieciskās dzīves izveidi, Latvija pamazām atguvās no neatkarības kara sekām, jau samērā ātri sasniedza salīdzinoši augstu labklājības līmeni un iekļāvās kopīgā Eiropas ainā, piedzīvojot strauju ekonomisko attīstību un tirdzniecības uzplaukumu.

Nozīmīga finanšu politikas sastāvdaļa visos laikos bijusi valsts garantētās tiesības ekonomiski aktīvajiem iedzīvotājiem un uzņēmumiem. Pirmās darbības rūpnieciskā īpašuma aizsardzībā Latvijas Republikā sākās jau neilgi pēc valsts dibināšanas.

Patentu valde tika izveidota 1920. gadā, lai gan konkrēts dibināšanas datums nav skaidrs. Dokumentos un literatūrā minēti dažādi datumi: 1920. gada janvāris, marts, 4. vai 9. septembris, atsevišķos dokumentos norādīta 1919. gada nogale.¹ Tika uzsākta pieteikumu pieņemšana, bet pieteikto patentu, modeļu vai paraugu un preču zīmju reģistrēšana un apliecību izsniegšana praktisku iemeslu dēļ aizkavējās un, pēc attiecīgo likumu pieņemšanas, tika uzsākta tikai 1922. gada janvārī.²

Latvijas Republikas Finanšu ministrija 20. gados Patentu valdi raksturoja šādi: “*Patentu valde izsniedz uz pieteikumu pamata patentus un preču nozīmju aizsardzības apliecības, kā arī pārzina pārējās lietas, kam sakars ar aizsardzības iegūšanu izgudrojumiem, modeļiem, fabriku zīmējumiem un preču nozīmēm.*”³ Kā nozīmīgākos Patentu valdes darbības virzienus bija iespējams izdalīt:

With the advent of active fiscal policy and the creation of a national economy, Latvia gradually recovered from the aftermath of the War of Independence by already reaching a comparatively high level of prosperity, entering a common European landscape relatively fast, and experiencing rapid economic growth and the boom of trade.

At all times, state-guaranteed rights for economically active individuals and businesses have been an essential part of the financial policy. In the Republic of Latvia, the first activities in the area of industrial property protection occurred shortly after the establishment of the state.

The Latvian Patent Office was founded in 1920, although a precise date of foundation is still unclear. Different dates are mentioned in the documents and literature: January, March, and 4 or 9 September 1920, as well as the end of 1919 in particular documents.¹ Although the Latvian Patent Office started to receive applications, there was a delay, due to practical reasons, with registering patents, models and trademarks and issuing of certificates until January 1922, when the relevant laws were adopted.²

The Ministry of Finance of the Republic of Latvia described the Latvian Patent Office in the 1920s as follows: “*The Latvian Patent Office issues patents and certificates of certificates of trademark protection on the basis of applications, as well as it manages other matters relating to obtaining of the protection of*

1 Sk., piemēram: LVVA, 6824. f., 3. apr., 100. l., 30.-31.lp.; V. C. Patent lietas. *Latvijas Inženieru un Tehniķu Kongresa Biroja Žurnāls*, Nr.11/12, 1924, 15. maijs, 365. lpp.; Finanču ministrijas 10 gadu darbības pārskats. *Ekonomists*, Nr.22, 1928, 15. nov., 895. lpp.

2 LVVA, 6824. f., 1. apr., 411. l., 31. lp.

3 *Finansu ministrijas iekārta*. Rīga: Finanšu ministrijas izdevums, 1937, 11. lpp.

1 See, for instance: LSHA, stock 6824, entry 3, file 100, p. 30-31; V. C. Patent Files. *Latvijas Inženieru un Tehniķu Kongresa Biroja Žurnāls* (Journal of Latvian Engineering and Technology Congress Bureau) No 11/12, 15 May 1924, p. 365; Decenary Performance Report of the Ministry of Finance. *Ekonomists* (Economist) No 22, 15 Nov 1928, p. 895

2 LSHA, stock 6824, entry 1, file 411, p. 31

- 1) dažādu **izgudrojumu** aizsardzība (**patenti un paraugi**) un ar to saistīto jautājumu risināšana;
- 2) **preču zīmju** (citur tekstā arī preču nozīmes) aizsardzība un ar to saistīto jautājumu risināšana.

1921. gada 29. decembrī finanšu ministrs Ringolds Kalnings (1873–1940), uzsverot nepieciešamību sakārtot likumus un raksturojot Patentu valdi tās darbības sākumā, norādīja: “Līdz šim Patentu valde ir tikai pieņēmusi izgudrojumu un aizsardzības nozīmju pieteikumus skaitā apm[ēram] 500, pie kam valsts kasē iemaksāts par katru pieteikumu no Latvijas pavalstniekiem 50 un no ārzemniekiem 100 r[u]b[ū], t. i., nodoklis, kura lielumu savā laikā pēc Patentu valdē esošām ziņām, caur mutisku rīkojumu noteicis bij[ušais] Tirdzniecības un rūpniecības ministrs [F.] Zommers. Lai neuzkrātos pieteikumi un tādējādi neradītu grūtības Patentu valdes tālākā darbībā, nepieciešami vajadzīgs visdrīzākā laikā stāties pie pieteikumu caurskatīšanas un izspiešanas, kas būs iespējams, starp citu, tikai pēc attiecīgu nodokļu noteikšanas, kuri katrā ziņā būtu ievedami, lai segtu vismaz valsts izdevumus šinīs lietās un kuru projektu līdz ar šo stāda priekšā apstiprināšanai.”⁴

Pēc likuma pieņemšanas Patentu valde uzsāka aktīvu darbu Finanšu ministrijas telpās. Patentu valdes ikdienu veidoja šādi darbi:

- 1) pieteikumu pieņemšana;
- 2) Patentu komitejas sēžu organizēšana;
- 3) Patentu komitejas pieņemto lēmumu sagatavošana un apliecību izdošana;
- 4) iepriekš izsniegto patentu, reģistrēto preču zīmju un paraugu pārzināšana, sekošana ikgadējo nodevu nomaksai;
- 5) apliecību izsniegšana, mainoties preču zīmju un paraugu īpašniekiem, u. tml.;
- 6) izrakstu un izziņu izsniegšana vietējām tiesu iestādēm vai ārvalstu patentu iestādēm;

*inventions, models and trademarks.*³ The key functions of the Latvian Patent Office at that time can be described as follows:

- 1) protection of various **inventions (patents and models)** and settling issues related thereto;
- 2) protection of **trademarks** and settling issues related thereto.

On 29 December 1921, when stressing the need to streamline the laws and describing the Latvian Patent Office at the beginning of its operation, Minister for Finance Ringolds Kalnings (1873-1940) stated, “Until now, the Latvian Patent Office has only accepted some 500 applications for protection of inventions and trademarks. At the same time, Latvian nationals have paid 50 roubles and foreigners have paid 100 roubles for every application to the State Treasury, i.e., the tax, the amount of which has been set, according to the information at the disposal of the Latvian Patent Office, by an oral order of the former Minister of Commerce and Industry [F.] Zommers. To avoid piling up of applications and prevent difficulties in the further operation of the Latvian Patent Office, it is necessary to begin reviewing and resolving the applications in the shortest possible time, which will be possible, incidentally, only after the determination of the relevant taxes, which should be introduced to cover at least public expenditure in those cases and whose draft is proposed for approval.”⁴

After the law was passed, the Latvian Patent Office started active work at the premises of the Ministry of Finance. The Latvian Patent Office’s daily work consisted of:

- 1) acceptance of applications;
- 2) organization of the meetings of the Patent Committee;
- 3) endorsing the decisions taken by the Patent Committee and the issue of certificates;
- 4) managing and follow-up of previously issued patents, registered trademarks, and models for the payment of annual state fees;
- 5) issuance of certificates if the owners of trademarks and models changed, etc.;

³ *Structure of the Ministry of Finance*. Riga: Publication of the Ministry of Finance, 1937, p. 11

⁴ LSHA, stock 5485, entry 1, file 2371

⁴ LVVA, 5485. f., 1. apr., 2371b. 1

- 7) konsultācijas rakstiski un mutiski par patentu, preču zīmju un paraugu reģistrēšanu;
- 8) izsniegto apliecību dzēšana;
- 9) konsultēšana dažādās iestādēs, padomdevēja darbība to organizētās sēdēs;
- 10) lietvedības un citu uzdevumu risināšana;
- 11) Finanšu ministrijas rīkojumu izpilde.⁵

Patenti un preču zīmes Patentu valdē bija jāpiesaka saskaņā ar Finanšu ministrijas apstiprinātiem noteikumiem. Šādi noteikumi izstrādāti, lai sistematizētu un sakārtotu Patentu valdes darbību un ļautu izvērtēt pieteikumus pēc to būtības.

Pastāvošie noteikumi noteica vienādu patentu un preču zīmju pieteikšanas kārtību. Visi Patentu valdē iesniedzamie dokumenti, tāpat kā tas bija citās valsts iestādēs, iesniedzējam bija jāapmaksā ar zīmognodevu. Tikai pēc nepieciešamo maksājumu izdarīšanas iesniedzēji saņēma atbildi uz saviem jautājumiem. Preču zīmju un patentu pieteikšanas veidlapas varēja iegādāties Valsts tipogrāfijā, kas atradās Rīgas pīlī.⁶

Ar pieteikumu izskatīšanu un lēmumu pieņemšanu piešķirt vai noraidīt aizsardzību kādam pieteiktajam izgudrojumam vai preču zīmei nodarbojās Patentu komiteja (arī komisija), kas sastāvēja no Patentu valdes priekšnieka – Patentu komitejas priekšsēdētāja un diviem pastāvīgiem locekļiem, kurus iecēla Tirdzniecības un rūpniecības departaments no savu darbinieku vidus.⁷ Patentu komitejas locekļi atalgojumu saņēma no Finanšu ministrijas. Visu starpkaru posmā Patentu komitejas priekšsēdētāja amatu ieņēma Patentu valdes priekšnieks Jānis Purics.

Rūpnieciskā īpašuma likumos bija paredzēti patentu un preču zīmju nodokļi. Vadoties pēc tiem, lai nekavētu Patentu valdes darbu uzsākšanu, tirdzniecības un rūpniecības ministrs

- 6) the issue of extracts and letters of reference to local judicial authorities or foreign patent offices;
- 7) written and oral consultations on the registration of patents, trademarks, and models;
- 8) cancellation of issued certificates;
- 9) providing consulting and advisory services for different institutions;
- 10) record-keeping and solving other tasks;
- 11) execution of the orders issued by the Ministry of Finance.⁵

Patents and trademarks had to be filed with the Latvian Patent Office according to the rules approved by the Ministry of Finance. Such provisions were designed to systematise and organise the activities of the Latvian Patent Office and allow applications to be assessed on the substance.

The existing rules laid down the same procedure for filing patent and trademark applications. As in case with other state institutions, an applicant had to pay stamp duty for all the papers submitted to the Latvian Patent Office. The applicants received an answer to their questions only after making the necessary payments. Trademark and patent application forms could be obtained at the State Printing House located in the Riga Castle.⁶

The Patent Committee dealt with examination of applications and the decision-making process to grant or refuse protection to any of the filed invention or trademark. The Patent Committee (aka Commission) consisted of the Head of the Latvian Patent Office, who chaired the Patent Committee, and two permanent members appointed by the Department of Commerce and Industry from among its employees. Members of the Patent Committee received remuneration from the Ministry of Finance. Throughout the interwar period, Janis Purics, the Head of the Latvian Patent Office, chaired the Patent Committee.⁷

⁵ LVVA, 4595. f., 1. apr., 6456. l., b.p.

⁶ LVVA, 4595. f., 1. apr., 6460. l., b.p.

⁷ Pārgrozījumi noteikumos par izgudrojumu, modeļu un preču nozīmju aizsardzības apliecību un patentu izdošanas kārtību. *Valdības Vēstnesis*, Nr.294, 1921., 29. dec., 1. lpp.

⁵ LSHA, stock 4595, entry 1, file 6456, b.p.

⁶ LSHA, stock 4595, entry 1, file 6460, b.p.

⁷ Amendments to the Regulations on the Procedure for the Issuance of the Certificates of Protection of Inventions, Models, and Trademarks and Patents. *Valdības Vēstnesis* No 294, 29 Dec 1921, p. 1

Fridrihs Zommers⁸ ar mutisku rikožumu noteica pieteikuma nodokli šādā apmērā: Latvijas pavalstniekiem 50 rubļi un ārzemniekiem 100 rubļi. Līdz ar šo summu noteikšanu tika uzsākta pieteikumu pieņemšana Patentu valdē.⁹

Tomēr ar to nebija gana pilnvērtīgai valdes darbībai, jo bija svarīgi atrisināt nodokļu un piesaistīto maksājumu jautājumu atbilstoši Latvijas Republikas monetārajai politikai un ekonomiskajām prasībām. Satversmes sapulce 1922. gada 17. janvāra kopsēdē izskatīja un pieņēma 1919. gada 16. jūlija likuma kārtībā izdotos noteikumus par nodokli izgudrojumu, paraugu un preču zīmju reģistrēšanai un apliecības izsniegšanai.¹⁰

Minētie noteikumi paredzēja šādas nodevas, kuras jānomaksā pieprasītājam:

1. Par izgudrojumu:
 - 1) izgudrojuma pieteikuma nodoklis – Ls 5,¹¹
 - 2) izgudrojuma pirmā gada maksa – Ls 5,
 - 3) otrā gada maksa – Ls 10,
 - 4) par katru nākamā gadu – par Ls 5 vairāk.
2. Par aizsardzības zīmi (firmas nosaukuma, fabrikas, marķas, preču zīmes utt.):
 - 1) reģistrēšana uz vienu gadu – Ls 10,
 - 2) par katru nākamā gadu – Ls 5,
 - 3) par aizsardzības zīmes pārrakstīšanu uz cita vārda – Ls 10.
3. Par modeli vai paraugu:
 - 1) reģistrēšana uz vienu gadu – Ls 5,
 - 2) ar katru nākamā gadu – Ls 5.
4. Par protestu pret patenta izsniegšanu – Ls 5.
5. Par Patentu komitejas lēmuma pārsūdzību – Ls 10.

⁸ Fridrihs Vasarietis (līdz 1940. gadam Zommers; 1881–1972).

⁹ LVVA, 5485. f., 1. apr., 2371b. l., b.p.

¹⁰ LVVA, 5485. f., 1. apr., 2371b. l., b.p.

¹¹ Latvijas Republikas pirmajos pastāvēšanas gados apgrozībā bija vairākas valūtas. 1919. gada 22. martā Latvijas Pagaidu valdība izlaida papīra naudu – Latvijas rubļus. Lai izvairītos no Latvijas rubļa vērtības krišanās, Latvijas valdība to piesaistīja iedomātai valūtai – zelta frankam jeb 0.2903226 gramiem zelta, kas bija zelta saturs vienā Šveices zelta frankā. Sākotnēji maksu par patentiem un preču zīmēm plānoja ieviest zelta frankos, bet, no šīs valūtas atsakoties, viens zelta franka tika pielīdzināts vienam latam.

The industrial property laws provided for patent and trademark fees. Based on the latter aiming at an acceleration of the Latvian Patent Office functioning, Minister for Commerce and Industry Fridrihs Zommers⁸ defined a filing fee of the following amount upon an oral instruction: 50 roubles for Latvian nationals and 100 roubles for foreigners. With the amounts being fixed, the filing of applications at the Latvian Patent Office was commenced.⁹

However, it was not enough for a full operability of the Latvian Patent Office, as it was essential to solve the issue of the taxes and levies in line with the monetary policy and economic requirements of the Republic of Latvia. The Constitutional Assembly considered and adopted the regulation drafted under the Law of 16 July 1919 on the fee for filing inventions, models, and trademarks and issuing a certificate at its joint meeting of 17 January 1922.¹⁰

The regulation provided for such state fees, which an applicant should pay:

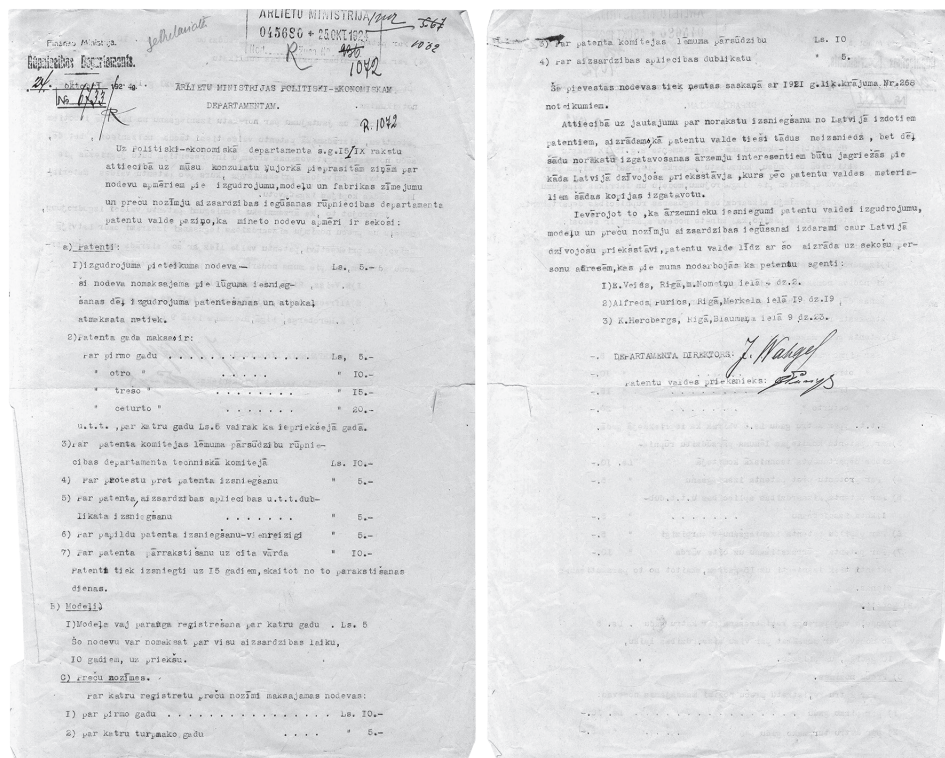
1. For inventions:
 - 1) fee for filing an invention – 5 LVL,¹¹
 - 2) the first annual fee for an invention – 5 LVL,
 - 3) the second annual fee – 10 LVL,
 - 4) for each subsequent year – 5 LVL more.
2. For protection marks (trade names, trade marks, etc.):
 - 1) registration for one year – 10 LVL,
 - 2) for each subsequent year – 5 LVL,
 - 3) for assigning a protection mark to another owner – 10 LVL.
3. For models:
 - 1) registration for one year – 5 LVL,
 - 2) for each subsequent year – 5 LVL.

⁸ Fridrihs Vasarietis (Zommers before 1940; 1881–1972).

⁹ LSHA, stock 5485, entry 1, file 2371, b.p.

¹⁰ LSHA, stock 5485, entry 1, file 2371, b.p.

¹¹ In the first years of existence of the Republic of Latvia, there were several currencies in circulation. On 22 March 1919, the Provisional Government of Latvia issued paper money, Latvian roubles. In order to avoid devaluation of the Latvian rouble, the Latvian government pegged it to an imaginary currency, golden franc or 0.2903226 grams of gold, which one Swiss golden franc contained. Initially, payments for patents and trademarks were intended to be in golden francs, but, with the refusal of this currency, one golden franc was equated to one Latvian lat.

1. attēls
Rūpniecības departamenta vēstule Ārlietu ministrijas Politiski ekonomiskajam departamentam par patentu un preču zīmju nodevām. 1924. gada 24. oktobris. LVVA, 2954. f., 4. apr., 1229. l. b.p.

Figure 1.
A letter from the Department of Industry to the Political and Economic Department of the Ministry of Foreign Affairs on patent and trademark state fees dated 24 October 1924. LSHA, stock 2954, entry 4, file 1229, b.p.

6. Par patenta, aizsardzības zīmes u.c. dublikāta izsniegšanu – Ls 5.

7. Par papildu patenta vienreizēju izsniegšanu – Ls 5.¹²

Šādas nodevas palika nemainīgas visu starpkaru posmu (sk. 1. att.).

1921. gada 29. decembrī, kad Satversmes sapulce grasījās apstiprināt minētās nodevas, finanšu ministrs Ringolds Kalnings paredzēja, ka, piemērojot iepriekšminētos nodokļus un spriežot pēc Patentu valdē iesniegtajiem pieteikumiem, valstij nākamajā gadā bija paredzami Ls 6800 lieli ieņēmumi.

4. For an objection to the issuance of a patent – 5 LVL.

5. For appealing a decision of the Patent Committee – 10 LVL.

6. For issuing a duplicate of the patent, protection mark, etc. – 5 LVL.

7. For a one-time issue of an additional patent – 5 LVL.¹²

Such state fees remained unchanged throughout the interwar period (See Fig. 1).

On 29 December 1921, when the Constitutional Assembly was going to approve the aforesaid state fees, Minister of Finance Ringolds Kalnings envisaged that by applying the aforementioned fees and judging from the applications

12 LVVA, 5485. f., 1. apr., 2371b. l., b.p.

12 LSHA, stock 5485, entry 1, file 2371, b.p.

No tiem:

- 1) Ls 600 par izgudrojumu pieteikumiem un pirmā gada maksām,
- 2) Ls 3500 par aizsardzības zīmēm,
- 3) Ls 300 par paraugu reģistrēšanu,
- 4) Ls 2200 gada maksas par agrāk iesniegtiem pieteikumiem,
- 5) Ls 200 par 4.–7. punktā paredzamām nodevām.¹³

Turpmākajos gados, samazinoties pieteikumu apjomam, arī pirmā gada maksa saruka, toties pieauga ikgadējie maksājumi. Patentu valdes ieņēmumi bija neregulāri, to apmērs bija atkarīgs no rūpnieku un tirgotāju aktivitātes.

Visi Patentu valdes ieņēmumi nonāca Valsts kasē. Piemēram, no 1932. gada aprīļa līdz decembrim Valsts kasē tikai par patentu izsniegšanu vien ienāca Ls 6735.¹⁴ Savukārt par modeļu un preču zīmju reģistrēšanu tajā pašā laikā Valsts kasē iemaksāja Ls 22 045. Kopā 1932.–1933. gadā Patentu valdes ieņēmumi bija Ls 27 820.¹⁵

Likums paredzēja, ka ikgadējās nodevas nomaksājamas līdz katra gada sākumam. Ja attiecīgās nodevas netika samaksātas, izgudrojumu un preču zīmju aizsardzība tika pārtraukta. Atsevišķus mazzurīgus Latvijas pilsoņus, kuri pieteica kādu izgudrojumu, finanšu ministrs bija tiesīgs atbrīvot no nodevu nomaksas.¹⁶

Salīdzinot ar citām Eiropas valstīm, Latvijā noteiktā patentu nodeva bija zema. Ja Latvijā visā patenta aizsardzības laikā, t.i., 15 gados, Valsts kasē bija jāiemaksā Ls 600, tad Polijā tādā pašā laikā tie bija Ls 6042,39. Vācijā aizsardzību piešķīra uz 18 gadiem, kuru laikā aizsardzības saņēmējam bija jāsamaksā Ls 12 684,36.¹⁷

¹³ LVVA, 5485. f., 1. apr., 2371b. l., b.p.

¹⁴ LVVA, 4595. f., 1. apr., 5. l., 1.-45. lpp.

¹⁵ Rotbergs, G. Reiz bija Patentu valde. *Diena*, Nr.41, 1992, 5. marts, 2. lpp.

¹⁶ Pārgrozījumi noteikumos par izgudrojumu, modeļu un preču nozīmju aizsardzības apliecinību un patentu izdošanas kārtību. *Valdības Vēstnesis*, Nr.294, 1921., 29. dec., 1. lpp.

¹⁷ Čukurs, K. *Patentu un paraugu aizsardzība*: diploma darbs. Matrikula 7083. Latvijas Universitāte. Rīga, 1937, 49.-51. lpp.

already filed at the Latvian Patent Office, the state would receive revenue of 6,800 LVL next year, that is, in 1922, out of which:

- 1) 600 LVL for invention applications and the first annual fees,
- 2) 3,500 LVL for protection marks,
- 3) 300 LVL for registration of models;
- 4) 2,200 LVL as annual fees for the applications filed before;
- 5) 200 LVL as the state fees foreseen under item 4 to 7.¹³

In the following years, with the number of applications decreasing, the first annual fees decreased as well, whereas yearly payments increased. The revenues of the Latvian Patent Office were irregular because their amount depended on the activity of manufacturers and merchants.

All revenue from the Latvian Patent Office reached the State Treasury. For example, from April to December 1932, the Treasury received 6,735 LVL for the issue of patents only.¹⁴ On the other hand, the registration of models and trademarks generated 22,045 LVL for the State Treasury at the same time. In 1932 and 1933, the revenue of the Latvian Patent Office totalled to 27,820 LVL.¹⁵

The law provided for annual fees to be paid by the beginning of each year. If the relevant fees were not paid, the protection of inventions and trademarks was stopped. The Minister of Finance had the right to exempt some of the poor Latvian nationals who applied for any invention from the payment of fees.¹⁶

Compared to other European countries, the patent fee was low in Latvia. If in Latvia the beneficiary of protection had to pay 600 LVL to the State Treasury for the whole period of protection, i.e., 15 years, in Poland the fee was 6,042.39 LVL

¹³ LSHA, stock 5485, entry 1, file 2371, b.p.

¹⁴ LSHA, stock 4595, entry 1, file 5, pp. 1-45

¹⁵ Rotbergs, G. Reiz bija Patentu valde (There was the Latvian Patent Office Once). Daily Newspaper *Diena* No 41, 5 March 1992, p. 2

¹⁶ Amendments to the Regulations on the Procedure for the Issuance of the Certificates of Protection of Inventions, Models, and Trademarks and Patents. *Valdības Vēstnesis* No 294, 29 Dec 1921, p. 1

Finanšu ministrija norādīja, ka līdz 1923. gada beigām Patentu valde jau bija izsniegusi 264 aizsardzības apliecības un 80 patentus, kā arī reģistrējusi 1243 preču zīmes un 27 modeļus.¹⁸ 1924. gada pirmajā ceturksnī Patentu valdē bija reģistrētas 178 preču zīmes, kuru īpašnieki lielākoties bija ārzemnieki. Šajā periodā tika izsniegti arī 42 patenti, no tiem tikai 12 patenti bija izsniegti Latvijas pilsoņiem.¹⁹

No 1923. gada decembra līdz 1924. gada jūlijam Patentu komiteja noturēja 34 sēdes, kurās izskatīja 699 preču zīmju pieteikumus un izdeva attiecīgus lēmumus. No tiem 354 preču zīmju pieteikumus Patentu valdē iesniedza ārzemju uzņēmumi. Visvairāk pieteikumu, t.i., 200, bija no Vācijas.²⁰

Sevišķi aktīva patentu un preču zīmju pieteikumu saņemšana un to izskatīšana norisinājās tieši pirmajos Patentu valdes darbības gados, bet 1924. gadā bija vērojama pieteikumu skaitliskā samazināšanās. Patentu komitejas loceklis, inženieris Vilhelms Čipste 1924. gadā presē rakstīja, ka *“beidzamā laikā iesniegumi mazinājušies skaita ziņā, bet gan konstatējama uzlabošanās pēc būtības un praktiskās nozīmes”*.²¹ Līdz ar tendenci pieteikumu skaitam samazināties bija vērojama to kvalitātes celšanās, t.i., precīzāk sastādīti pieteikumi.

1925. gadā Patentu valde izsniedza 176 patentus un reģistrēja 627 preču zīmes.²² Pēc patentpilnvarnieka Eduarda Veisa presē sniegtajām ziņām, 1925. gada nogalē Patentu valdē bija iesniegti ap 800 izgudrojumu pieteikumi un izsniegts ap 420 patenti.²³

1926. gadā Patentu valdes darba apjoms pieauga, un gada laikā tā izdeva aptuveni 205 izgudrojuma patentus, no kuriem visvairāk saņēma Vācijas (76), Latvijas (57), Zviedrijas (12),

for the same time, while in Germany protection was granted for 18 years, when the beneficiary had to pay 12,684.36 LVL.¹⁷

The Ministry of Finance indicated that the Latvian Patent Office had already issued 264 protection certificates and 80 patents as well as registered 1,243 trademarks and 27 models by the end of 1923.¹⁸ In the first quarter of 1924, the Latvian Patent Office registered 178 trademarks, whose owners were mostly foreigners. During this period, 42 patents were granted, out of which only 12 patents were granted to Latvian nationals.¹⁹

From the December 1923 until July 1924, the Latvian Patent Office held 34 meetings to examine 699 trademark applications and issue relevant decisions. There were 354 trademark applications submitted by foreign companies to the Latvian Patent Office. The highest number of applications, i.e., 200, was from Germany.²⁰

The first years of the Latvian Patent Office's operation were especially active with regard to receipt and examination of patent and trademark applications. In 1924, the number of applications decreased and Vilhelms Čipste, Member of the Patent Committee, Engineer, wrote in the press, *“the number of applications has dropped lately, but there is an improvement regarding their substance and practical significance”*.²¹ Along with the tendency for the number of applications to decline, there was a rise in their quality, i.e., applications were drafted more precisely.

In 1925, the Latvian Patent Office granted 176 patents and registered 627 trademarks.²² According to the information provided by Patent Attorney Eduards Veiss, around 800 patent

18 LVVA, 6824. f., 1. apr., 411. l., 31. lpp.

19 Lins. Patentu valde. *Latvis*. Nr. 767, 1924, 8. apr., 4. lpp.

20 LVVA, 4893. f., 2. apr., 1. l., 1.-77. lpp.

21 V. C. Patent lietas. *Latvijas Inženieru un Tehniķu Kongresa Biroja Žurnāls*, Nr.11/12, 1924, 15. maijs, 365. lpp.

22 Patentu valdes darbība. *Sociāldemokrāts*, Nr.8, 1927, 12. janv., 3. lpp.

23 Veiss, E. Mūsu patentu likums. *Latvijas Inženieru un Tehniķu Kongresa Biroja Žurnāls*, Nr. 8/9, 1925, 1. dec., 1. lpp.

17 Cukurs K. *Protection of Patents and Models*: Thesis. Matriculation Certificate No 7083. Riga: University of Latvia, 1937, p. 49-51

18 LSHA, stock 6824, entry 1, file 411, p. 31

19 Lins. Latvian Patent Office. *Latvis* No 767, 8 Apr 1924, p. 4

20 LSHA, stock 4893, entry 2, file 1., pp. 1-77

21 V. C. Patent Files. *Latvijas Inženieru un Tehniķu Kongresa Biroja Žurnāls* (Journal of Latvian Engineering and Technology Congress Bureau) No 11/12, 15 May 1924, p. 365

22 The Activities of the Latvian Patent Office. *Sociāldemokrāts* (Social Democrat) No 8, 12 Jan 1927, p. 3

Francijas (8), Lielbritānijas (7), kā arī citu valstu pilsoņi. 1926. gadā Patentu valde, pēc presē sniegtajām ziņām, 16 valstu uzņēmumiem reģistrēja 683 preču zīmes, 35 modeļus un fabrikas zīmējumus.²⁴

Finanšu ministrijas oficiālajā laikrakstā “*Ekonomists*” publicētā informācija liecina, ka līdz 1928. gada 1. aprīlim bija izsniegti pavisam 955 patenti, reģistrētas 4744 preču zīmes, 194 modeļi un fabrikas zīmējumi.²⁵

No 1931. gada janvāra līdz novembrim Patentu valde pieņēma 485 preču zīmju, 233 patentu un 30 paraugu pieteikumus. Tika izsniegtas 374 apliecības par preču zīmju reģistrēšanu (no tām 195 vietējām firmām un 179 ārvalstu firmām) un 141 patenti (no tiem 47 vietējiem pieteicējiem un 94 ārvalstu pieteicējiem). Šajā laikā noturēja 29 Patentu komitejas sēdes (sk. 2. att.).

No 1931. gada janvāra līdz novembrim Patentu valde uzraudzīja 1539 iepriekš izsniegto patentu, 6670 reģistrēto preču zīmju un 317 reģistrēto paraugu nodevu nomaksu un to tiesisku lietošanu. Šajā laikā Patentu valdes darbinieki sešas reizes kā padomdevēji un lietpratēji piedalījās dažādu iestāžu rīkotos pasākumos.²⁶

Pasaules ekonomiskā krīze 30. gados, kas skāra arī Latviju, neradīja izmaiņas Patentu valdes darbībā.

Informāciju par aizsardzības piešķiršanu un dažādus sludinājumus Patentu valde neregulāri publicēja Latvijas Republikas Ministru kabineta oficiālajā dienas laikrakstā “*Valdības Vēstnesis*” un Finanšu ministrijas oficiālajā laikrakstā “*Ekonomists*”.²⁷

Patentu valdes budžets bija tieši pakļauts Finanšu ministrijas budžetam. Galvenos izdevumus sastādīja darbinieku algas, valsts pārvaldē strādājošajiem paredzētās piemaksas (piemēram, ģimenes piemaksa, piemaksa par

applications were submitted to the Latvian Patent Office, and about 420 patents were granted at the end of 1925.²³

In 1926, the workload at the Latvian Patent Office increased, as it granted approximately 205 patents for invention during the year, the most of them was received by nationals of Germany (76), Latvia (57), Sweden (12), France (8), Great Britain (7) and other countries. In 1926, according to press reports, the Latvian Patent Office registered 683 trademarks and 35 models for companies from 16 countries.²⁴

According to the information published by the Ministry of Finance in the official journal “*Ekonomists*” (Economist), by April 1928 there had been granted 955 patents, registered 4,744 trademarks and 194 models.²⁵

From January to November 1931, the Latvian Patent Office received 485 trademark, 233 patent and 30 model applications. The Patent Committee issued 374 trademark registration certificates (of which 195 certificates to local enterprises and 179 certificates to foreign enterprises) and 141 patent (of which 47 patents to local applicants and 94 patents to international applicants). During this time, 29 meetings of the Patent Committee were held. (See Fig. 2)

From January to November 1931, the Latvian Patent Office monitored the payment of fees for previously granted 1,539 patents, 6,670 registered trademarks, and 317 registered models, and their legitimate use. During this time, the staff of the Latvian Patent Office participated as advisers and experts in six events organised by various institutions.²⁶

The global economic crisis of the 1930s, which also affected Latvia, did not change the operation of the Latvian Patent Office.

Information on the granting of protection and various advertisements were published by the Latvian Patent Office on an irregular basis in the official daily newspaper “*Valdības*

24 Patentu valdes darbība. *Sociāldemokrāts*, Nr.8, 1927, 12. janv., 3. lpp.

25 Finanču ministrijas 10 gadu darbības pārskats. *Ekonomists*, Nr.22, 1928, 15. nov., 895. lpp.

26 LVVA, 4595. f., 1. apr., 6456. l., b.p.

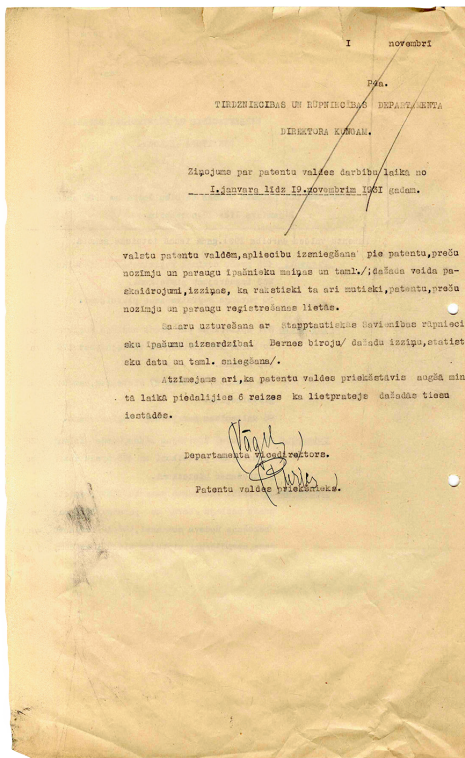
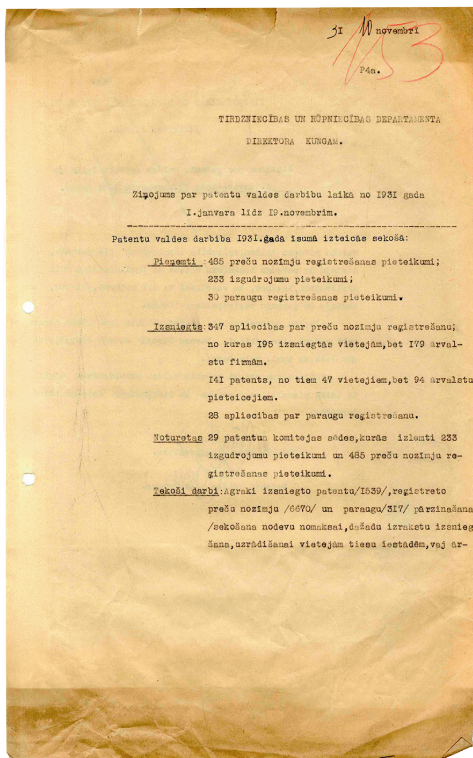
27 LVVA, 4595. f., 1. apr., 6452. l., 70. lpp.

23 Veiss, E. Our Patent Law. *Latvijas Inženieru un Tehniķu Kongresa Biroja Žurnāls* (Journal of Latvian Engineering and Technology Congress Bureau) No 8/9, 1 Dec 1925, p. 1

24 The Activities of the Latvian Patent Office. *Sociāldemokrāts* No 8, 12 Jan 1927, p. 3

25 Decenary Performance Report of the Ministry of Finance. *Ekonomists* (Economist) No 22, 15 Nov 1928, p. 895

26 LSHA, stock 4595, entry 1, file 6456, b.p.

2. attēls
 Patentu valdes darbības atskaite par
 1931. gada janvāri – novembri.
 LVVA, 4595. f., 1. apr., 6456. l, b.p.

Figure 2.
 Operational report of the Latvian Patent
 Office for the period from January to
 November 1931.
 LSHA, stock 4595, entry 1, file 6456, b.p.

izdienu u.c.), telpu uzturēšanas, saimniecības un lietvedības izdevumi.²⁸ 1936./1937. saimnieciskajā gadā Patentu valde plānoja Ls 11 091 lielus izdevumus,²⁹ bet 1937./1938. gadā – 12 547 lielus izdevumus (sk. 3. att.). Tos sastādīja trīs nodarbināto darbinieku algas un piemaksas, kancelejas izdevumi, pasta, telegrāfa un telefona izdevumi, laikraksta “Valdības Vēstnesis” abonēšana, kopiju izgatavošana, inventāra remonts, dažādu nepieciešamu laikrakstu un grāmatu iegāde un citi izdevumi.³⁰

28 Rotbergs, G. Reiz bija Patentu valde. *Diena*, Nr.40, 1992, 4. marts, 2. lpp.
 29 LVVA, 4595. f., 1. apr., 6492. l, b.p.
 30 LVVA, 4595. f., 1. apr., 6493. l, b.p.

“Vēstnesis” of the Cabinet of Ministers and in the official newspaper “*Ekonomists*” of the Ministry of Finance.²⁷

The budget of the Latvian Patent Office was directly subordinated to the budget of the Ministry of Finance. The major expenses consisted of employee salaries, premiums for employees working in public administration (for example, family premium, additional payment for long service, etc.), maintenance costs for the premises, administrative and record-keeping expenses.²⁸ In the financial year of 1936/1937, the Latvian Patent Office planned expenditures of 11,091 LVL,²⁹ but

27 LSHA, stock 4595, entry 1, file 6452, p. 70
 28 Rotbergs, G. Reiz bija Patentu valde. Daily Newspaper *Diena* No 41, 5 March 1992, p. 2
 29 LSHA, stock 4595, entry 1, file 6492, b.p.

Izdovumu kopsavilkums 1937./38. saimnieciskā gadā.				
Nr p.p.	Izdovumi	Pareizs 1937./38.	Uzskaitē 1937./38.	
I	ATĪVAJUMI.	Lat.	Lat.	
I	algas	7.356.-	7.356.-	
2	virsdarbi un dažādas atbilstības	861.-	861.-	
	Kopa par § I	8.217.-	8.217.-	
2	NEATVAJUMI			
I	Konklozje izdevumi	950.-	950.-	
7	inventāru remonts	100.-	-	
	Kopa par § 2	1.050.-	950.-	
3	DEJĀDI IZDEVUMI			
6	palīdz nodods	1.120.-	800.-	
	Kopa par § 3	1.120.-	800.-	
102	KĪMĒTĀJUMI			
I	Iestāžu izdevumi un saimnieciskās pieredzes	1.040.-	200.-	
4	Zinātnes un mākslas projekti	200.-	100.-	
	Kopa par § 102	2.040.-	300.-	
	Kopa par patentu valdes izdevumiem	12.257.-	9.991.-	
	Patentu valdes priekšnieks.			
	L. Šteins			
	Barbode.			
	1938.			

3. attēls

Patentu valdes 1937./1938. saimnieciskā gada izdevumu kopsavilkums.
LVVA, 4595. f., 1. apr., 6493. l., b.p.

Figure 3.

Summary of expenses of the Latvian Patent Office in the financial year of 1937/1938. LSHA, stock 4595, entry 1, file 6493, b.p.

Pēdējās publicētās ziņas par aizsardzības apliecības izsniegšanu izgudrojumam tika publicētas 1940. gada 6. maijā par 1940. gada 26. aprīlī izsniegtu aizsardzības apliecību rīdziniekam Arvedam Āboliņam par izgudrojumu “Kāpšļu ārds ar svārstīgu lokveida kustību.”³¹

Starpkaru periodā bija izdoti 2944 patenti un reģistrētas vismaz 9964 preču zīmes. 1940. gada 5. augustā “Valdības Vēstnesī” izziņots, ka Vācijas firmai “Robert Götze Aktiengesellschaft” reģistrēta preču zīme Nr. 9964 “Zīmējums – rombs ar uzrakstu “Rogo””, ko paredzēts lietot zeķēm un trikotāžai.³²

31 LVVA, 4595. f., 1. apr., 6493. l., b.p.

32 Patentu valdes paziņojums. *Valdības Vēstnesis*, Nr.175, 1940, 5. aug., 4. lpp.

Izdovumi	
1) Autors Leibis 9. u. 6. št., Rīga, Krija - patent atbilstošs - izm. (pat. 27.39)	
2) Autors Ad. Astina, Rīga, Krija - mašīna bezplūsmu izgāzāšanai no salūnām, mācām un citām tehniskām vajadzībām materialiem - izm. (pat. 27.39)	
3) Autors Guntars, Rīga - caurkārsts aparāts - (pat. 10.39) - izm.	
4) Autors Guntars, Rīga, c. Šteins (10.39) - pārvietojuma trāču aparāts izpildē - izm.	
5) Autors Kārlis Reinholds un Kārlis Vārdins Ezeris, Rīga - sistēma bērnu izpildē rakstus (pat. 9.6.39) - izm.	
6) Autors Ingmārs, Rīga - atpūstais nepārtrauk- tāms (pat. 9.6.39) - izm.	

4. attēls

Patentu komitejas sēdes protokols, 1940. gada 25. jūlijs.
LVVA, 4893. f., 2. apr., 2. l., 50.-51. lpp.

Figure 4.

Minutes of the Patent Committee meeting on 25 July 1940.
LSHA, stock 4893, entry 2, file 2, pp. 50-51

in the financial year of 1937/1938 – 12,547 LVL (See Fig. 3). They comprised the salaries and premiums of three employees, office expenses, postal, telegraph and telephone expenses, subscription to the newspaper “Valdības Vēstnesis”, copying, repair of equipment, purchase of various necessary newspapers and books, and other expenses.³⁰

The last information on granted patents for invention was published on 6 May 1940 with respect to the patent granted to a resident of Riga Arveds Abolins on 26 April 1940 for the invention “Running-board bar with volatile circular motion”.³¹

30 LSHA, stock 4595, entry 1, file 6493, b.p.

31 LSHA, stock 4595, entry 1, file 6493, b.p.

Viena no pēdējām Patentu komitejas sēdēm (sk. 4. att.), kurā piedalījās Jānis Purics, Ādolfs Lielauss un Juris Steinbergs, notika 1940. gada 25. jūlijā. Tajā izskatīja piecus preču zīmju pieteikumus un sešus patentu pieteikumus.³³

Likuma ietvaros Patentu valde darbojās līdz Latvijas okupācijai. Tās darbība tika atjaunota 1992. gadā pēc Latvijas Republikas valstiskās neatkarības atjaunošanas.

PATENTU AIZSARDZĪBA

Ar patentu persona vai uzņēmums ieguva kāda konkrēta izgudrojuma vienīgās lietošanas tiesības un garantētu šo tiesību aizsardzību, ar patentu neaizsargātos izgudrojumus varēja plaši izmantot.³⁴ Patenttiesības bija ar noteiktu laikposmu ierobežotas patenta īpašnieka tiesības vienīgajam izmantot savu izgudrojumu. Šādu tiesību iegūšana ļāva no izgudrojuma iegūt zināmu peļņu.

Latvijas Republikas likumi noteica, ka patentēt var katru jaunu, rūpnieciski izmantojamu izgudrojumu. Lai gan likumā definētais patentējamais objekts šķita visai saprotams, praksē tas izraisīja ne mazumu diskusiju, liekot izvērtēt ikkatru pieņemtā izgudrojuma novitāti, lai pieņemtu lēmumu par aizsardzības piešķiršanu. Savukārt “*rūpnieciskā izmantošana*” bija jāsaprot plašākā nozīmē – izgudrojumam jābūt tādām, kas ir vērstas uz vajadzību apmierināšanu visās dzīves sfērās. Patentēt varēja ne tikai priekšmetus, bet arī dažādus jaunus rūpniecības paņēmienus.³⁵

Izgudrojumu “jaunumu” noteikšanu regulēja dažādi norādījumi. Piemēram, ja kāds izgudrojums bija apspriests publiskā sanākmē, diskusijā, bet par to nebija publicēta rakstiska informācija, tas nedrīkstēja būt pamats tā “jaunuma”

During the interwar period, there were 2,944 patents granted and at least 9,964 trademarks registered. On 5 August 1940, the “*Valdības Vēstnesis*” announced the registration of the German company’s “*Robert Götze Aktiengesellschaft*” trademark No 9964 “*Drawing – a diamond with the inscription “Rogo”*” for socks and knitwear.³²

One of the last meetings of the Patent Committee (See Fig. 4) was held on 25 July 1940 with the participation of Janis Purics, Adolfs Lielauss, and Juris Steinbergs. It examined five trademark applications and six patent applications.³³

Within the framework of the Law, the Latvian Patent Office functioned until the occupation of Latvia. It renewed its operation in 1992 after the restoration of the independence of the Republic of Latvia.

PATENT PROTECTION

The patent gave an individual or an enterprise an exclusive right to use the invention and guaranteed its protection, whereas inventions not protected by a patent could be widely used without the need to ask permission.³⁴ Patent rights were the rights of the patent owner for an exclusive use of the invention for a limited period of time. The acquisition of such a rights allowed to make some profit from that invention.

The laws of the Republic of Latvia stipulated that every new, industrially used invention could be patented. Although the subject of patenting as defined by the law seemed entirely understandable, the term caused many discussions in practice making it necessary to evaluate the novelty of each patentable invention to decide on the granting of protection. In its turn, “*industrial use*” was to be understood in a broader sense – the invention had to satisfy the needs in all spheres of life, including goods and various new industrial techniques.³⁵

33 LVVA, 4893. f., 2. apr., 2. l., 50.-51. lpp.

34 LVVA, 4595. f., 1. apr., 6458. l., b.p.

35 Cukurs, K. *Patentū un paraugu aizsardzība*: diploma darbs. Matrikula 7083. Latvijas Universitāte. Rīga, 1937, 22. lpp.

32 Communication of the Latvian Patent Office. *Valdības Vēstnesis* No 175, 5 Aug 1940, p. 4

33 LSHA, stock 4893, entry 2, file 2, pp. 50-51

34 LSHA, stock 4595, entry 1, file 6458, b.p.

35 Cukurs K. *Protection of Patents and Models*: Thesis. Matriculation Certificate No 7083. Riga: University of Latvia, 1937, p. 22

apšaubīšanai. Savukārt izgudrojumi, kas bija radušies nejaušības ceļā un nebija atkārtojami, nevarēja tikt patentēti.³⁶

Raksturojot situāciju Latvijā, Patentu valdes vadība skaidroja: *“Patenti vispār tiek izsniegti tikai uz jauniem izgudrojumiem, t.i., tādiem, kas līdz pieteikšanai Patentu valdē vēl nav nākuši atklātībai zināmi, vienalga – iekš vai ārzemēs. Patentu valde tomēr pieteiktos izgudrojumus uz viņu jaunumu nepārbauda, bet patentu izsniedz izgudrojuma pirmajam pieteicējam. Ja vēlāk izrādītos, ka pieteiktais izgudrojums nav bijis jauns, tad interesenti var panākt tiesas ceļā šāda patenta dzēšanu.”*³⁷

No patenta pieteicēja netika prasīts pierādīt, ka viņš tik tiešām bija patiesais izgudrotājs, jo praksē šāda pierādīšana būtu bijusi absurda un bieži vien neiespējama. Tas krietni atviegloja Patentu valdes darbu un samazināja iespējamo strīdu skaitu, tāpēc ka pieteikuma saņemšanas datums nebija apšaubāms.

Izgudrojumiem, kas tika pieteikti patentēšanai, līdz patenta piešķiršanai izsniedza aizsardzības apliecību. To saņemot, pieteicējs, saskaņā ar likumu, nezaudējot tiesības uz privilēģiju vai patenta izsniegšanu, varēja izgudrojumu publicēt, atklāti izmēģināt, izmantot un izgatavot. Pieteicējs varēja ar privātiem vai notariāliem paziņojumiem brīdināt tos, kas aizskāra viņa tiesības, aizrādot, ka patenta izsniegšanas gadījumā vērsīsies tiesā par pārkāpumiem, kuri izdarīti laikā no aizsardzības apliecības pasludināšanas līdz patenta parakstīšanai. Tāpat aizsardzības apliecības īpašnieks bija tiesīgs pārdot savas tiesības uz patenta iegūšanu.³⁸ Aizsardzības apliecība darbojās līdz patenta piešķiršanai vai tā noraidīšanai.

Pirmo izgudrojuma aizsardzības apliecību Patentu valde izdeva 1922. gada 15. februārī. To ieguva rīdzinieks Andrējs Golvers (sk. 5. att.) *“Bungusitdzirnavas”*.³⁹ Patenta pieteikumu A. Golvers Patentu valdē iesniedza 1921. gada 12. novembrī (sk. 6. att.). Tas paredzēja māla malšanas (smalcināšanas)

Various guidelines regulated determination of the novelty of an invention. For example, if an invention was publicly discussed, but no information about it was published, it was not the reason for questioning its novelty. On the other hand, accidental and non-repeatable inventions could not be patented.³⁶

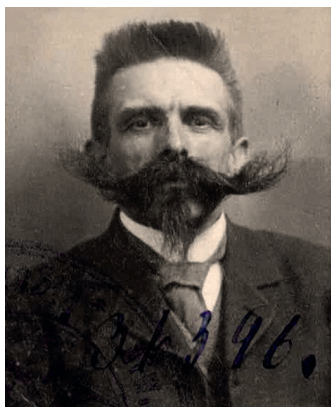
When describing the situation in Latvia, the management of the Latvian Patent Office explained, *“Patents are generally granted only for new inventions, i.e., the inventions that have not yet been made known to the public before being filed with the Latvian Patent Office both in the country and abroad. However, the Latvian Patent Office does not check the novelty of inventions and grants the patent to the first applicant of the invention. If later it turns out that the filed invention has not been novel, then the interested party can to obtain the cancellation of a patent by judicial proceedings.”*³⁷

The applicant of a patent was not required to prove that he was a real inventor taking into account that such proving would be absurd and often impossible in reality. That greatly facilitated the work of the Latvian Patent Office and reduced the number of potential disputes because the date of receiving an application was not questionable.

For inventions that were applied for patenting but a patent was not granted yet, a protection certificate was issued. Upon receipt of the protection certificate the applicant could, in accordance with the law, publish, openly test, use and produce the invention without losing his right to the privilege or issuance of a patent. The applicant could, upon a personal or notarial notice, warn those who were violating his rights by stating that in case of a patent grant they would be called to liability in court for violations committed between the date of issue of the protection certificate and the signing of the patent. Similarly, the holder of the protection certificate was entitled to sell his rights for obtaining a patent.³⁸ The protection certificate was valid until the patent was granted or rejected.

39 Rūpniecības departamenta Patentu valde. Valdības Vēstnesis, Nr.85, 1922, 15. apr., 1. lpp.

38 LSHA, stock 4595, entry 1, file 6453, p. 209; LSHA, stock 4595, entry 1, file 6458, b.p.

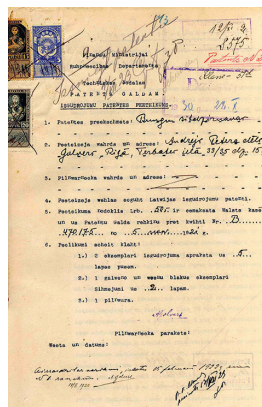
5. attēls
Andrejs Golvers (1868–?).
1919. gadā izdotās Latvijas
Republikas pasēs foto.
LVVA, 2996. f., 7. apr., 23690. l.

Figure 5.
Andrejs Golvers (1868–?). Photo
from the passport of the Republic
of Latvia issued in 1919.
LSHA, stock 2996, entry 7, file 23690

iekārtas uzlabošanu. Izgudrojuma darbība tika aprakstīta šādi: “No ieejas cauruma uz zemi krītošais māls tiek no rupjākiem sitēju ķermeņiem iepriekšsasmalcināšanas telpās tik ilgi mests pret zobu restu mēteli un vāku jeb zobu vainagu jeb tamlīdzīgi, kamēr tas nesasniedz pietiekošu smalkumu, lai pa visu lokumu vienlīdzīgi sadalītā stāvoklī tas varētu nokļūt caur zobu restu šķirbām smalkmaļa telpā uz sitbungām, kurās tad māli, pateicoties sitēju rindojumiem un to lielam skaitam, kā arī to pastāvīgam asumam, slīpumam un niecīgai gaisa pretestībai, tādēļ tik stipri apstrādā un sviež pret rīves mēteli, ka līdz radītajam vējam beidzot ir iespējams gandrīz visu padoto materiālu kā gatavu mālu vai nu tieši caur lokumu jeb arī uz augšu pār aizsegto malu un ienest izejā.”⁴⁰ (sk. 7. att.)

Savukārt 1922. gada 22. septembrī Patentu valde izdeva pirmo patentu Londonas firmai “Techno-Chemical Laboratories Ltd.” izgudrojumam “Sausēšanas process un aparāti”. Arī Latvijas Republikas patentu Nr. 2 saņēma ārzemju pieteicējs. To 1922. gada 10. novembrī saņēma Berlīnes firma “Richard Klinger, G.m.b.H.” izgudrojumam “Degvielu taupošs pavārds”. Latvijas patenta Nr. 3 saņēmēja dzīvesvieta bija Latvijā. Tas bija rīdzinieks Jānis Minuss ar izgudrojumu “Pārvirojama

40 LVVA, 4893. f., 1. apr., 1861. l., 5. lpp.

6. attēls
Patentu valdē 1921. gada 12. novembrī
saņemtais A. Golvera izgudrojuma
“Bungusitdzirnavas” patenta pieteikums
ar atzīmēm par aizsardzības apliecības
Nr. 1 piešķiršanu 1922. gada 22. februārī.
LVVA, 4893. f., 1. apr., 1861. l., 1. lpp.

Figure 6.
Patent application filed by A. Golvers to
the Latvian Patent Office to invention
“Drum-driven mill” dated 12 November
1921 with notes on issuing protection
certificate No 1 on 22 February 1922.
LSHA, stock 4893, entry 1, file 1861, p. 1

On 15 February 1922, the Latvian Patent Office issued the first protection certificate on invention “Drum-driven mill”³⁹ to a resident of Riga, Andrejs Golvers (See Fig. 5). A. Golvers submitted a patent application to the Latvian Patent Office on 12 November 1921 (See Fig. 6). It provided for the improvement of the grinding machine (milling) equipment based on the drumming mechanism. The invention was described in the following way, “The clay falling from the inlet to the ground fed from the coarser drummers in the pre-milling room is thrown against the tooth-shaped grill and lid or the tooth crown or the like, until it is homogeneously distributed around entire frame so that it can get through the tooth-shaped grill gaps onto drum-driven mechanism in the high milling room, where due to the rows and a large number of the drum-driven grinders, as well as constant sharpness thereof, inclination, and low air resistance, the clay is so heavily processed and thrown against the grinder, until the created airflow enables almost all of the input material to be made into ready-made clay and removed either directly through the frame or upwards over the covered edge.”⁴⁰ (See Fig. 7)

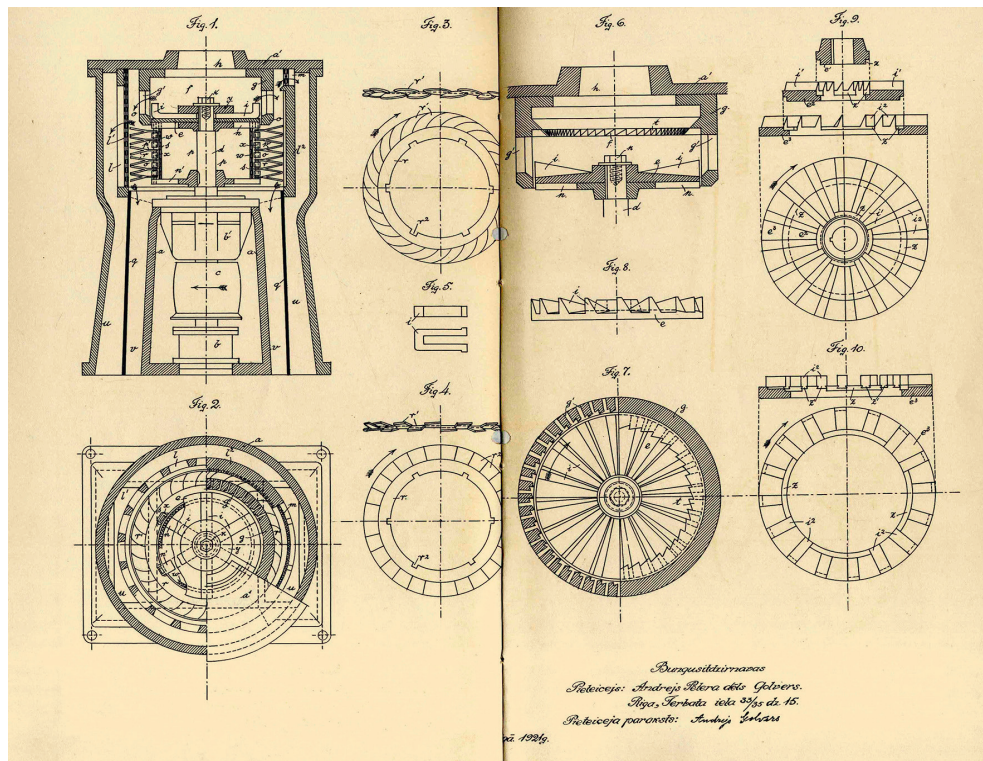
On 22 September 1922, the Latvian Patent Office granted its first patent for invention “Drying Process and Apparatus” of

39 The Patent Office of the Department of Industry. *Valdības Vēstnesis* No 85, 15 Apr 1922, p. 1

40 LSHA, stock 4893, entry 1, file 1861, p. 5

7. attēls
A. Golvera izgudrojuma
"Bungusitdzirnavas" zīmējums.
1921. gads. LVVA, 4893. f., 1. apr., 1861.
L., 19. lpp. o.p., 20. lpp.

Figure 7.
Drawing of invention "Drum-driven mill"
by A. Golvers dated 1921. LSHA, stock
4893, entry 1, file 1861, p. 19 o.p., p. 20

istabas krāsns ar regulējamu sildīta gaisa ieplūšanu krāsnī”⁴¹
(sk. 8. att.)

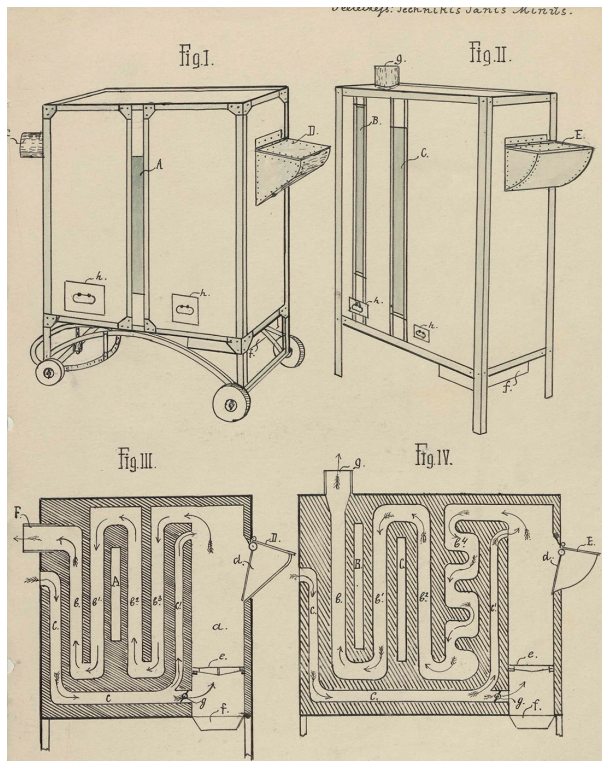
Patentēšanai pieteica gan dažādus nerealizētus projektus, gan jau gatavus, izstrādātus aparātus, iekārtas, dizainus u.c. Patentu valde izskatīja katru pieteikumu un lēma par tā tālāko virzību.

Piemēram, 1930. gadā Patentu valde saņēmusi kāda Jaunpiebalgas iedzīvotāja Kārļa Šķesteru vēstuli, kurā viņš informēja par savu izgudrojumu "Bišu stropi" un interesējās par iespējām to patentēt. K. Šķesteris rakstīja, ka jau 1908. gada vasarā pagatavojis jauna veida stropus, kā rezultātā ievērojami

company "Techno-Chemical Laboratories Ltd." in London. In its turn, patent No. 2 of the Republic of Latvia was granted to a foreign applicant, enterprise "Richard Klinger, G.m.b.H." located in Berlin, for invention "Fuel saving furnace" on 10 November 1922. The recipient of the Latvian patent No. 3 was a resident of Latvia. It was Janis Minuss from Riga, who invented "A portable indoor oven with a controlled inflow of heated air into the furnace"⁴¹ (See Fig. 8) Applicants filed both unrealized projects and finished devices, equipment, designs, etc. The Latvian Patent Office reviewed each application and decided on its progress.

41 Rūpniecības departamenta Patentu valde. Valdības Vēstnesis, Nr.30, 1923. 7. febr., 2. lpp.

41 The Patent Office of the Department of Industry. Valdības Vēstnesis No 30, 7 Feb 1923, p. 2

8. attēls

Jāņa Minusa izgudrojuma "Pārvirojama istabas krāsns ar regulējamu sildīta gaisa ieplūšanu krāsnī" zīmējums. LVVA, 4893. f., 1. apr., 1223. l., 7.lpp.

Figure 8.

Drawing of Janis Minuss' invention "A portable indoor oven with a controlled inflow of heated air into the furnace".

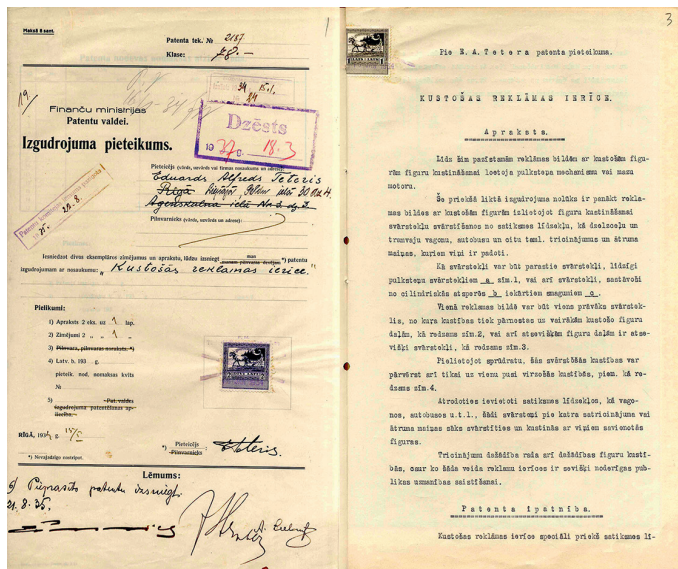
LSHA, stock 4893, entry 1, file 1223, p. 7

palielinājies no viena stropa iegūtais medus daudzums. Ar šiem stropiem viņš ap 1913. gadu iepazīstinājis arī kaimiņus, kuri sākuši tos lietot. Pēc kara, atgriežoties no bēgļu gaitām, viņš turpinājis lietot jaunus bišu stropus, un neilgu laiku pirms vēstules rakstīšanas kāds jauns miertiesnesis ieteicis tos pieteikt patentam. Atbildot K. Šķesterim, Patentu valde pēc pieteikuma izskatīšanas informēja, ka izgudrojums plašākai sabiedrībai tapis zināms jau 1913. gadā un to nav iespējams patentēt.⁴²

Piesakot patentu, bija jāaizpilda pieteikuma veidlapa, kas bija papildināma ar izgudrojuma aprakstu un zīmējumiem

⁴² LVVA, 4595. f., 1. apr., 6453. l., 222., 224. lp.

For example, in 1930, the Latvian Patent Office received a letter from a resident of Jaunpiebalga, Karlis Skesteris, in which he informed about his invention "Beehive" and inquired about the possibilities to patent it. K. Skesteris wrote that he had already made a new kind of beehive in the summer of 1908, which resulted in a significant increase in the volume of honey from one hive. Around 1913, he had introduced these beehives to his neighbours, who began using them. Having returned from exile after the war, he continued to use the new hives, and shortly before the letter was written, some new magistrate recommended him to apply for a patent. Having examined the application, the Latvian Patent Office informed

9. attēls
Eduarda Alfrēda Tetera izgudrojuma “Kustošās reklāmas ierīce” pieteikums. Pieteikums sastādīts atbilstoši noteikumiem. LVVA, 4893. f., 1. apr., 2489. l. 1., 3., 5. lpp.

(sk. 9. att.). Piesakot izgudrojumu, pats izgudrojums vai tā modelis prasīts netika.⁴³

Izgudrojuma aprakstā sevišķi nozīmīga aizpildāmā sadaļa bija “izgudrojuma īpatnības” – atsevišķos teikumos formulētas izgudrojumu raksturojošās tehniskās pazīmes⁴⁴, t.i., kas, pēc izgudrotāja domām, sastādīja izgudrojuma “jaunumu”.⁴⁵

Izgudrojuma pieteikumam klāt pievienotajiem zīmējumiem bija jābūt tehniski pareiziem un zīmētiem ar melnu tušu. Izgudrojuma detaļas varēja zīmēt arī dažādos mērogos, kas aprakstā attiecīgi paskaidrojams.⁴⁶ Turklāt izgudrojumu

43 LVVA, 4595. f., 1. apr., 6462. l., b.p.

44 Tās ir patenta pretenzijas, kuras definē objektu, kuram tiek lūgta patentaizsardzība, un izgudrojuma aizsardzības apjomu, izmantojot tehniskās pazīmes.

45 LVVA, 4595. f., 1. apr., 6454. l., b.p.

46 LVVA, 4595. f., 1. apr., 6460. l., b.p.

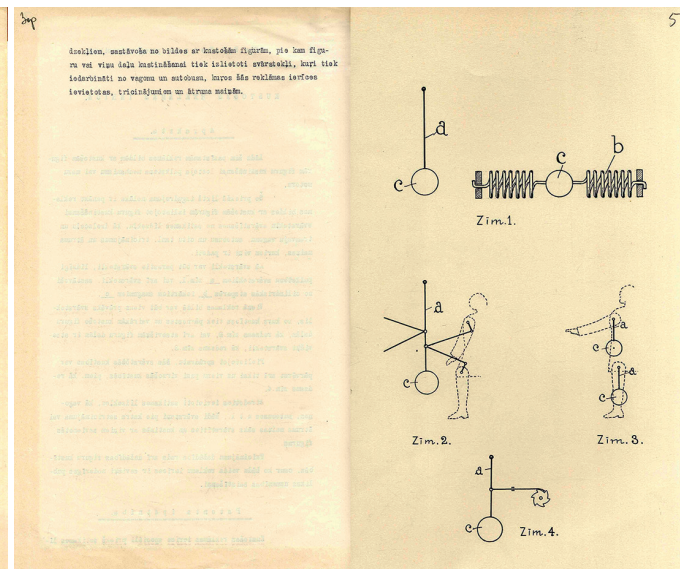

Figure 9.
Application for invention “Moving advertising device” by Eduards Alfrēds Teters. The application was drawn according to the rules. LSHA, stock 4893, entry 1, file 2489, p. 1, 3, 5

K. Skesteris that, since the invention had become known to the broader public already in 1913, it could not be patented.⁴²

The patent application consisted of an application form supplemented by a description of an invention and drawings (See Fig. 9). When applying for a patent, the invention itself or its prototype was not required.⁴³

In the description of the invention, “peculiarities of the invention” was a particularly important part to be completed consisting of separately formulated technical features that characterized the invention⁴⁴, i.e., which, according to the inventor, constituted the novelty of the invention.⁴⁵

42 LSHA, stock 4595, entry 1, file 6453, p. 222, 224

43 LSHA, stock 4595, entry 1, file 6462, b.p.

44 These are patent claims that define the subject matter for which patent protection is claimed and the scope of protection of the invention by means of technical features.

45 LSHA, stock 4595, entry 1, file 6460, b.p.

varēja paskaidrot ar skatiem, griezumiem u.tml., lai radītu pilnīgi saprotamu priekšstatu par izgudrojumu. Atsevišķas sīkas detaļas, ko satur izgudrojums un kas pašas par sevi pazīstamas (piemēram, skrūves u.tml.), nebija atsevišķi jāattēlo. Izgudrojuma pieteikuma nodevas lielums nemainījās atkarībā no zīmējumu lokšņu skaita.⁴⁷

Izgudrojuma nosaukumam bija jābūt tādām, kas “*pēc būtības nepārprotami apzīmē pašu izgudrojuma priekšmetu*”. Kā pozitīvus piemērus Patentu valde minēja šādus nosaukumus: “*Ierīce veļas mazgāšanai*”, “*Arkls ar vairākiem lemešiem*”, “*Paņēmiens veļas mazgāšanas līdzekļu pagatavošanai*”. Savukārt kā negatīvu piemēru minēja nosaukumu “*Kalniņa sistēmas*”, kurā bija apvienots izgudrotāja vārds ar izgudrojumu, kā arī “*Nitra*”, kas bija izdomāts nosaukums un neraksturoja pašu izgudrojumu.⁴⁸ Piemēram, kādam Liepājas iedzīvotājam tika skaidrots, ka viņa izgudrojumam piešķirtais nosaukums “*Abecelod*” nav atbilstošs noteikumiem, un ieteica tam piešķirt piemērotāku nosaukumu, kā iespējamo variantu norādot nosaukumu “*Zemes lode ar burtiem vai skaitļiem*”.⁴⁹

Patentam varēja pieteikt arī vairākus izgudrojumus ar viennādu nosaukumu, “*ja tikai šie izgudrojumi ir patstāvīgi, tas ir, pēc principa un uzbūves savstarpēji atšķiras*”.⁵⁰

Vienā patenta pieteikumā varēja apvienot vairākus izgudrojumus, ja tie attiecās uz vienu konkrētu ierīci. Bet par katru ierīci, kas tika uzskatīta kā jauns izgudrojums, iesniedzams atsevišķs patenta pieteikums. Piemēram, Patentu valde norādīja, ka nevar tikt pieņemts pieteikums izgudrojumam “*Aizsardzības ierīces pret zādzībām*”, kurā paredzēts aprakstīt vairākas atšķirīgas ierīces.⁵¹

Gadījumos, ja bija iesniegta neatbilstoša (sk. 10. un 11. att.) vai nepilnīga dokumentācija, Patentu valde pieteikumu

The drawings of the invention had to be made black ink drawn in a technically correct manner. Details of the invention could be plotted at various scales, explaining it in the description accordingly.⁴⁶ The invention was to be depicted in so many views as to provide perfect understanding according to the description. In other words, in the accompanying drawings, the invention had to be explained by views, cross-sections, etc. to create a completely understandable and unambiguous idea of the invention. Individual small details contained in the invention and known in themselves (e.g., screws, etc.) were not to be individually depicted. The application filing fee did not depend on a number of drawing sheets and remained unchanged.⁴⁷

The name of the invention had to be such as to “*unambiguously describe the essence of the invention*”. The Latvian Patent Office gave some positive examples of such names: “*Device for washing clothes*”, “*Plough with several ploughshares*”, “*Method for preparing washing detergents*”. On the other hand, it mentioned negative examples like “*Kalnins systems*”, which combined the name of the inventor and the invention, or “*Nitra*”, which was a fictitious name and did not represent the invention itself.⁴⁸ For example, the Latvian Patent Office explained to a resident of Liepaja that the name he chose for his invention “*Abecelod*” (ABC globe) was not compliant with the rules and suggested him to give a more appropriate name proposing “*the globe with letters or numbers*” as an option.⁴⁹

Several inventions with the same name also could be filed for a patent “*if only these inventions were independent, that is, they differed in principle and structure*”.⁵⁰

Several inventions could be combined in one patent application if they related to one specific device. However, a separate patent application had to be submitted for each device that was considered as a new invention. For example, the Latvian Patent Office indicated that an application for the

47 LVVA, 4595. f., 1. apr., 6460. l., b.p.; LVVA, 4595. f., 1. apr., 6454. l., b.p.

48 LVVA, 4595. f., 1. apr., 6459. l., b.p.

49 LVVA, 4595. f., 1. apr., 6455. l., 241. lpp.

50 LVVA, 4560. f., 1. apr., 6460. l., b.p.

51 LVVA, 4595. f., 1. apr., 6455. l., 315.-316.lpp.

46 LSHA, stock 4595, entry 1, file 6460, b.p.

47 LSHA, stock 4595, entry 1, file 6460, b.p.; LSHA, stock 4595, entry 1, file 6454, b.p.

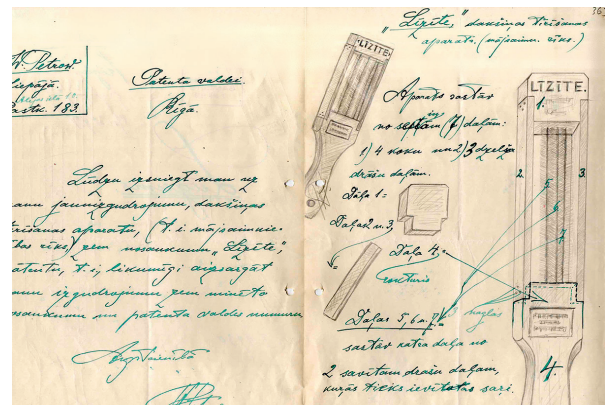
48 LSHA, stock 4595, entry 1, file 6459, b.p.

49 LSHA, stock 4595, entry 1, file 6455, p. 241

50 LSHA, stock 4560, entry 1, file 6460, b.p.

10. attēls
V. Petrova 1930. gada 6. janvāra pieteikums Patentu valdē ar lūgumu patentēt jaunizgudrojumu "Dakšīņas tīrīšanas aparāts". Pieteikums kā neatbilstošs noteikumiem noraidīts.
LVVA, 4595. f., 1. apr., 6453. l., 262.-263. lpp.

Figure 10.
Application by V. Petrovs dated 6 January 1930 to the Latvian Patent Office with the request to patent a new invention "Fork cleaning machine". The application has been rejected as inappropriate.
LSHA, stock 4595, entry 1, file 6453, pp. 262-263

nepieņēma, bet noteiktā termiņā lūdza iesniegt jaunu, noteikumiem atbilstošu pieteikumu vai, atsevišķos gadījumos, tikai tā labojumus un papildinājumus.

Iesniegt labojumus un papildinājumus bija nepieciešams, ja pieteikums bija sastādīts, vadoties pēc noteikumiem, bet tajā tika konstatētas nepilnības. Piemēram, ja nesaskanēja iesniegtie rasējumi ar aprakstu vai bija nepilnīgs izgudrojuma apraksts, netika norādīta visa prasītā informācija par iesniedzēju, ja pieteikums bija sastādīts nekorektā valodā u.c.⁵² Piemēram, 1932. gada februārī, atbildot uz tirdzniecības un rūpniecības a/s "Augļu eksports" pieteikumu iegūt patentu izgudrojumam "Paņēmiens ievārījumu pagatavošanai bez vārīšanas", Patentu valde paskaidroja, ka pieteikuma izskatīšana ir atlikta un pieteicēji tika aicināti divu mēnešu laikā, skaitot no paziņošanas dienas, iesniegt jaunu, konkrētu un divos eksemplāros sastādītu pieteiktā paņēmiena aprakstu, kurā izgudrojuma priekšmets būtu tik pilnīgi aprakstīts, "ka tā pielietošana būtu iespējama bez kādas tālākas minēšanas vai gudrošanas". Patentu valde norādīja, ka, gadījumā, ja pieteiktais paņēmiens attiecas uz dažāda veida ievārījumu pagatavošanu, arī tas paskaidrojams aprakstā.⁵³

invention "Anti-theft protective devices", where the applicant intended to describe a number of different devices, could not be accepted.⁵¹

In case of inappropriate (see Fig. 10 and 11) or incomplete documentation, the Latvian Patent Office did not accept the application and requested to submit, within a specified time limit, a new, compliant application or, in some cases, amendments and additions only.

The submission of corrections and additions was required in cases where the application was drawn up according to the rules, but it contained some deficiencies. For example, if the submitted drawings did not match the description; there was an incomplete description of the invention; all the required information about the applicant was not provided; or the application was worded incorrectly, etc.⁵² For instance, in February 1932, when responding to a request from the Commercial and Industrial Joint-stock company "Augļu eksports" (Fruit Exports) seeking to obtain the patent for the invention "A method for making jam without cooking", the Latvian Patent Office clarified that the examination of the application was suspended, and the applicants were called to submit in duplicate a new, concrete description of the essence of the invention

52 LVVA, 2574. f., 4. apr., 6969. l., b.p.

53 LVVA, 4595. f., 1. apr., 6458. l., b.p.

51 LSHA, stock 4595, entry 1, file 6455, pp. 315-316

52 LSHA, stock 2574, entry 4, file 6969, b.p.

Latvijas izgudrotāju vidū visvairāk pieteikumu Patentu valdē iesniedza tieši amatnieki un lauksaimnieki.⁵⁷

Patentu valdes izstrādātajā Patentu klasifikācijā uzrādītas 83 izgudrojumu iedaļas, piemēram, kalnrūpniecība, vairāku veidu metāla apstrāde (ķīmiskā, mehāniskā u.c.), degvielas, instrumenti, mācību līdzekļi, rasēšanas un rakstu piederumi, ceļamās un nolaižamās ierīces, zemkopība un dārzkopība, tabaka, apavi, reklāma, veselības kopšana, kara lietas, apbedīšanas lietas utt. Katra klasifikācijas iedaļa dalīta sīkāk.⁵⁸

Gadījumos, kad līdz patenta piešķiršanai Patentu valdē tika iesūtīti pierādījumi, ka pieteiktais izgudrojums vai pār-laboījums jau zināms un tiek pielietots, tad ar šo paziņojumu iepazīstināja patenta pieteicēju, pieprasot no tā trīs mēnešu laikā attiecīgus paskaidrojumus.⁵⁹

Jautājumu par patenta piešķiršanu vai pieteikuma norai-dīšanu izlēma Patentu komitejā. Patentu valde norādīja, ka tā “no savas puses nevar sniegt nekādus iepriekšējus paskaidroju-mus, [...] kā arī dot kādus noteiktus norādījumus”.⁶⁰

Patenta apliecību pēc Patentu komitejas lēmuma izsnie-dza, ja bija ievēroti visi noteikumi, un tas notika apmēram pēc pieciem mēnešiem no pieteikuma iesniegšanas datuma, par to atsevišķi paziņojot pieteicējam.⁶¹ 1931. gadā kārtību mainīja un patenta apliecības izsniedza 12 mēnešus pēc pieteikuma saņemšanas.⁶² Patentu valde skaidroja, ka “*patenta izsniegša-nas laiks nekādā ziņā nekavē izgudrojuma ieviešanu dzīvē, jo pieteicējs pēc aizsardzības apliecības saņemšanas var nekavējo-ši stāties pie sava izgudrojuma izmantošanas*”.⁶³

Ilgais izskatīšanas laiks, kas nereti saistījās ar neziņu par turpmāko, pieteicējam radīja zināmas neērtības. 1930. gada 16. maijā Alfrēds Zauls, kurš tā paša gada 19. aprīlī Patentu

inventions have been filed annually at an average in Latvia”.⁵⁵ For example, the Latvian Patent Office received 327 patent ap-plications in 1939.⁵⁶ Foreigners applied the largest number of inventions. Among the inventors of Latvia, it were craftsmen and farmers who submitted most applications to the Latvian Patent Office.⁵⁷

The Patent Classification developed by the Latvian Pat-ent Office listed 83 subdivisions of inventions such as min-ing, several types of metal processing (chemical, mechanical, etc.), fuels, tools, teaching aids, drawing and writing mate-rials, lifting and handling equipment, agriculture and horti-culture, tobacco, footwear, advertising, healthcare, military items, funeral items, etc. Each section of the classification was sub-divided.⁵⁸

In cases where before the patent's issuance the Latvian Pat-ent Office received the evidence proving that the patentable invention had already been known and used, the applicant was requested to provide an explanation in three months.⁵⁹

It was the Patent Committee that decided on granting or rejecting a patent, therefore the Latvian Patent Office indicat-ed that “*it could not provide on its own behalf any prior expla-nation or specific guidance in this respect*”.⁶⁰

If all the requirements were met, a patent certificate was issued upon the decision of the Patent Committee approxi-mately five months after the date of filing an application, in-forming the applicant accordingly.⁶¹ In 1931, the procedure was changed, and patent certificates were issued 12 months after the receipt of the application.⁶² The Latvian Patent Of-vice explained, “*The term for issuing a patent does not delay the implementation of the invention in any way since an applicant*

57 350 izgudrojumu gadā. *Brīvā Zeme*, Nr.18, 1940, 23. janv., 3. lpp.

58 LVVA, 4893. f., 2. apr., 25. l., 1.-11. lp.

59 LVVA, 4595. f., 1. apr., 6453. l., 209. lp.

60 LVVA, 4595. f., 1. apr., 6458. l., b.p.

61 LVVA, 4595. f., 1. apr., 6453. l., 41. lp.

62 LVVA, 4595. f., 1. apr., 6455. l., 330. lp.

63 LVVA, 4595. f., 1. apr., 6453. l., 41. lp.

55 The 350 Inventions per Year. *Brīvā Zeme* (Free Land) No 18, 23 Jan 1940, p. 3

56 They Invented a Plane One Year, and a Heel of a Shoe Next Year. *Rīts* (Morning) No 22, 23 Jan 1940, p. 7

57 The 350 Inventions per Year. *Brīvā Zeme* (Free Land) No 18, 23 Jan 1940, p. 3

58 LSHA, stock 4893, entry 2, file 25, pp. 1-11

59 LSHA, stock 4595, entry 1, file 6453, p. 209

60 LSHA, stock 4595, entry 1, file 6458, b.p.

61 LSHA, stock 4595, entry 1, file 6453, p. 41

62 LSHA, stock 4595, entry 1, file 6455, p. 330

valdei bija iesniedzis patenta pieteikumu izgudrojumam “*Nezāļu izgriezējs*”, vēstulē norādīja, ka nav saņemta atbilde ne par aizsardzības apliecības, ne patenta piešķiršanu un, tuvojoties ravēšanas sezonai, kad aktualizētos izgudrojuma pielietošana, šāda atbilde ļoti nepieciešama. A. Zauls norādīja, ka atbildes trūkums “*draud pārtraukt priekšdarbus izgudrojuma realizēšanai*”.⁶⁴ Aizsardzības apliecību A. Zaulam izsūtīja 1930. gada 15. maijā.⁶⁵

Kad bija pieņemts lēmums izsniegt patentu un viss tam sagatavots, atlikt patenta izsniegšanu vairs nebija iespējams. Piemēram, 1931. gada jūnijā Patentu valdē vērsās Kārlis Fihte (*Fichte*) ar lūgumu atlikt viņam patenta piešķiršanu izgudrojumam “*Lidmašīnas nesamā virsma, kura pati automātiski iestādās horizontālā stāvoklī*”. Šādu lūgumu K. Fihte (*Fichte*) pamatoja ar apstākli, ka tuvākajā nākotnē nebūšot iespējams šo izgudrojumu Latvijā pielietot, kas saistīts ar lidmašīnu fabriku trūkumu. Šī iemesla dēļ K. Fihte (*Fichte*) vēlējās patentu iesniegt arī citās valstīs. Piemēram, ASV varēja pieteikt tikai tādus izgudrojumus, ja citās valstīs patents tam vēl nebija izsniegts, līdz ar to Latvijā piešķirtais patents būtu šķērslis izgudrojuma patentēšanai ārzemēs. Tā kā patenta izgatavošana un izsniegšanas sagatavošana jau bija uzsākta, Patentu valde K. Fihtes (*Fichte*) lūgumu noraidīja un patentu izsniedza paredzētajā kārtībā.⁶⁶

Patentus izsniedza uz noteiktu laiku. Maksimālais izgudrojuma aizsardzības laiks bija 15 gadi, skaitot no patenta izsniegšanas datuma, kā rezultātā ar patentu iegūtās tiesības bija spēkā visu šo laiku, ja par katru gadu uz priekšu tika nomaksātas attiecīgās patenta nodevas. Pēc 15 gadiem patenta tiesības automātiski izbeidzās.⁶⁷

may start using his invention immediately after receiving a protection certificate”.⁶³

The excessive time of examination, often associated with the uncertainty as to the outcome, caused some inconvenience to the applicant. Alfreds Zauls, who filed a patent application for the invention “*Weed cutter*” on 19 April 1930, explained in his letter of 16 May 1930 that he had not received any response regarding the issuance of either a protection certificate or a patent, and, with the weeding season approaching, it would be essential for him to get the response to be able to use his invention. Otherwise he would have to “*stop preparations for the realisation of the invention*”.⁶⁴ A protection certificate to Alfreds Zauls was sent on 15 May 1930.⁶⁵

When a decision was made to grant a patent, and everything was prepared to that end, it was no longer possible to postpone the issuance of a patent. For example, in June 1931, Karlis Fichte addressed the Latvian Patent Office requesting to postpone the granting of the patent for his invention “*Aeroplane self-supporting surface that automatically sets itself into a horizontal position*”. K. Fichte justified his request with the fact that it would not be possible to apply this invention in Latvia in the nearest future due to the absence of aircraft plants. Therefore, Karlis Fichte wished to file a patent in other countries as well, but, for example, in the United States of America, he could apply for registration only such inventions that had not yet been patented in other countries, thus concluding that a patent granted in Latvia would be an obstacle to patenting for his invention abroad. As the production of the patent and the preparation of its issuance had already begun, the Latvian Patent Office rejected the request of K. Fichte and granted the patent in the prescribed manner.⁶⁶

Patents were granted for a limited period. The maximum period of protection of an invention constituted 15 years from date of patent grant. Patent rights were valid throughout that

64 LVVA, 4595. f., 1. apr., 6453. l., 42. lp.

65 LVVA, 4595. f., 1. apr., 6453. l., 64. lp.

66 LVVA, 4595. f., 1. apr., 6455. l., 32., 33. lp.

67 LVVA, 4595. f., 1. apr., 6457. l., b.p.

63 LSHA, stock 4595, entry 1, file 6453, p. 41

64 LSHA, stock 4595, entry 1, file 6453, p. 42

65 LSHA, stock 4595, entry 1, file 6453, p. 64

66 LSHA, stock 4595, entry 1, file 6455, p. 32, 33

Likumā par izgudrojumiem nebija paredzēti gadījumi, ka pie zināmiem apstākļiem paredzētās gada nodevas varētu nomaksāt vēlāk vai patenta ilgumu pagarināt.⁶⁸

Patenta garantētā aizsardzība attiecās tikai uz to, kas konkrēti minēts izgudrojuma pieteikumā. Piemēram, Patentu valde norādīja Dzelzceļu virsvaldei, ka tā neredz šķēršļus vagonu apgaismošanas kabeļu saskaru lietošanai, kuri būtu ārēji līdzīgi kāda A. J. Bucka patentētiem vagonu saskariem, bet kuru iekšējā konstrukcija no tiem atšķirtos. Tātad patentēts bija pats izgudrojuma princips un iekšējā uzbūve, bet ne tā ārējais veidols.⁶⁹

Patentam bija teritoriālas tiesības. Tās bija spēkā tikai tajā valstī, kurā izsniegta aizsardzības vai patenta apliecība. Izsniegtais patents garantēja izgudrojuma vienīgās lietošanas tiesības tikai Latvijā, un, ja šāds izgudrojums nebija pieteikts arī citās valstīs, tad tur to varēja brīvi izmantot. Visi jautājumi, kas saistīti ar izgudrojuma patentēšanu ārzemēs, bija jārisina pašam patenta pieprasītājam, un Patentu valde tajā neiesaistījās.⁷⁰

Gadījumos, kad radās nepieciešamība iegūt aizsardzību kāda jau patentēta izgudrojuma uzlabojumiem vai citiem papildinājumiem, nebija nepieciešamība iesniegt jaunu patenta pieprasījumu. Patentu valde skaidroja: *“Attiecībā uz jau izsniegtiem patentiem, tad, ja patentētais priekšmets vēlāk tika papildināts vai pārlabots, tad vispār, viss izgudrojums nebūtu no jauna pieteicams patentēšanai, bet gan varētu iegūt papildu patentus uz attiecīgiem papildinājumiem vai pārlabojuumiem atsevišķi.”*⁷¹

Šādas situācijas nebija retums, jo bieži vien darbs pie izgudrojuma un tā izstrāde notika tikai pēc aizsardzības apliecības vai jau patenta iegūšanas, darba procesā radot virkni jauninājumu un izmaiņu. Ja papildu patentu vēlējās iegūt kāda

period if the respective patent fees were paid in advance on an annual basis. Patent rights automatically expired after 15 years.⁶⁷

The Law on Inventions did not provide for annual fees to be paid later or the duration of a patent to be extended under certain circumstances.⁶⁸

Patent protection was limited to what was specifically mentioned in the patent application. For example, the Latvian Patent Office indicated to the Central Railway Administration that it did not see any obstacles to the use of wagon lighting cable contacts, which would be externally similar to the wagon contacts patented by some A. J. Buckis, but whose internal construction would differ from the latter. Thus, the very principle and internal structure of the invention was patented, but not its external shape.⁶⁹

The patent had territorial rights, which were valid only in the country where a protection certificate or a patent certificate was issued. An issued patent guaranteed the exclusive use of the invention only in Latvia, and if such an invention had not been applied in other countries as well, then it could be freely used in those countries. The patent applicant himself had to settle all the issues and cover all the expenses related to patenting his invention abroad, and the Latvian Patent Office did not engage therein.⁷⁰

Where it was necessary to obtain protection for improvements or other additions to an already patented invention, there was no need for a new patent application. The Latvian Patent Office explained, *“With regard to patents already granted, if the patented subject was subsequently supplemented or refined, in general, the whole invention would not be applied for a patent anew, but obtaining additional patents for the respective supplements or alterations would be possible.”*⁷¹

Such situations occurred quite often because the work on the invention and its real development took place only after

68 LVVA, 4595. f., 1. apr., 6457. l., b.p.

69 LVVA, 4595. f., 1. apr., 6453. l., 261., 262. lp.

70 LVVA, 4595. f., 1. apr., 6454. l., b.p.

71 LVVA, 4595. f., 1. apr., 6458. l., b.p.

67 LSHA, stock 4595, entry 1, file 6457, b.p.

68 LSHA, stock 4595, entry 1, file 6457, b.p.

69 LSHA, stock 4595, entry 1, file 6453, p. 261, 262

70 LSHA, stock 4595, entry 1, file 6454, b.p.

71 LSHA, stock 4595, entry 1, file 6458, b.p.

cita patentētajam izgudrojumam, to varēja darīt, tikai vienoties ar agrāk izsniegtā patenta īpašnieku.⁷²

Patentu nepiešķīra vairākos gadījumos. Iemesli, kāpēc izgudrojumu pieteikumus noraidīja, bija šādi:

- paņēmiens pēc būtības nesaturēja jaunu izgudrojumu, bet gan norādīja uz tādu paņēmienu pielietošanu, kas pazīstams katram lietpratējam;
- pieteikums bija neatbilstošs noteikumiem;
- prasītie pieteikuma papildinājumi tika iesniegti novēloti;
- pieteikuma priekšmets nebija uzskatāms par kādu jaunu tehnisku izgudrojumu. Piemēram, šādu atteikuma pamatojumu saņēma Kurts Bēkmanis par skatu pastkaršu pieteikumu;⁷³
- pieteikuma priekšmets pēc būtības neatšķīrās no kāda literatūrā jau aprakstīta priekšmeta. Piemēram, Patentu valde noraidīja inženiera E. Heflingera pieteikumu izgudrojumam *“Roku mazgājamās ziepes”*, skaidrojot, ka *“tas nepietiekami atšķiras no literatūrā aprakstītām pumiķa ziepēm”*;⁷⁴
- *“iesnieguma apraksts pēc sava satura tik nesakarīgs, ka pēc tā nav nekādas iespējas spriest par kaut kādu jaunu izgudrojumu”*⁷⁵ vai *“tik nenoteikts un neskaidrs, ka pēc tā un klātpieliktā zīmējuma minētā izgudrojuma darbība nav skaidri saprotama”*;⁷⁶
- *“iesnieguma apraksts un zīmējums tik neskaidrs, ka pēc tiem izgudrojuma priekšmets nekādā ziņā nav izpildāms”*;⁷⁷
- izgudrojums iepriekš bija patentēts citur (nav “jauninājums”);
- pieteiktais izgudrojums vai tā daļa nepietiekami atšķīrās no jau agrāk ar patentu aizsargātā izgudrojuma;⁷⁸

72 LVVA, 4595. f., 1. apr., 6460. l., b.p.

73 LVVA, 4595. f., 1. apr., 6452. l., 123. lp.

74 LVVA, 4595. f., 1. apr., 6453. l., 69. lp.

75 LVVA, 4595. f., 1. apr., 6459. l., b.p.

76 LVVA, 4595. f., 1. apr., 6454. l., b.p.

77 LVVA, 4595. f., 1. apr., 6457. l., b.p.

78 LVVA, 4595. f., 1. apr., 6458. l., b.p.

a protection certificate or even a patent was obtained which resulted in a lot of innovations and modifications. If somebody wished to obtain an additional patent for the invention patented by somebody else, it was feasible only based on an agreement with the owner of the earlier patent.⁷²

In some cases the patent was not granted. The reasons for that were the following:

- a method did not contain a new invention in substance, but referred to the use of such methods that were known to every expert;
- an application did not comply with the rules;
- requested additions to the application were submitted too late;
- a subject of the application was not considered as a new technical invention. For example, Kurts Bekmanis received such a motivated refusal of his application regarding scenery postcards;⁷³
- a subject matter of the application did not differ on its merits from a subject matter already described in the literature. For example, the Latvian Patent Office rejected the application by engineer E. Heflinger for the invention *“Hand washing soap”*, explaining that *“it does not differ sufficiently from the pumice soap described in the literature”*;⁷⁴
- *“The description in the application is so inconsistent in its content that there is no way to judge about any new invention”*⁷⁵ or *“is so vague and unclear that one cannot clearly understand the operation of a given invention according to the latter and accompanying drawing”*;⁷⁶
- *“The description and drawing in the application can not be carried out on their basis”*;⁷⁷
- an invention was already patented elsewhere (was not novel);

72 LSHA, stock 4595, entry 1, file 6460, b.p.

73 LSHA, stock 4595, entry 1, file 6452, p. 123

74 LSHA, stock 4595, entry 1, file 6453, p. 69

75 LSHA, stock 4595, entry 1, file 6459, b.p.

76 LSHA, stock 4595, entry 1, file 6454, b.p.

77 LSHA, stock 4595, entry 1, file 6457, b.p.

- pilnvara bija nepilnīga, nekorekta;
- “*aprakstītās ierīces darbības principi pilnīgi pretrunā ar elementāriem fizikas likumiem, kamdēļ nav nekādu šaubu, ka aparāts nespēs nepārtraukti darboties bez kādas ārējas enerģijas pievadīšanas*”⁷⁹ u.c.

Patentu bija iespējams dzēst pēc paša vēlēšanās, iesniedzot Patentu valdē attiecīgu iesniegumu.⁸⁰

Gadījumos, kad patenta īpašnieks laikus nenomaksāja paredzētās patenta nodevas, patenta tiesības izbeidzās. Par patenta tiesību izbeigšanos Patentu valde ievietoja informāciju “*Valdības Vēstnesī*”. Dzēstu patentu atjaunot vairs nebija iespējams, neskatoties uz varbūtējiem iebildumiem. Izsniegtu patentu varēja dzēst arī ar tiesas lēmumu, ja divu gadu laikā, skaitot no patenta izsludināšanas, pret tā izsniegšanu tika celti iebildumi tiesas ceļā.⁸¹

Piemēram, par patenta otrā gada nodevas nenomaksāšanu tika dzēsts Bernhardam Domanim 1929. gada 1. martā piešķirtais patents izgudrojumam “*Guļamais un sēžamais krēsls*”. B. Domanis otrā gada nodevu nomaksāja 1931. gada 24. janvārī, nezinot, ka patents jau ir dzēsts. Samaksāto nodevu B. Domanim atmaksāja, bet patenta dzēšana nebija atceļama.⁸²

Patentu valdes uzdevumi bija stingri noteikti un paredzēja tikai konsultēšanu savas kompetences, darbības un likumu ietvaros. Tika skaidrots, ka “*Patentu valde nevar sniegt nekādus norādījumus par izgudrojuma lietderību vai izredzēm uz tā izdevīgu izmantošanu, bet vienīgi paskaidrot, kādā kārtā izgudrojums pieteicams patentam, lai nodrošinātu tā vienīgās lietošanas tiesības. Patentu valde nevar sniegt izziņu arī attiecībā uz to, vai priekšmeti, līdzīgi Jūsu izgudrojumam, jau nepastāvētu kaut kur ārzemēs [..]*”⁸³

- an applied invention or its part did not differ sufficiently from the invention previously protected by the patent;⁷⁸
- incomplete, incorrect power of attorney;
- “*The principles of operation of the described device is contrary to the basic laws of physics. Therefore there is no doubt that the device will not be capable of continuous operation-without the input of any external energy*”⁷⁹, etc.

A patent could be canceled by its holder by submitting an appropriate application to the Latvian Patent Office.⁸⁰

If a patent owner did not pay the required patent fees in due time, his patent rights lapsed. The Latvian Patent Office published information regarding expired patent rights in the “*Valdības Vēstnesis*”. It was impossible to renew a cancelled patent despite of probable objections. A granted patent could also be cancelled by a court decision if the grant of the patent was judicially opposed within two years from the date of its issuance.⁸¹

For example, a patent for the invention “*Sleeping and sitting chair*” granted to Bernhards Domanis on 1 March 1929 was cancelled due to the failure to pay the second-year patent fee. B. Domanis paid it on 24 January 1931 without knowing that the patent had already been cancelled. The 10 lats paid by B. Domanis were returned to him, but the cancellation of his patent was irrevocable.⁸²

The tasks of the Latvian Patent Office were strictly defined and supposed only consultations within the scope of their expertise, activity, and laws. It was explained, “*The Latvian Patent Office cannot provide any guidance on the usefulness of an invention or the prospects for its beneficial use, but it can only explain the procedure how an invention is patentable to ensure exclusive rights for using it. The Latvian Patent Office cannot provide a statement as to whether objects similar to your invention would not already exist anywhere abroad [..]*”⁸³

79 Šādu atteikumu saņēma O. Bertiņš par izgudrojumu “*Zemes pievilksanas spēka mašina*”; LVVA, 4595. f., 1. apr., 6461. l., b.p.

80 LVVA, 4595. f., 1. apr., 6453. l., 120. lp.

81 LVVA, 4595. f., 1. apr., 6457. l., b.p.

82 LVVA, 4595. f., 1. apr., 6452. l., b.p.

83 LVVA, 4595. f., 1. apr., 6455. l., 78. lp.

78 LSHA, stock 4595, entry 1, file 6458, b.p.

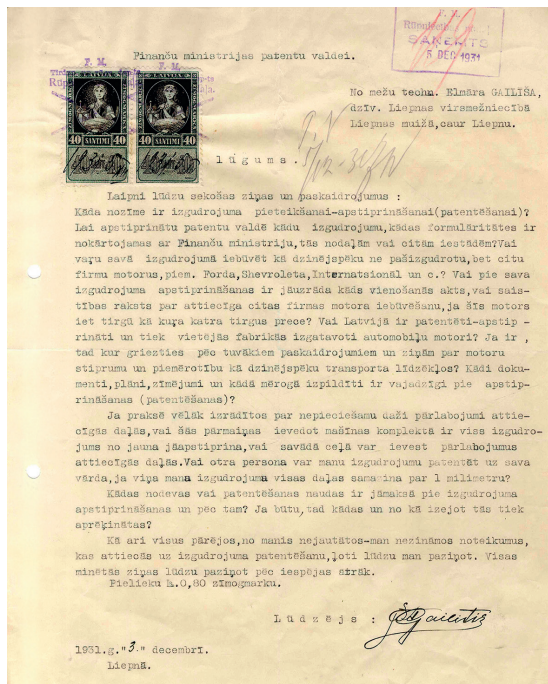
79 O. Bertins received such a refusal for the invention “*Gravity machine*”; LSHA, stock 4595, entry 1, file 6461, b.p.

80 LSHA, stock 4595, entry 1, file 6453, p. 120

81 LSHA, stock 4595, entry 1, file 6457, b.p.

82 LSHA, stock 4595, entry 1, file 6452, b.p.

83 LSHA, stock 4595, entry 1, file 6455, p. 78

12. attēls

Mežu tehnika Elmāra Gailiša 1931. gada 3. decembra vēstule Patentu valdei dažādu jautājumu noskaidrošanai. LVVA, 4595. f., 1. apr., 6458. l. b.p.

Figure 12.

The letter of Technical Forester Elmars Gailiis dated 3 December 1931 to the Latvian Patent Office for clarification of various issues.

LSHA, stock 4595, entry 1, file 6458, b.p.

Patentu valdē vērsās gan privātpersonas, gan uzņēmumu pārstāvji, lai lūgtu konsultācijas un paskaidrojumus ar izgudrojumu patentēšanu un preču zīmju aizsardzību saistītos jautājumos (sk. 12. att.). Ievērojama daļa jautājumu tika adresēta Rūpniecības un tirdzniecības departamentam, kura pakļautībā darbojās Patentu valde.⁸⁴

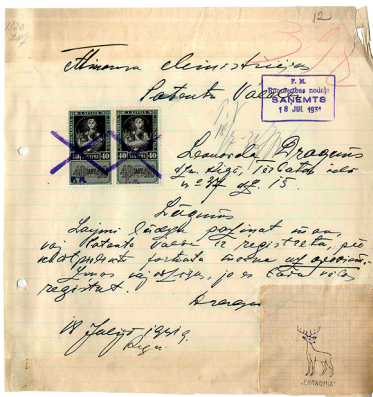
Visbiežāk tika vaicāts, kādas formalitātes nepieciešamas patenta aizsardzības apliecības nokārtošanai, preču zīmju reģistrēšanai, kādus dokumentus nepieciešams iesniegt un kādas valsts nodevas nepieciešams samaksāt. Citkārt iesniedzēji vēlējās uzzināt, vai izgudrojumam vai preču zīmei, ko gatavošanas pieteikt, ir jau bijuši citi līdzīgi pieteikumi un kā attīstījies šo pieteikumu izskatīšana.

⁸⁴ LVVA, 4595. f., 1. apr., 22. l., 4. lp.

Both individuals and business representatives turned to the Latvian Patent Office for advice and explanations on the issues of patenting of inventions and trademark protection (See Fig. 12). The Latvian Patent Office received many applications from the Ministry of Finance or its subordinate Department of Industry and Commerce because inquirers frequently addressed their inquiries to higher authorities.⁸⁴

Most often the questions were about the formalities needed to get a patent or trademark registration, the documents required for submission and state fees. Sometimes the applicants wished to know whether the invention or trademark they were going to apply had already had other similar applications and what were the results of their examination.

⁸⁴ LSHA, stock 4595, entry 1, file 22, p. 4

13. attēls

Leonarda Draguna 1931. gada 18. jūlija vēstule Patentu valdei par iespēju reģistrēt preču zīmi "Ekonomia" ar brieža attēlu lietošanai uz apaviem. Atbildē Patentu valde norādīja, ka iepriekš šāda preču zīme nav reģistrēta. LVVA, 4595. f., 1. apr., 6455. l., 12. lp.

Figure 13.

The letter of Leonards Draguns dated 18 July 1931 to the Latvian Patent Office on the possibility of registering the trademark "Ekonomia" with an image of deer for use on footwear. In their response, the Latvian Patent Office indicated that the above trademark had not been registered earlier. LSHA, stock 4595, entry 1, file 6455, p. 12

Bieži pirms pieteikuma sastādīšanas Patentu valdē vērsās cilvēki ar lūgumu apstiprināt, ka viņu izstrādātā preču zīme vai izgudrojums Patentu valdē nav reģistrēts (sk. 13. att.), vai pat apliecināt, ka saņems pozitīvu atbildi. Šādu jautājumu izskatīšana neietilpa Patentu valdes pienākumos un kompetencē, par ko jautātāji tika informēti.⁸⁵

Ar Latvijā izsniegtajiem patentiem ikviens interesents varēja iepazīties Patentu valdē katru darba dienu no plkst. 9.00 līdz 15.00, bet sestdienās no plkst. 9.00 līdz 13.00.⁸⁶ Ziņas par valdes darbību un nozares jautājumiem varēja iegūt Patentu valdē uz vietas vai pa pastu. 1931. gada vasarā Patentu valdē ierīkoja atsevišķu tālruni.⁸⁷

Patentu valdē ziņas par ārvalstīs reģistrētiem izgudrojumiem un preču zīmēm nebija pieejamas. Tās bija pieprasāmas no attiecīgās valsts patentu iestādes.⁸⁸

Pēc atteikuma saņemšanas reģistrēt kādu preču zīmi vai izgudrojumu ikviena persona bija tiesīga trīs mēnešu

Before filing an application, people often addressed the Latvian Patent Office with a request to confirm that their trademark or invention had not been registered at the Latvian Patent Office (See Fig. 13) or even to confirm that they would receive a positive response. The consideration of such issues was not covered by the duties and expertise of the Latvian Patent Office, and the inquirers were informed about that accordingly.⁸⁵

Anyone could get acquainted with Latvian patents at the Latvian Patent Office every working day from 9 a.m. to 3 p.m. and on Saturdays from 9 a.m. to 1 p.m.⁸⁶ Information on the activities of the Latvian Patent Office and industry-specific issues could be obtained from the Latvian Patent Office on-site or by post. In the summer of 1931, a separate phone line was installed at the Latvian Patent Office.⁸⁷

The Latvian Patent Office had no information on inventions and trademarks registered abroad. They had to be requested from the patent office of the country concerned.⁸⁸

Having received a refusal to register a trademark or an invention, every individual was entitled to appeal to the

85 LVVA, 4595. f., 1. apr., 6460. l., b.p.

86 LVVA, 4595. f., 1. apr., 6457. l., b.p.

87 LVVA, 4595. f., 1. apr., 6455. l., 57. lp.; LVVA, 4595. f., 1. apr., 6459. l., b.p.

88 LVVA, 4595. f., 1. apr., 6460. l., b.p.

85 LSHA, stock 4595, entry 1, file 6460, b.p.

86 LSHA, stock 4595, entry 1, file 6457, b.p.

87 LSHA, stock 4595, entry 1, file 6455, p. 57; LSHA, stock 4595, entry 1, file 6459, b.p.

88 LSHA, stock 4595, entry 1, file 6460, b.p.

laikā iesniegt pārsūdzību Tehniskajā komitejā, samaksājot Ls 10 pārsūdzības nodevu.⁸⁹

Patentu valde ieturēja neitrālu pozīciju strīdus gadījumos. Piemēram, 1932. gada 26. martā Patentu valde saņēma Dāvida Bergola iesniegumu, lai tā sniegtu savu atzinumu šādā jautājumā: D. Bergols 1931. gada 11. decembrī iesniedzis lūgumu izsniegt patentu viņa izgudrojumam “*Ietaise pie pavarda cepšanas krāsnīm liesmas un ventilācijas regulēšanai*”, par kuru bija saņēmis aizsardzības apliecību. Savukārt Bencians Kogans 1926. gada 8. septembrī Patentu valdē uz gadu reģistrējais paraugu “*Štancētas skārda krāsns durtiņas*”, ko pēc termiņa beigām nav pagarinājis. Vēlāk, 1930. gada 5. jūnijā, B. Kogans iesniedzis citu paraugu – “*Cepšanas krāsns*”, kas tika reģistrēts Patentu valdes paraugu sarakstā. Sīkāk skaidrojot, D. Bergols secināja, ka abi B. Kogana pieteikumi ir par vienu izgudrojumu un otram, pēc viņa domām, “*nepiemīt jauninājuma pazīmes*”. Balstoties uz iepriekš teikto un skaidrojot, ka B. Kogana darbība traucē viņa izgudrojuma attīstībai, D. Bergols lūdzis, lai Patentu valde sniegtu atzinumu, uz kā pamata B. Kogana pieteikums tiktu dzēsts. Atbildot D. Bergolam, Patentu valde nesniedza atzinumu, skaidrojot, ka “*Patentu valdes uzdevums nav caurskatīt vai sniegt kādus atzinumus strīda lietā, bet ka šādu jautājumu kārtošana panākama tikai tiesas ceļā*”.⁹⁰

Patentu valde nereti sniedza informāciju tieslietu iestādēm par patentu un aizsardzības apliecību piešķiršanu, kā arī dažādus paskaidrojumus un atzinumus. Līdzīgi kā pieņemot lēmumu par patenta vai preču zīmes aizsardzības piešķiršanu, Patentu valde vērsās pēc kompetentu ekspertu atzinuma gadījumos, kad bija jāizskata Patentu valdē iesniegtās sūdzības un protesti. Piemēram, 1933. gada 9. maijā Patentu valde nosūtīja vēstuli Latvijas Universitātes Ķīmijas fakultātei, kurā lūdza “*neatteikties nozīmēt kādu lietpratēju eļļas krāsu, lakas krāsu un laku pagatavošanas jautājumos*”, kurš varētu, jau iepriekš

Technical Committee within three months by paying an appeal fee of 10 LVL.⁸⁹

In case of disputes the Latvian Patent Office retained a neutral position. For example, on 26 March 1932, the Latvian Patent Office received a request from Davids Bergols to give their opinion on the following case. On 11 December 1931, D. Bergols filed a patent application for his invention “*The device for regulating flame and ventilation on a baking cook stove*”, and he received a certificate of protection. In his turn, Bencians Kogans registered a model [of invention] “*Presswork tin stove door*” for one year at the Latvian Patent Office on 8 September 1926, which he did not extend after the expiry of its term. Later, on 5 June 1930, B. Kogans filed another model “*Baking oven*”, which was registered on the list of models of the Latvian Patent Office. In further explanation, D. Bergols concluded that both applications by B. Kogans referred to one invention and the second, in his opinion, “*does not have signs of novelty*”. Based on the foregoing and explaining that the activities of B. Kogans interfered with the development of his invention, D. Bergols requested that the Latvian Patent Office would provide its opinion based on which the application of B. Kogans would be deleted. When replying to D. Bergols, the staff of the Latvian Patent Office avoided giving any opinion by stating, “*The functions of the Latvian Patent Office do not provide for reviewing or giving any opinions in a dispute, but such matters can only be judicially resolved*”.⁹⁰

Upon receipt of related requests, the Latvian Patent Office often provided information to judicial authorities regarding the granting of patent and protection certificates, as well as various explanations and opinions. Similarly, when deciding on the granting of a patent or trademark protection, the Latvian Patent Office sought an expert opinion when the complaints and objections filed with the Latvian Patent Office were to be considered. For instance, the Latvian Patent Office sent a letter to the Faculty of Chemistry of the University of Latvia on 9 May 1933 by asking “*not to refuse to appoint an expert on the issues*

89 LVVA, 4595. f., 1. apr., 6452. l., 123. lp.

90 LVVA, 4595. f., 1. apr., 6458. l., b.p.

89 LSHA, stock 4595, entry 1, file 6452, p. 123

90 LSHA, stock 4595, entry 1, file 6458, b.p.

iepažīstoties ar lietas materiāliem, 13. maijā piedalījies Patentu valdes sēdē, kurā plānots izskatīt firmas “Wm. Hjordi” iesniegto iebildumu pret patenta izsniegšanu ķīmiskajai fabrikai “M. Kalniņš” izgudrojumam “Eļļas krāsu, laku krāsu un laku izgatavošanas paņēmieni”.⁹¹

PREČU ZĪMJU AIZSARDZĪBA

Preču zīmes bija visāda veida zīmes, ko tirgotāji un rūpnieki lietoja uz precēm vai to iesaiņojumiem: zīmogi, plombas, kapsulas, etiķetes (sk. 14. att.), vinjetes, zīmītes, spiedogi, devīzes, zīmējumi, modeļi, formas u.c. (sk. 15. att.). Latvijā un pasaulē tās plaši izmantoja tirgotāji un uzņēmēji, lai apzīmētu savas preces, tādējādi tās individualizējot un vizuāli atšķirot no citu precēm.⁹²

Preču zīmju aizsardzība Latvijā attiecās uz visām tirdzniecības un rūpniecības nozarēm.⁹³ Preču zīmju aizsardzību realizēja ar t.s. reģistrācijas jeb pieteikšanas sistēmu – saskaņā ar rūpniecības nolikumu katrai personai, kas vēlējas iegūt tiesības vienīgajai lietot kādu preču zīmi, tā bija jāpiesaka reģistrēšanai Patentu valdē, kura pārbaudīja, vai ievēroti visi reģistrēšanai nepieciešamie nosacījumi un visi likumi, kā arī veica zīmju reģistrāciju un izdeva attiecīgus dokumentus.⁹⁴

Pirmās preču zīmju aizsardzības apliecības Patentu valde izdeva 1922. gada 18. janvārī Rīgā esošajai tabakas fabrikai a/s “Maikapar”⁹⁵: aizsardzības apliecība Nr. 1 preču zīmei “Rīga, 1901 – 10 gab.” (sk. 16. att.), Nr. 2 – “Rīga, 1901 – 25 gab.”, Nr. 3 – “1201 – 10 gab.” un Nr. 4 – “1201 – 25 gab.”

of producing oil-paint, lacquer-paint, and varnish”, who, having studied the case file, could take part in the meeting of the Latvian Patent Office on 13 May 1933 after studying the case file, where they intended to consider the opposition submitted by company “Wm. Hjordi” against the granting of a patent for the invention “*The method for producing oil-paints, lacquer-paints, and varnishes*” of the chemical factory “M. Kalnins”.⁹¹

TRADEMARKS PROTECTION

Trademarks were marks of various types that traders and manufacturers used on their products or their packaging. Different signs were existing in Latvia: stamps, stoppings, capsules, labels (See Fig. 14), vignettes, notes, seals, slogans, drawings, models, forms, etc. (See Fig. 15). They were widely used by various traders and entrepreneurs to mark their products, thus individualising them and distinguishing them visually from other products in the world and in Latvia.⁹²

Trademark protection covered all sectors of trade and industry in Latvia.⁹³ It was implemented by the so-called registration or application system, i.e., according to the Industrial Regulation, every person wishing to obtain an exclusive rights to use a trademark had to file that trademark at the Latvian Patent Office, which verifies whether all the conditions and all the laws necessary for registration had been complied with, registered the trademarks, and issued relevant documents.⁹⁴

The Latvian Patent Office issued the first certificates of trademark protection on 18 January 1922 to the Riga-based tobacco factory JSC *Maikapar*.⁹⁵

Those were the following: certificate of trademark protection No. 1 for “Rīga, 1901 – 10 pcs.” (See Fig. 16), No. 2 – “Rīga,

91 LVVA, 4595. f., 1. apr., 6459. l., b.p.

92 Ramans, L. *Preču nozīme*: diploma darbs. Matrikula 8802. Latvijas Universitāte. Rīga, 1938. 81 lpp.; Neuhaus, A. *Preču nozīmes aizsardzība*. Rīga: Vārds, 1934, 6. lpp.

93 LVVA, 4595. f., 1. apr., 6461. l., b.p.

94 Švarcs, E. *Vai ārzemēs reģistrēta, bet Latvijā neregistrēta preču nozīme bauda aizsardzību pret Latvijā reģistrētu?* Rīga, 1935, 6.-7. lpp.

95 Tabakas fabrika a/s “Maikapar” darbojās Rīgā no 1887. gada. Starpkaru Latvijā bija viens no lielākajiem un tehniski vislabāk nostādītajiem tabakas ražošanas uzņēmumiem, ražojot gadā pāri par 2,5 miljoniem dažādu marku papirosu.

91 LSHA, stock 4595, entry 1, file 6459, b.p.

92 Ramans, L. *Trademarks*: Thesis. Matriculation Certificate No 8802. University of Latvia. Rīga, 1938, p. 81; Neuhaus, A. *Trademark Protection*. Rīga: Vārds, 1934, p. 6

93 LSHA, stock 4595, entry 1, file 6461, b.p.

94 Švarcs, E. *Does a Trademark Filed Abroad and Not Registered in Latvia Enjoy Protection Against a Trademark Filed in Latvia?* Rīga, 1935, pp. 6-7

95 Tobacco Factory JSC *Maikapar* operated in Riga since 1887. In inter-war period, it was among the largest and most technically advanced tobacco producers in Latvia by producing over 2.5 million cigarettes of different brands per year.

14. attēls

1926. gada 15. maijā Šokolādes un konfekšu fabrikai a/s "Union" reģistrētā preču zīme – etiķete ar putna zīmējumu "Sarkankrūtītis" lietošanai konfektēm un šokolādēm. LVVA, 4595. f., 1. apr., 6453. l., 20. lpp.

Figure 14.

Trademark registered by Chocolate and Candy Factory JSC Union, a label with an image of a bird "Sarkankrūtītis" (Redbreast) for use on sweets and chocolates on 15 May 1926. LSHA, stock 4595, entry 1, file 6453, p. 20

(sk. 17. att.). Visas četras preču zīmju aizsardzības apliecības dzēstas 1923. gada maijā.⁹⁶

Preču zīmes un izgudrojumi Patentu valdē bija jāpiesaka saskaņā ar Finanšu ministrijas apstiprinātiem noteikumiem. Šādi noteikumi tika izstrādāti, lai sistematizētu un sakārtotu Patentu valdes darbību un ļautu izvērtēt pieteikumus pēc to būtības.

Noteikumi par preču zīmju reģistrēšanu (sk. 18. att.) paredzēja, ka pieteikumā bija iesniedzami šādi dokumenti:

1. Preču zīmes reģistrēšanas pieteikums.
2. Preču zīmes apraksts divos eksemplāros. Aprakstam bija jāsaturo:
 - 1) preču zīmi raksturojošs nosaukums,
 - 2) zīmes apraksts,
 - 3) preču saraksts, kuram zīmi lieto,
 - 4) pieteicēja vārds un adrese,
 - 5) pilnvarnieka vārds un adrese,
 - 6) pilnvarnieka paraksts.
3. Preču zīmes zīmējumi 10 eksemplāros, piestiprināti pa vienam uz 10 atsevišķām loksniem, atzīmējot uz katras loksnes apakšā šādas norādes:

⁹⁶ Purics, J. Rūpniecības departamenta Patentu valde. *Valdības Vēstnesis*, Nr.94, 1923, 5. maijs, 1. lpp.

15. attēls

Nažu, karošu un dakšiņu kātu modelis, ko 1930. gados lietoja firma "H. Bank". Foto. Reģistrēts Patentu valdē 1930. gada 26. augustā. LVVA, 4595. f., 1. apr., 6455. l., 438. lpp.

Figure 15.

Design of knife, spoon, and fork handles used by company "H. Bank" in the 1930s. Photo. Registered at the Latvian Patent Office on 26 August 1930. LSHA, stock 4595, entry 1, file 6455, p. 438

1901 – 25 pcs.", No. 3 – "1201 – 10 pcs.", and No. 4 – "1201 – 25 pcs." (See Fig. 17). All of them were cancelled in May 1923.⁹⁶

Trademarks and inventions had to be filed at the Latvian Patent Office according to the regulations approved by the Ministry of Finance, which were designed to systematise, organise the operation of the Latvian Patent Office, and allow assessment of applications on their merits.

Regulations on the registration of trademarks (See Fig. 18) provided that the following documents had to be submitted with an application:

1. An application for filing a trademark.
2. Two copies of the description of a trademark containing the following:
 - 1) name characterising the trademark,
 - 2) description of the mark,
 - 3) a list of products on which the mark will be used;
 - 4) name and address of an applicant;
 - 5) name and address of an Attorney;
 - 6) signature of the Attorney.

⁹⁶ Purics, J. The Patent Office of the Department of Industry. *Valdības Vēstnesis* No 94, 5 May 1923, p. 1

16. attēls
Tabakas fabrikas a/s "Maikapar"
preču zīme "Rīga, 1901 – 10 gab." uz
tirdzniecībā esošas papirosu kastītes.

Figure 16.
The trademark of tobacco factory JSC
Maikapar "Riga, 1901 – 10 pcs." on the
retail cigarette boxes.

- 1) zīmi raksturojošo nosaukumu,
 - 2) preču sarakstu, kurām zīmi lietos,
 - 3) pieteicēja vārdu un adresi,
 - 4) pilnvarnieka vārdu un adresi.
4. Ārvalstu patentu iestādes apliecība par preču zīmju reģistrāciju (ja tāda ir).
5. Latvijā dzīvojošas personas pilnvara, kas legalizēta Latvijas pārstāvniecībā ārzemēs.⁹⁷

Personu vēlmi aizsargāt preču zīmes labi raksturo šāds piemērs. 1931. gada septembrī Patentu valde saņēma Liepājā reģistrētās ķīmiskās fabrikas "Eduards Grošs" īpašnieka Ādolfā Groša vēstuli. Ķīmiskajā fabrikā ražoja denaturēto spirtu un pildīja pudelēs, uz kurām jau ilgāku laiku bija speciālas etiķetes, kuras sabiedrībā jau iemantojušas atpazīstamību (sk. 19. att.). Ā. Grošs, akcentējot lietotās preču zīmes vērtību un tās atpazīstamību, skaidroja, ka "pateicoties tīram un lietpratīgam darbam, manā laboratorijā pildītais spirts iekarojis vietējo tirgu un visur tiek pieprasīts".⁹⁸

Turpmāko Ā. Grošs raksturoja šādi: "Pēdējā laikā kāds Liepājas iedzīvotājs [M.] Mindelis arī dabūjis atļauju pildīt

⁹⁷ LVVA, 2574. f., 4. apr., 2731. l., b.p.

⁹⁸ LVVA, 4595. f., 1. apr., 6456. l., b.p.

17. attēls
Tabakas fabrikas a/s
"Maikapar" preču
zīme "1201 – 25 gab." uz
tirdzniecībā esošas
papirosu kastītes.

Figure 17.
The trademark of tobacco
factory JSC Maikapar
"1201 – 25 pcs." on the
retail cigarette boxes.

3. Drawings of the trademark in 10 copies, affixed one by one on 10 separate sheets of paper with the following references noted at the bottom of each sheet:

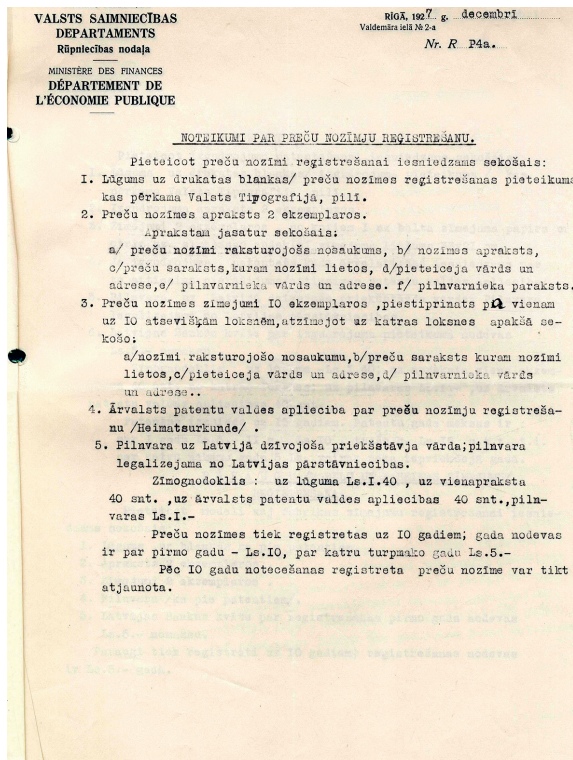
- 1) name characterising the trademark,
- 2) a list of products on which the mark will be used,
- 3) name and address of the applicant;
- 4) name and address of the Attorney.

4. Certificate of trademark registration issued by a foreign patent office (if any).

5. A power of attorney issued by an resident of Latvia and legalised by representations of Latvia abroad.⁹⁷

The following case is a good example of the desire of individuals to protect trademarks. In September 1931, the Latvian Patent Office received a letter from Adolf Grosch, owner of the chemical factory "Eduard Grosch" registered in Liepaja. A. Grosch engaged in the production of denatured alcohol for sale at his chemical factory. The alcohol was produced and bottled in the factory, bearing special labels for quite a long time, which had already become well known in the community (See Fig. 19). When highlighting the value and recognition of the trademark used, A. Grosch explained, "the alcohol bottled in my lab has conquered the local market and is

⁹⁷ LSHA, stock 2574, entry 4, file 2731, b.p.

18. attēls
Noteikumi par preču zīmju reģistrēšanu. 1927. gads.
LVVA, 2574. f., 4. apr., 2731. l., b.p.

Figure 18.
Regulations on the filing of trademarks, 1927.
LSHA, stock 2574, entry 4, file 2731, b.p.

denaturētu spirtu, bet viņa pildītais spirts nav guvis piekrišanu publikā, kas pa daļai izskaidrojams ar pildīšanas ierīces un kārtības dažādībām, kuras atstāj iespaidu uz spirta tīrību. Tagad esmu dzirdējis, ka minētais [M.] Mindelis gribot izlaist savu spirtu zem tādas pašas krāsas etiķetēm, ar līdzīgu izskatu, kā manas, lai caur to paceltu sava spirta apgrozību, jo esot novērots, ka publika pieprasot arvien spirtu ar lillā-rozā (tas ir, manām) etiķetēm. Atzīstot, ka tāds [M.] Mindeļa paņēmieni stiprā mērā var maldināt vientiesīgos pircējus un man var atnest lielus zaudējumus un vēlēdamies nodrošināt sev tiesības uz manas preču nozīmes “lillā-rozā etiķete” lietošanu un aizsardzību,

demanded everywhere thanks to the honestly done and skillful work”⁹⁸

Adolf Grosch told the following to characterise the further development of events, “Recently, some Jew from Liepaja, [M.] M. Mindelis also received permission to bottle denatured alcohol, but the alcohol that he bottled was not popular among the public, which is partly explained by the diversity of filling equipment and sequence of filling affecting the purity of alcohol. Now I have heard that the above-mentioned [M.] Mindelis wanted to produce his alcohol with the labels of the same colour and looking like mine to increase turnover of his alcohol,

98 LSHA, stock 4595, entry 1, file 6456, b.p.

19. attēls

Firmas "Eduards Grošs" īpašnieka Ādolfā Groša lietotā etiķete uz denaturēta spirta pudelēm. LVVA, 4595. f., 1. apr., 6456. l., b.p.

Figure 19.

The label used by Adolf Grosch, owner of the company "Eduard Grosch" on the bottles of denatured alcohol. LSHA, stock 4595, entry 1, file 6456, b.p.

ar šo pagodinās pieteikt savu preču nozīmi (etiķeti) [...] izsniegt man attiecīgu apliecību par pieteiktās preču nozīmes lietošanas tiesību piešķiršanu man. Piezīmēju, ka man galvenām kārtām ir no svara nodrošināt sev vienīgās lietošanas tiesības attiecībā uz etiķetes krāsu, kura publikas acīs spēlē izšķirošo lomu."⁹⁹ Tā kā Ā. Groša pieteikums nebija noformēts atbilstoši noteikumiem par preču zīmēm, Patentu valde to noraidīja, aicinot iesniegt jaunu, pārstrādātu iesniegumu.¹⁰⁰

Lēmumu par preču zīmju reģistrēšanu vai pieteikumu noraidīšanu pieņēma Patentu komiteja. Tomēr nereti Patentu valdes darbinieki, lai izņemtu kādas preču zīmes aizsardzību, lūdza iesniedzējam iesniegt papildu informāciju. Piemēram, 1932. gada janvārī uz diviem mēnešiem atlika a/s "Latvijas Raugs" pieteiktās preču zīmes "Līgo" izskatīšanu, papildus pieprasot ziņas, kādām precēm zīmi lietos, kā arī šo preču konkrētāku aprakstu, jo "pirmajā iesniegumā norādītā prece "speciāls ekstrakts" nav uzskatāms par tādu, kas norādītu uz kādu konkrētu preci".¹⁰¹

⁹⁹ LVVA, 4595. f., 1. apr., 6456. l., b.p.

¹⁰⁰ LVVA, 4595. f., 1. apr., 6456. l., b.p.

¹⁰¹ LVVA, 4595. f., 1. apr., 6458. l., b.p.

because it has been observed that the public is always demanding alcohol with purple-pink labels (that is, my labels). While acknowledging that such a method of M. Mindelis can mislead naive purchasers to a great extent and can cause me a great deal of damage and wishing to secure my right to the use and protection of my "purple-pink label", I am delighted to file my trademark (label) [...] and issue wishing appropriate certificate-granting me the right to use the trademark applied for. I would like to note that it is crucial for me to ensure my exclusive right to use the colour of the label, which plays a decisive role in the eyes of the public".⁹⁹ Because the application of Adolf Grosch was not drawn up according to the trademark regulations, the Latvian Patent Office rejected it inviting to submit a new, revised application.¹⁰⁰

It was the Patent Committee that decided on the registration of a trademark or rejection of an application. However, the employees of the Latvian Patent Office quite often asked an applicant for additional information to decide on the protection of some trademark. For example, in January 1932, the examination of trademark "Līgo" was suspended for two months, which JSC "Latvijas Raugs" (Latvian Yeast) applied for, meanwhile requesting the information on which products

⁹⁹ LSHA, stock 4595, entry 1, file 6456, b.p.

¹⁰⁰ LSHA, stock 4595, entry 1, file 6456, b.p.

Citos gadījumos, kad bija neskaidrība par lēmuma pieņemšanu, Patentu valde vērsās kompetentās iestādēs ar lūgumu izsniegt atzinumu. Piemēram, sakarā ar kādas vietējās firmas lūgumu reģistrēt vārdu “*Latvica*” Patentu valde lūdz Latvijas Universitātes Filoloģijas un filozofijas fakultātei sniegt paskaidrojumu, vai vārds “*Latvica*” kādā valodā atbilst vārdam “*Latvija*”.¹⁰² Savukārt kāda vietējā tekstilrūpniecības firma bija iesniegusi lūgumu reģistrēt vārdu “*Printers*” šīs firmas vienīgai lietošanai uz dažādiem balinātiem un nebalinātiem kokvilnas audumiem, tādēļ 1930. gada jūlijā Patentu valde griezās Latvijas Tirdzniecības un rūpnieku savienībā un Rīgas Fabrikantu biedrībā ar jautājumu: “*Vai šis vārds jau vispār netiek lietots audumu šķiru apzīmēšanai?*”¹⁰³

Patentu valdei nebija pienākums pirms aizsardzības aplikācijas izdošanas pārbaudīt, vai pieteicējam patiešām pieder preču zīme. Jautājums par pieteicēju aktualizējās tikai gadījumos, ja kāds lietojis preču zīmi bez reģistrācijas un kāds konkurents šo zīmi reģistrējis kā savu, kā rezultātā pirmais iesniedzis sūdzību. Šādos gadījumos pirmajam lietotājam bija tiesības vērsties tiesā un apstrīdēt izdoto aizsardzības aplikāciju.¹⁰⁴

Patentu valde preču zīmes reģistrēja uz 10 gadiem, par katru gadu paredzot noteiktas nodevas apmaksu. Pēc 10 gadiem reģistrēto preču zīmi varēja atjaunot.¹⁰⁵ Preču zīmes reģistrācija sniedza teritoriālā un laika ziņā ierobežotu aizsardzību. Patentu valdē reģistrēta preču zīme ieguva aizsardzību ar reģistrācijas datumu tik ilgi, kamēr tās īpašnieks izpildīja likumā paredzētās prasības un tā netika dzēsta. Likums neparedzēja, ka reģistrētai preču zīmei jābūt lietošanā.¹⁰⁶

Reģistrējot preču zīmi, valsts apņēmas nodrošināt tās aizsardzību. Tomēr bija gadījumi, kad šādas garantētās tiesības

the trademark would be used, as well as a more specific description of those products, because “*the product indicated in the first application as “special extract” cannot be regarded as referring to a specific product*”.¹⁰¹

In other cases, when there was uncertainty about the decision, the Latvian Patent Office addressed competent authorities with a request for their opinion. For example, in connection with a request from a local company to register the word “*Latvica*”, the Latvian Patent Office addressed the Faculty of Philology and Philosophy of the University of Latvia with a request for an explanation as to whether the word “*Latvica*” did not correspond to the word “*Latvia*” in any other language.¹⁰² In its turn, in July 1930, regarding the fact that a local textile company submitted a request to register the name “*Printers*” for the sole use of this company for a variety of bleached and unbleached cotton fabrics, the Latvian Patent Office approached the Latvian Association of Traders and Manufacturers and the Riga Association of Manufacturers with the question, “*Has this word already been used to denote types of fabrics in general?*”¹⁰³

Before issuing a certificate of protection, the Latvian Patent Office was not obliged to verify whether an applicant really owned a trademark concerned. The question on an applicant occurred only in cases where somebody was using a trademark without registration, and some competitor registered that trademark as his own, which led to the submission of the complaint by the first user. In such cases, the first user was entitled to take legal action and challenge the certificate of protection issued.¹⁰⁴

The Latvian Patent Office registered trademarks for 10 years, providing for the payment of a certain fee each year. After 10 years, the registered trademark could be renewed.¹⁰⁵ Registering a trademark provided limited territorial and time protection. The trademark registered with the Latvian Patent

102 LVVA, 4595. f., 1. apr., 6458. l., b.p.

103 LVVA, 4595. f., 1. apr., 6454. l., b.p.

104 Neuhauss, A. *Preču nozīmes aizsardzība*. Rīga: Vārds, 1934, 10. lpp.

105 LVVA, 2574.f., 4.apr., 2731.l., b.p.

106 Neuhauss, A. *Preču nozīmes aizsardzība*. Rīga: Vārds, 1934, 13. lpp.

101 LSHA, stock 4595, entry 1, file 6458, b.p.

102 LSHA, stock 4595, entry 1, file 6458, b.p.

103 LSHA, stock 4595, entry 1, file 6454, b.p.

104 Neuhauss, A. *Trademark Protection*. Rīga: Vārds, 1934, p. 10

105 LSHA, stock 2574, entry 4, file 2731, b.p.

tika pārkāptas. Piemēram, Patentu valde 1932. gada decembrī sniedza atzinumu Tautas Labklājības ministrijas Farmācijas pārvaldei, vienlaikus skaidrojot preču zīmes aizskaršanas principus šādā lietā: kāds Francijas tirdzniecības pārstāvis 1932. gada 22. novembrī cēlis iebildumus par preču zīmes “Urodan” (arī “Urodan SKA”) lietošanu, ko izmantoja Latvijas Slimokasu savienība, apstākļos, kad Francijas firma “Societe Anonyme pour l’Expansion de Marques de Fabrique et de Commerce” lietoja preču zīmi “Urodonal”, kurai Patentu valde 1924. gada 15. martā piešķīra aizsardzību, un firmai piešķirtas vienīgās lietošanas tiesības. Aplūkojot gadījumu sīkāk, tika secināts, ka Latvijas Slimokasu savienība publicējusi brošūru “Rokas grāmata ārstiem”, kurā iepriekšminētās Francijas firmas preparāts “Urodonal” nebija minēts, bet tā vietā ierakstīts Slimokasu savienības izgatavotais “Urodan”. Patentu valde šādu sūdzību atzina par pamatotu un konstatēja preču zīmes aizskaršanu. Vienlaikus Tautas Labklājības ministrija atzina, ka līdzīgi gadījumi saistībā ar preču zīmju iespējamu aizskaršanu ir arī ar citu ārvalstu preparātiem.¹⁰⁷

Saskaņā ar likumu [par preču zīmēm] uzņēmuma pārdošanas gadījumā tiesības uz preču zīmi, kādas piešķirtas uzņēmuma agrākajam īpašniekam, varēja nodot tā jaunajam īpašniekam gadījumā, ja uzņēmums nemainīja nosaukumu un sešu mēnešu laikā no uzņēmuma pārdošanas Patentu valdē uzrādīja iepriekšējā īpašnieka rakstisku piekrišanu.¹⁰⁸

Gadījumā, ja kāda preču zīme jau reģistrēta kādas personas vai firmas lietošanā, lai iegūtu tiesības izmantot līdzīgu preču zīmi, no pirmā īpašnieka bija nepieciešams iegūt rakstisku apstiprinājumu, ka viņam nav iebildumu pret preču zīmes lietošanu.¹⁰⁹

Preču zīmju reģistrāciju atteica vairākos gadījumos:

107 LVVA, 4595. f., 1. apr., 6457. l., b.p.

108 LVVA, 4595. f., 1. apr., 6460. l., b.p.

109 LVVA, 4595. f., 1. apr., 6458. l., b.p.

Office gained protection from the date of its registration and had the protection as long as its owner complied with the statutory requirements, and it was not deleted. The law did not foresee that the registered trademark should be used.¹⁰⁶

When registering a trademark, the state undertook to ensure its protection. However, there were cases, where such guaranteed rights were infringed. For instance, the Latvian Patent Office issued an opinion to the Pharmacy Board of the Ministry of National Welfare in December 1932, while explaining the principles of infringement of a trademark in the following case. On 22 November 1932, a French sales representative opposed the use of trademark “Urodan” (also “Urodan SKA”) by the Latvian Association of Sickness Insurance Funds in the circumstances when the French company “Societe Anonyme pour l’Expansion de Marques de Fabrique et de Commerce” was using trademark “Urodonal”, for which the Latvian Patent Office granted the rights of exclusive use to the company on 15 March 1924. Considering the case in more detail, it was concluded that the Latvian Association of Sickness Insurance Funds had published a booklet “Handbook for Doctors”, where the medication “Urodonal” the above-mentioned French company was not mentioned, and medication “Urodan” produced by the Latvian Association of Sickness Insurance Funds was indicated instead. The Latvian Patent Office found such a complaint to be justified and stated “infringement of the trademark”. At the same time, the Ministry of National Welfare acknowledged that a similar situation of potential infringement of trademarks was also possible regarding other foreign medications.¹⁰⁷

Under the Law [on Trademarks], if a company was sold, the right to a trademark granted to the former owner of the company could be transferred to the new owner unless the company changed its name and presented a written consent of the previous owner to the Latvian Patent Office within six months from the sale of the company.¹⁰⁸

106 Neuhauss, A. *Trademark Protection*. Riga: Vārds, 1934, p. 13

107 LSHA, stock 4595, entry 1, file 6457, b.p.

108 LSHA, stock 4595, entry 1, file 6460, b.p.

- pieteiktais vārds uzskatāms par tādu, kas norādīja uz preces sastāvu un atstājams brīvai lietošanai (piemēram, vārds “*piemalums*”);¹¹⁰
- pieteiktais vārds jau ilgāku laiku tika lietots kādas darbības, parādības vai paņēmiena apzīmēšanai. Piemēram, vārds “*elektrolit*”, kas “*jau vairāk nekā 50 gadus tiek lietots elektriskās strāvas vadītāju apzīmēšanai*”;¹¹¹
- pieteiktā zīme nepietiekami atšķirās no kādas jau reģistrētas preču zīmes. Piemēram, šādu pamatojumu preču zīmes “*kafijas dzirnaviņas attēls*” reģistrēšanas atteikumam 1934. gadā saņēma Edvins Jēkulis, paskaidrojot, ka tā nepietiekami atšķirās no kādas Austrijas firmai “*Heinrich Frank Soehne A. G.*” 1927. gada 1. jūlijā reģistrētas preču zīmes;¹¹²
- pieteiktā preču zīme nepietiekami atšķirās no kādas iepriekš reģistrētas preču zīmes, pēc kuras dzēšanas vēl nebija pagājuši likumā noteiktie trīs gadi;
- etiķetē iekļautais preces nosaukums jau reģistrēts kādai citai privātpersonai vai firmai;
- neatbilstošs pieteikums. Piemēram, 1930. gada 13. maijā Patentu valde atbildēja Leo Goldbergam, ka viņa pieteikto preču zīmi “*Mājturības ziepes*” nevar reģistrēt, jo “*pieteikums [...] acīm redzot attiecas uz vēlēšanos iegūt aizsardzību ziepju gabala īpatnējam veidojumam*”, nevis uz pašu preču zīmi;¹¹³
- preču zīme varēja izraisīt *nesaprašanu vai neapmierinātību*. Piemēram, 1930. gada 7. martā atteikumu reģistrēt preču zīmi “*Rainis*” saņēma a/s “*Laferme*”, skaidrojot, ka “*ši vārda, kā plaši pazīstama dzejnieka pseidonīma, lietošana kā preču nozīme var tautas vienā daļā izsaukt zināmu neapmierinātību*”;¹¹⁴

110 LVVA, 4595. f., 1. apr., 6452. l., 103. lp.

111 LVVA, 4595. f., 1. apr., 6455. l., 146. lp.

112 LVVA, 4595. f., 1. apr., 6452. l., 160. lp.

113 LVVA, 4595. f., 1. apr., 6453. l., 76. lp.

114 LVVA, 4595. f., 1. apr., 6453. l., 206. lp.

If a trademark was similar to the trademark already registered for use by some other individual or company, a written permission from the latter was needed in order to use it.¹⁰⁹

Trademark registration was refused on several occasions:

- An applied word indicated the composition of a product and left to be used freely (for example, the word “*piemalums*” (grinding));¹¹⁰
- An applied word had been used for a long time to describe a particular action, phenomenon, or method. For instance, the word “*elektrolit*” (electrolyte), which “*has been used for marking electrical conductors for more than 50 years*”;¹¹¹
- An applied mark did not differ sufficiently from any trademark that had already been registered. For example, in 1934, Edvins Jekulis received the following justification for refusing to register his trademark “*kafijas dzirnaviņas attēls*” (image of a coffee grinder) with an explanation that it did not sufficiently differ from the trademark of Austrian company “*Heinrich Frank Soehne AG*” filed on 1 July 1927;¹¹²
- An applied mark did not differ sufficiently from any earlier registered trademark, after whose expiry the three years prescribed by law had not yet passed;
- The name of a product included on a label was already registered by another individual or company;
- An inappropriate application. For example, on 13 May 1930, the Latvian Patent Office replied to Leo Goldberg that his applied trademark “*Mājturības ziepes*” (Household Soap) could not be registered, since “*the application [...] apparently refers to the intention to obtain protection for the specific shape of a bar of soap*” rather than to a trademark as such;¹¹³
- A trademark could cause *confusion or dissatisfaction*. For example, on 7 March 1930, JSC “*Laferme*” received the refusal to register trademark “*Rainis*” explaining that “*the use of this proper name which is a pseudonym of a*

109 LSHA, stock 4595, entry 1, file 6458, b.p.

110 LSHA, stock 4595, entry 1, file 6452, p. 103

111 LSHA, stock 4595, entry 1, file 6455, p. 146

112 LSHA, stock 4595, entry 1, file 6452, p. 160

113 LSHA, stock 4595, entry 1, file 6453, p. 76

- preču zīme saturēja kādas ārvalsts nosaukumu, piemēram, noraidīja preču zīmi “*Japāņu pulveris priekš lopiem*”, norādot, ka tas satur nosaukumu “*Japāna*”¹¹⁵, kā arī norādīts, ka nevar reģistrēt vārdu “*Bufalo*”, jo tas ir vietas nosaukums;¹¹⁶
- preču zīme līdzās ar pieteicējfirmas nosaukumu saturēja vēl kādas citas firmas nosaukumu;¹¹⁷
- preču zīme varēja maldināt patērētājus attiecībā uz preces ražošanas vietu. Piemēram, ar šādu pamatojumu noraidīta preču zīme “*Old England*”;¹¹⁸
- preču zīmei trūka jebkuras atšķirības pazīmes, tās teksts vienlīdz attiecināms uz vairākiem ražojumiem. Piemēram “*Rīgas papirosi*”, ar ko varēja saprast visus Rīgā ražotos papirosus;¹¹⁹
- preču zīme varēja maldināt patērētājus par preces izcelšanās valsti, bez nepieciešamības, lietojot kādas preces nosaukumu svešvalodā. Piemēram, 1932. gada decembrī noraidīja ķīmiskās fabrikas “*Excelsior*” pilnvarnieka A. Rodes pieteikumu lietot preču zīmi “*Kronbrod*”, skaidrojot, ka vārda “*maize*” apzīmēšana svešvalodā, šajā gadījumā zviedru valodā (“*brod*”), ir maldinoša, un aicināja iesniegt jaunu pieteikumu, lietojot citu nosaukumu, piemēram, “*Kronmaize*” vai “*Kroņu maize*”.¹²⁰ Savukārt 1932. gada jūlijā Alisei Kovaļevai ar šādu pamatojumu atteica reģistrēt nosaukumu “*Franča Jozefa tēja*”, skaidrojot, ka šis nosaukums var maldināt patērētājus attiecībā uz preces izcelšanās vietu, norādot, ka “*vietējā tirgū plaši izplatīti ārzemes minerālūdeņi ar nosaukumu “Franc Jozef”, kas ražoti Ungārijā,*”¹²¹

115 LVVA, 4595. f., 1. apr., 6453. l., 263. lp.

116 LVVA, 4595. f., 1. apr., 6455. l., 421. lp.

117 LVVA, 4595. f., 1. apr., 6454. l., b.p.

118 LVVA, 4595. f., 1. apr., 6455. l., 168. lp.

119 LVVA, 4595. f., 1. apr., 6456. l., b.p.

120 LVVA, 4595. f., 1. apr., 6457. l., b.p.

121 LVVA, 4595. f., 1. apr., 6457. l., b.p.

well-known poet as a trademark can cause some dissatisfaction in a part of the public”;¹¹⁴

- A trademark contained the name of a foreign country, for example, the trademark “*Japāņu pulveris priekš lopiem*” (Japanese powder for livestock) was rejected by stating that it contained name “*Japan*”¹¹⁵ and indicating that name “*Buffalo*” could not be filed because it was a place-name;¹¹⁶
- Alongside with the name of the applicant company a trademark contained the tradename of some other company;¹¹⁷
- A trademark could mislead consumers as to the origin of a product. For example, the registration of the trademark “*Old England*” was refused based on such a justification;¹¹⁸
- A trademark lacked any signs of distinctiveness, and its text could be equally applied to several products. For example, “*Rīgas papirosi*” (Riga Cigarettes), which can imply all the cigarettes made in Riga;¹¹⁹
- It could mislead consumers as to the country of origin of a product when using a name of a product in a foreign language without any need. For instance, in December 1932, the application regarding the use of trademark “*Kronbrod*” (*Crown Bread in Swedish*) submitted by Attorney A. Rode on behalf of the chemical factory “*Excelsior*” was rejected by explaining that the designation of the word “*bread*” in a foreign language, in this case, in Swedish (“*brod*”), was misleading, thus the applicant was invited to submit a new application using a different name such as “*Kronmaize*” (*Crown Bread in Latvian*) or “*Kroņu maize*”.¹²⁰ In her turn, Alise Kovaleva received a refusal to file the name “*Franča Jozefa tēja*” (Franz Josef Tea) on this basis in July 1932 by explaining that this name could mislead consumers as to the origin of the product, because “*foreign mineral waters*

114 LSHA, stock 4595, entry 1, file 6453, p. 206

115 LSHA, stock 4595, entry 1, file 6453, p. 263

116 LSHA, stock 4595, entry 1, file 6455, p. 421

117 LSHA, stock 4595, entry 1, file 6454, b.p.

118 LSHA, stock 4595, entry 1, file 6455, p. 168

119 LSHA, stock 4595, entry 1, file 6456, b.p.

120 LSHA, stock 4595, entry 1, file 6457, b.p.

20. attēls

Liepājas tirgotāja Izraēla Alperoviča 1930. gada 14. janvārī Patentu valdē iesniegtā preču zīme “Latvia Brand”. I. Alperoviča pieteikums kā nepareizi noformēts tika noraidīts. LVVA, 4595. f., 1. apr., 6453. l., 336. lp.

Figure 20.

The trademark “Latvia Brand” submitted by Liepāja merchant Israel Alperovich to the Latvian Patent Office of the Republic of Latvia on 14 January 1930, which was rejected as drafted incorrectly. LSHA, stock 4595, entry 1, file 6453, p. 336

- gadījumos, ja vēl pirms preču zīmes piešķiršanas iesniedzējs atsauc savu pieteikumu;¹²²
- kāds pieteiktais vārds, lietojot kopā ar preces nosaukumu, norādīja uz preces zināmām īpašībām, tāpēc atstājams brīvā lietošanā. Piemēram, 1933. gadā pieteiktā preču zīme “Krizes ziepes” norādīja, ka minētā prece “ziepes” ir lēta. Patentu valde norādīja, ka iespējams ziepēm reģistrēt preču zīmi “Krize”, kas darāms, iesniedzot jaunu pieteikumu;¹²³
- nepilnīga, nekorekti sastādīta pilnvara;¹²⁴
- pieteiktais nosaukums bija kādas organizācijas nosaukums. Piemēram, 1934. gada 30. maijā Patentu valde noraidīja a/s “Maikapar” pieteikto preču zīmi “Aizsargs” u.c.¹²⁵

Preču zīmes dzēsa pēc to īpašnieku vēlmes, pēc aizsardzības termiņa beigām, ja tas netika pagarināts, kā arī gadījumos, ja netika nomaksātas nepieciešamās nodevas. Bija arī gadījumi, kad preču zīmes īpašnieki nepieciešamās nodevas samaksāja, bet par to neinformēja Patentu valdi, kā rezultātā preču zīmi dzēsa (sk. 21. att.). Arī šajos gadījumos lēmums preču zīmi dzēst nebija atceļams.¹²⁶

named “Franc Jozef” produced in Hungary were widely present on the local market”;¹²¹

- In cases where the applicant withdrew his or her application before the granting of a trademark;¹²²
- Some applied word when used with a name of a product indicates the known properties of the product, and therefore it should be left in free circulation. For example, the trademark “Krizes ziepes” (Crisis soap) applied for in 1933 indicates that the product “soap” is cheap. The Latvian Patent Office noted that it was possible to register the trademark “Krize” by submitting a new application;¹²³
- Incomplete or incorrectly drafted Power of Attorney;¹²⁴
- The name claimed is the name of an organisation. For example, the Latvian Patent Office rejected to file the trademark “Aizsargs” (Protector) applied by JSC “Maikapar”, etc.¹²⁵

Trademarks were cancelled upon the intention of their owners, after the expiry of the term of protection if it was not extended or when the necessary fees were not paid. There were also instances where the trademark owners paid the required fees, but they did not notify the Latvian Patent Office about that. Consequently, such trademarks were cancelled.

122 LVVA, 4595. f., 1. apr., 6458. l., b.p.

123 LVVA, 4595. f., 1. apr., 6460. l., b.p.

124 LVVA, 4893. f., 2. apr., 1. l., 65. lp.

125 LVVA, 4595. f., 1. apr., 6461. l., b.p.

126 LVVA, 4595. f., 1. apr., 6461. l., b.p.

121 LSHA, stock 4595, entry 1, file 6457, b.p.

122 LSHA, stock 4595, entry 1, file 6458, b.p.

123 LSHA, stock 4595, entry 1, file 6460, b.p.

124 LSHA, stock 4595, entry 1, file 1, p. 65

125 LSHA, stock 4595, entry 1, file 6461, b.p.

21. attēls

Preču zīme “Valetudo” ar zvaigznes zīmējumu, kas paredzēta maksīgā medicīniskā minerālūdens lietošanai, 1925. gada 26. augustā reģistrēta Liepājas firmai “S. B. Brenner”, bet 1927. gada 16. janvārī, saistībā ar nodevu nenomaksāšanu, dzēsta. LVVA, 4595. f., 1. apr., 6455. l., 11., 243. lp.

Figure 21.

The trademark “Valetudo” with a drawing of star intended for the use of artificial mineral water was registered by Liepaja based company “S. B. Brenner” on 26 August 1925, but it was cancelled due to non-payment of fees on 16 January 1927.

LSHA, stock 4595, entry 1, file 6455, p. 11, 243

Patentu valdei nebija tiesību patstāvīgi atcelt jau reģistrētu preču zīmi vai patentu. Piemēram, 1933. gada martā Patentu valdē vērsās firmas “Ambroko” īpašnieks Ovejs Rabinovičs, kurš skaidroja, ka 1928. gadā reģistrējis preču zīmes lietošanai kosmētiskajiem līdzekļiem “Zelta sērija”, “Dhortys” un “Samta pūderis”. Tagad viņš uzzinājis, ka kāda Liepājas tirgotāja Ida Grīnberga, kura līdz šim pirkusi viņa produkciju, atklājusi laboratoriju “Hortija Samts” un reģistrējusi Patentu valdē preces nosaukumu kosmētiskajam līdzeklim pūderim “Hortija Samta sērija”. Saistībā ar iepriekšminētās preču zīmes reģistrēšanu O. Rabinovičs iesniedza protestu Patentu valdē, uzskatot, ka “Grīnbergas preču nozīme ir sakombinēta no manas preču nozīmes vārdiem, pie tam tādā kārtā, lai maldinātu pircējus, kuriem ir grūti atšķirt starp vienu un otru tai līdzīgu preču nozīmi” un ir pārkāptas viņa tiesības un Patentu likums. Tajā pašā laikā O. Rabinovičs norādīja, ka “acīmredzot Grīnbergas preču nozīmju reģistrēšana ir uzskatāma par pārpratumu”, un uzsvēra, ka tajā nesaskata Patentu valdes apzinātu pārkāpumu, bet aicina I. Grīnbergai reģistrēto preču zīmi “atzīt par nederīgu”.¹²⁷

Atbildot O. Rabinovičam, Patentu valde norādīja, ka tai nav tiesību izpildīt viņa lūgumu, un skaidroja: “Ja pēc Jūsu ieskata šī nozīme ir pārāk līdzīga Jūsu lietotām nozīmēm, tad

(See Fig. 21). The decision to cancel the trademark was irreversible in those cases as well.¹²⁶

The Latvian Patent Office was not entitled to cancel a previously filed trademark or patent independently. For instance, in March 1933, owner of the company “Ambroko” Ovejs Rabinovich turned to the Latvian Patent Office, explaining that he registered the trademarks for cosmetic products “Zelta sērija” (Golden series), “Dhortys”, and “Samta pūderis” (Velvet powder) in 1928. Then he learned that Liepaja-based merchant Ida Grinberga, who had bought his products up to now, had opened her laboratory “Hortija Samts” (Hortie’s Velvet) and registered the name of the cosmetic product, powder “Hortija Samta sērija” (Hortie’s Velvet Line) at the Latvian Patent Office. In connection with the registration of the above-mentioned trademark, O. Rabinovich submitted an objection to the Latvian Patent Office considering that “the trademark of Grinberga has been combined from the words of my trademark in such a way as to mislead buyers who find it difficult to distinguish between the one and the other trademark” and violated his rights and the Patent Law. At the same time, O. Rabinovich pointed out, “The filing of Grinberga’s trademark obviously must be a misunderstanding”. He emphasised that he did not detect any deliberate violation by the Latvian Patent Office, but he called on “invalidating” the trademark granted to I. Grinberga.¹²⁷

¹²⁶ LSHA, stock 4595, entry 1, file 6461, b.p.

¹²⁷ LSHA, stock 4595, entry 1, file 6459, b.p.

¹²⁷ LVVA, 4595. f., 1. apr., 6459. l., b.p.

*Jums atliek tikai panākt tiesas ceļā minētās preču nozīmes dzēšanu.*¹²⁸

When replying to O. Rabinovich, the Latvian Patent Office indicated that it was not entitled to comply with his request and explained, “*If you find that the trademark concerned is too similar to the trademarks you use, all you need is take a legal action to court to cancel the trademarks mentioned above.*”¹²⁸

128 LVVA, 4595. f., 1. apr., 6459. l., b.p.

128 LSHA, stock 4595, entry 1, file 6459, b.p.

PATENTU VALDES DARBINIEKI,
PATENTPILNVARNIEKI, AR PATENTU VALDI
SAISTĪTĀS IESTĀDES UN PERSONAS

THE EMPLOYEES OF THE LATVIAN PATENT OFFICE,
PATENT ATTORNEYS,
THE BODIES AND INDIVIDUALS
ASSOCIATED WITH THE LATVIAN PATENT OFFICE

Patentu valdē starpkaru posmā pastāvīgi nodarbināja divas līdz četras personas, kas bija mazākais darbinieku skaits no visām Rūpniecības un tirdzniecības departamenta pakļautībā esošajām iestādēm. Darbinieku mainība Patentu valdē bija zema, mainoties tikai apkalpojošajam personālam un īslaicīgi piesaistītajiem darbiniekiem, bet vadošajos amatos strādājošie visu starpkaru posmu palika nemainīgi.

Patentu valdei uzsākot darbu, par tās priekšnieku finanšu ministrs iecēla inženieri-tehnologu Jāni Aleksandru Puricu (arī Pūrics, sk. 22. att.). J. Purics dzimis 1880. gada 6. aprīlī Jaundubultos. Pirmā pasaules kara laikā devies bēgļu gaitās uz Krieviju, bet 1920. gada vasarā atgriezies Latvijā. Patentu valdes priekšnieka un Patentu komitejas priekšsēdētāja amatu J. Purics ieņēma kopš iestādes dibināšanas līdz Otrajam pasaules karam, to turpinot arī vācu un padomju okupācijas laikā. Par savu darbu valsts dienestā 1930. gadā tika apbalvots ar ceturtās šķiras Triju Zvaigžņu ordeni.¹²⁹

Zināms, ka par darbu 1921. gada 1.–15. februārī Patentu valdes priekšnieks J. Purics saņēmis 936 rubļus. No tiem 700 rubļi bija pamata alga, 156 rubļi ģimenes pabalsts (par vienu ģimenes locekli – sievu) un 430 rubļi dārdzības piemaksas. Salīdzinājumam – tādu pašu algu – 936 rubļus saņēma arī Mēru un svaru valdes priekšnieks matemātiķis Pēteris Kadīkis (1857–1923).¹³⁰

1922. gada augustā Tirdzniecības un rūpniecības departaments ziņoja Finanšu ministrijai, ka departamentam padoto iestāžu priekšnieki, tātad arī J. Purics, “*nekādas algotas blakus*

The Latvian Patent Office regularly employed two to four individuals in the interwar period, which was the smallest number of employees among all the authorities subordinated to the Industry and Commerce Department. The turnover of the employees in the Latvian Patent Office was low with only the maintenance staff and the short-term engaged team changing, whereas the leading positions remained unchanged throughout the interwar period.

When the Latvian Patent Office was established, the Minister of Finance appointed Engineering Technologist Janis Aleksandrs Purics (See Fig. 22) as the Head of the Latvian Patent Office. J. Purics was born in Jaundubulti on 6 April 1880. During the First World War, he fled to Russia as a refugee and returned to Latvia in the summer of 1920. J. Purics held the position of the Head of the Latvian Patent Office and the Chairperson of the Patent Committee from the foundation of the Latvian Patent Office to the Second World War, and he continued to lead the Latvian Patent Office during the Nazi and the Soviet occupations. He died in 1954. For his accomplishments at the civil service, he was awarded the Order of the Three Stars, class four, in 1930.¹²⁹

It is known that for his work from 1 to 15 February 1921, Head of the Latvian Patent Office Janis Purics received 936 roubles consisting of a basic salary of 700 roubles, a family allowance of 156 roubles (for one family member, his wife), and a cost-of-living allowance of 430 roubles. For comparison purposes, Mathematician Peteris Kadikis (1857–1923) holding the office of the Head of the Board of Measures and Scales, received the same salary of 936 roubles.¹³⁰

22. attēls
 Patentu valdes priekšnieka Jāņa Aleksandra Purica (1880–1954) 1920. gada 15. jūlijā Jūrmalā izdotās Latvijas Republikas pasēs foto. LVVA, 2996. f., 15. apr., 29940. l.

Figure 22.
 Photo of Head of the Latvian Patent Office Janis Aleksandrs Purics (1880–1954) from the passport of the Republic of Latvia issued in Jurmala on 15 July 1920. LSHA, stock 2996, entry 15, file 29940

23. attēls
 Patentu valdes priekšnieka Jāņa Purica 1936., 1937. gada algas saraksts. LVVA, 4595. f., 1. apr., 2. l., 99. lp.

Figure 23.
 Payroll of Head of the Latvian Patent Office Janis Purics in 1936 and 1937. LSHA, stock 4595, entry 1, file 2, p. 99

vietas neieņem”¹³¹ Patentu valde J. Puricam bija vienīgais ienākumu avots. Turklāt jāmin, ka darbs šajā iestādē gan darbības sākumā, gan vēlāk aizņēma ievērojamu daļu viņa laika. Par to liecina fakts, ka 1932. gadā J. Puricam pienācās 23 atvaļinājuma dienas, bet “darba apstākļu dēļ” viņš izmantoja tikai deviņas no tām.¹³²

Lielu daļu sava mūža Patentu valdei veltīja Zenta Eleks (sk. 24. att.), strādājot visu starpkaru posmu. Z. Eleks dzimusi 1898. gadā Cēsīs, ieguvusi skolotājas izglītību.¹³³ Darbu Patentu valdē kā darbvede¹³⁴ uzsākusi drīz pēc tās dibināšanas. Ar 1934. gada 1. aprīli Z. Eleks ieskaitīta valsts darbinieku XII amatu kategorijas 3. pakāpē, bet ar 1938. gada 1. aprīli iecelta par I šķiras darbvedi ar atalgojumu pēc XI amatu kategorijas 1. pakāpes.¹³⁵ Darbu Patentu valdē turpinājusi Otrā pasaules kara laikā gan vācu, gan padomju okupācijas laikā.¹³⁶ 1938. gada 16. novembrī Z. Eleks par savu darbu tika apbalvota ar Atzinības krusta otrās pakāpes goda zīmi.¹³⁷

In August 1922, the Department of Commerce and Industry reports to the Ministry of Finance that the Heads of subordinate bodies, among other things Janis Purics “did not hold any other paid positions”¹³¹ Thus, the salary at the Latvian Patent Office was the only source of income for J. Purics. Also, it should be noted that the leading of this authority occupied a significant part of his time both at the beginning of its operation and later on. The statement above is confirmed by the fact that J. Purics was entitled to 23 days of annual leave in 1932, but he used only nine days from that leave due to “working conditions”¹³²

Zenta Eleks devoted much of her life to the Latvian Patent Office while working there during the entire inter-war period (See Fig. 24). Z. Eleks was born in Cesis in 1898, and she was educated as a teacher.¹³³ She started working as a filing clerk¹³⁴ at the Latvian Patent Office shortly after its foundation. On 1 April 1934, Z. Eleks was enrolled to grade 3, position category XII of the public servants, and then she was appointed as a filing clerk of Class I with remuneration according to grade 1, position category XI on 1 April 1938.¹³⁵ She continued working

131 LVVA, 6824. f., 3. apr., 22. l., 215. lp.

132 LVVA, 4595. f., 1. apr., 6457. l., b.p.

133 LVVA, 2996. f., 5. apr., 4669. l.

134 Darbvede – arī lietvede.

135 LVVA, 4595. f., 1. apr., 4. l., b.p.

136 LVVA, 4893. f., 2. apr., 29. l., 1., 4. lp.

137 Ar Atzinības krusta goda zīmi apbalvotie. *Valdības Vēstnesis*, Nr.295, 1938, 29. dec., 2. lpp.

131 LSHA, stock 6824, entry 3, file 22, p. 215

132 LSHA, stock 4595, entry 1, file 6457, b.p.

133 LSHA, stock 2996, entry 5, file 4669

134 Filing clerk, also secretary.

135 LSHA, stock 4595, entry 1, file 4, b.p.

24. attēls.
Zentas Eleks (1898–?) 1919. gada
15. decembrī Rīgā izdotās Latvijas
Republikas pasēs foto.
LVVA, 2996. f., 5. apr., 4669. l.

Figure 24.
Photo of Zenta Eleks (1898–?)
from the passport of the Republic
of Latvia issued in Riga on
15 December 1919.
LSHA, stock 2996, entry 5, file 4669

1931. gadā darbā apstiprināja arī divus apkalpotājus: vecāko kurjeru Dāvidu Mežuli un laboratorijas strādnieku Ernestu Eglīti.¹³⁸ Patentu valde apstiprināja, ka šajā laikā “*dienestā līdz turpmākam rīkojumam atvaļināti un rezervē ieskaitīti virsnieki, sanitārvirsnieki un kara ierēdņi nestāv*”.¹³⁹

1933. gada aprīlī Tirdzniecības un rūpniecības departaments Patentu valdei piekomandēja departamentā nodarbināto inteliģento bezdarbnieci¹⁴⁰ Emīliju Zeltiņu, bet tā paša gada maijā departamenta vadība izteica vēlmi E. Zeltiņu no Patentu valdes atsaukt. Atbildot uz to, Patentu valde iesniedza rakstu, kurā teikts: “*Tā kā Emīlija Zeltiņa ar Patentu valdes darbu jau paspējusi labi iepazīties un savus pienākumus veic visai apzinīgi, lūdzu jūs atstāt viņu kā inteliģento bezdarbnieci Patentu valdes rīcībā dažādu lietu kārtošanai vēl dažus mēnešus*”.¹⁴¹ E. Zeltiņu atstāja Patentu valdes dienestā, bet darbu pēc pašas vēlēšanās viņa atstāja 1934. gada 1. aprīlī.¹⁴²

1934. gada decembrī Patentu valdē kā brīva līguma darbinieci (ārštata rezerves darbinieci) ar algu Ls 60 mēnesī

138 LVVA, 4595. f., 1. apr., 4. l., 6. lp. o. p., 7. lp.

139 LVVA, 4595. f., 1. apr., 6455. l., 148. lp.

140 Inteliģentā bezdarbniece – persona, kura ieguvusi izglītību, bet kurai nav pastāvīga darba.

141 LVVA, 4595. f., 1. apr., 6459. l., b.p.

142 LVVA, 4595. f., 1. apr., 6461. l., b.p.

25. attēls
Fragments no Rīgas adresu-
izziņas grāmatas.
Jelgava, 1928. gads. 83. lpp.

Figure 25.
An excerpt from the address
book of Riga.
Jelgava, 1928. p. 83.

at the Latvian Patent Office during the Second World War, both during the Nazi and the Soviet occupations.¹³⁶

On 16 November 1938, Z. Eleks, Filing Clerk of the Latvian Patent Office of the Department of Commerce and Industry, was awarded the decoration of class two of the Cross of Recognition for her contribution.¹³⁷

In 1931, two attendants were appointed as well: Senior Courier Davids Mezulis and Laboratory Assistant Ernests Eglītis.¹³⁸ The Latvian Patent Office confirmed that during that period “*officers retired until the next order and officers reserved, military medical officers, and military officials are not in our service*”.¹³⁹

In April 1933, the Department of Commerce and Industry attached Emīlija Zeltina, an intelligent unemployed¹⁴⁰ to the Latvian Patent Office. In May of the same year, the management of the Department expressed the wish to withdraw E. Zeltina from the Latvian Patent Office. In response to this, the Latvian Patent Office submits an application stating as follows, “*Since Emīlija Zeltina has already become well acquainted with the work of the Latvian Patent Office and carries out*

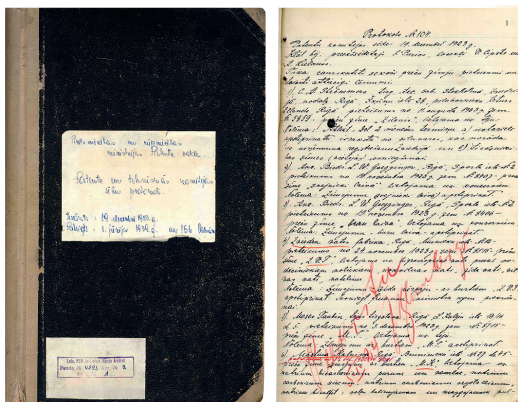
136 LSHA, stock 4893, entry 2, file 29, p. 1, 4

137 The People Awarded the Decoration of the Cross of Recognition. *Valdības Vēstnesis* No 295, 29 Dec 1938, p. 2

138 LSHA, stock 4595, entry 1, file 4, p. 6 o.p., p. 7

139 LSHA, stock 4595, entry 1, file 6455, p. 148

140 Intelligent unemployed is an individual who has education, but does not have a permanent job.

26. attēls
 Patentu un tehniskās komitejas sēžu protokolu grāmata.
 Vāks un pirmā lapa. LVVA, 4893. f., 2. apr., 1. l., 1. lp.

Figure 26.
 The logbook of minutes of the Patent and Technical Committee.
 The cover and the first page. LSHA, stock 4893, entry 2, file 1, p. 1

pieņēma jau iepriekš Tirdzniecības un rūpniecības departamentā nodarbināto inteligēnto bezdarbnieci Irēnu Milleri. Viņu no dienesta pienākumu izpildīšanas pēc pašas lūguma atbrīvoja 1936. gada 18. augustā.¹⁴³

1938. gada 1. aprīlī Patentu valdē uz brīvu līgumu par kancelejas ierēdni iecēla Tirdzniecības un rūpniecības departamenta ārštata rezerves darbinieku Jāni Rubeni, saglabājot viņam līdz tam esošo algu Ls 80 mēnesī. Jau 30. aprīlī, J. Rubenis no dienesta uzdevumu pildīšanas tika atbrīvots.¹⁴⁴

J. Rubeņa vietu no 1938. gada 1. maija ieņēma brīva līguma darbiniece Natālija Kuplais, kura saņēma algu Ls 80 mēnesī. 1939. gada 1. aprīlī N. Kuplo iecēla par Patentu valdes II šķiras mašīnrakstītāju. Patentu valdē viņa turpināja darbu vēl Otrā pasaules kara laikā, bet no darba atbrīvota 1942. gada 9. novembrī.¹⁴⁵

Ar pieteikumu izskatīšanu un lēmumu pieņemšanu piešķirt vai noraidīt aizsardzību kādam pieteiktajam izgudrojumam vai preču zīmei nodarbojās Patentu komiteja. No pirmajiem Patentu valdes darbības gadiem saglabājušies vairāki

her duties with all conscience, we request to keep her as an intelligent unemployed at the disposal of the Latvian Patent Office for handling various matters for a few more months.”¹⁴¹ E. Zel'tina stayed at the Latvian Patent Office. However, she left her job at her own request on 1 April 1934.¹⁴²

In December 1934, Irena Millere, a well-known intelligent unemployed engaged in the Department of Commerce and Industry, was hired as a freelance contractor (a freelance employee) with a monthly salary of 60 LVL at the Latvian Patent Office. She was dismissed on her own request on 18 August 1936.¹⁴³

On 1 April 1938, Janis Rubens, a freelance employee of the Department of Commerce and Industry, was appointed an office clerk based on independent contractor agreement at the Latvian Patent Office, retaining his previous salary of 80 LVL per month. Already after almost a month, i.e., on April 30, J. Rubenis was released from his duties.¹⁴⁴

From 1 May 1938, Natalija Kuplais did the responsibilities of J. Rubenis as a freelance contract employee, who received a monthly salary of 80 LVL. On 1 April 1939, N. Kuplais was nominated as a typist of class II at the Latvian Patent Office. She

143 LVVA, 4595. f., 1. apr., 4. l., b.p.

144 LVVA, 4595. f., 1. apr., 4. l., b.p.

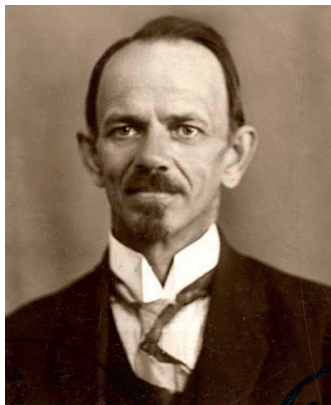
145 LVVA, 4595. f., 1. apr., 4. l., b.p.; LVVA, 4893. f., 2. apr., 29. l., 1., 8. lp.

141 LSHA, stock 4595, entry 1, file 6459, b.p.

142 LSHA, stock 4595, entry 1, file 6461, b.p.

143 LSHA, stock 4595, entry 1, file 4, b.p.

144 LSHA, stock 4595, entry 1, file 4, b.p.

27. attēls
Inženieris Vilhelms Čipste
(1881–1930). 1928. gadā izdotās
Latvijas Republikas pases foto.
LVVA, 2996. f., 3. apr., 7646. l.

Figure 27.
Engineer Vilhelms Čipste (1881–
1930). Photo from the passport of
the Republic of Latvia issued in
1928. LSHA, stock 2996, entry 3,
file 7646

28. attēls
Inženieris Ādolfs Lielauss (1885–?).
1919. gadā izdotās Latvijas
Republikas pases foto.
LVVA, 2996. f., 11. apr., 19908. l.

Figure 28.
Engineer Adolf Lielauss (1885–?).
Photo from the passport of the
Republic of Latvia issued in 1919.
LSHA, stock 2996, entry 11, file 19908

Patentu komitejas sēžu protokoli (sk. 26. att.). Pirmais no tiem ir 1923. gada 19. decembra Patentu komitejas sēdes protokols Nr. 104, bet pēdējais, kurš ierakstīts žurnālā – 1924. gada 24. septembra Patentu komitejas sēdes protokols Nr. 139.

Patentu komitejas sēdes sasauca neregulāri, vadoties pēc nepieciešamības. Sēdēs piedalījās Patentu valdes priekšsēdētājs Jānis Purics un divi locekļi. Protokoli liecina, ka tie bija inženieri Vilhelms Čipste (30 sēdēs), Voldemārs Šnakenburgs un Kurts Šnakenburgs (14 sēdēs), Jānis Lielbārdis (11 sēdēs) un Ādolfs Lielauss (vienā sēdē).¹⁴⁶

Būvinženieris Vilhelms Čipste (arī Čipste; arī Vilis; sk. 27. att.) darbu Tirdzniecības un rūpniecības ministrijā veicā inženiera amatā uzsācis 1921. gada oktobrī¹⁴⁷, savukārt 1923. gada septembrī iecelts par Tehniskās nodaļas vadītāju. Pēc paša lūguma no valsts dienesta V. Čipste atbrīvots 1927. gada 24. oktobrī. V. Čipste darbojies Latvijas Inženieru biedrībā un citās nozares biedrībās.

Latvijas Valsts dārgmetālu un dārgakmeņu kvalitātes uzraudzības sistēmas un Proves valdes izveidotājs inženieris Ādolfs Lielauss (arī Lielauss; sk. 28. att.) visu starpkaru

continued her work in the Latvian Patent Office during the Second World War, but she was dismissed on 9 November 1942.¹⁴⁵

The Patent Committee dealt with the processing of applications and the decision-making to grant or to refuse protection to any of the claimed inventions or trademarks. Several minutes of the Latvian Patent Office have survived from the first years of operation of the Latvian Patent Office (See Fig. 26). The first of the minutes of the Patent Committee dates back to 19 December 1923 under number 104, but the last one recorded in the logbook is the minutes of the Patent Committee meeting on 24 September 1924 under number 139.

The meetings of the Patent Committee occasionally convened, as needed. Janis Purics, the Chairperson of the Latvian Patent Office, and two members took part in the meeting. These protocols show that they were Engineer Vilhelms Čipste (30 sessions), Engineer Woldemar Schnakenburg, and Kurt Schnakenburg (14 meetings), Engineer Janis Lielbārdis (11 sessions), and Adolf Lielauss (1 meeting).¹⁴⁶

Building Engineer Vilhelms Čipste (See Fig. 27) started working as a Senior Engineer at the Ministry of Commerce and Industry in October 1921.¹⁴⁷ He was appointed Head of

¹⁴⁶ LVVA, 4893. f., 2. apr., 1. l., 1.-77. lp.

¹⁴⁷ Iecelšanas. *Valdības Vēstnesis*. Nr.238, 1921, 20. okt., 2. lpp.

¹⁴⁵ LSHA, stock 4595, entry 1, file 4, b.p.; LSHA, stock 4893, entry 2, file 29, p. 1, 8

¹⁴⁶ LSHA, stock 4893, entry 2, file 1, pp. 1-77

¹⁴⁷ Appointments. *Valdības Vēstnesis* No 238, 20 Oct 1921, p. 2

29. attēls
Inženieris-tehnologs Kurts Kārlis
Augusts Šnakenburgs (1883-?).
1927. gadā izdotās Latvijas
Republikas pasēs foto.
LVVA, 2996. f., 17. apr., 31184. l.

Figure 29.
Engineering Technologist Kurt Carl
August Schnakenburg (1883-?).
Photo from the passport of the
Republic of Latvia issued in 1927.
LSHA, stock 2996, entry 17, file 31184

30. attēls
Inženieris Voldemārs Šnakenburgs
(1887-?). 1920. gadā izdotās
Latvijas Republikas pasēs foto.
LVVA, 2996. f., 17. apr., 31193. l.

Figure 30.
Engineer Woldemar Schnakenburg
(1887-?). Photo from the passport
of the Republic of Latvia issued
in 1920.
LSHA, stock 2996, entry 17, file 31193

posmu bija Finanšu ministrijas Tirdzniecības un rūpniecības departamenta Proves valdes priekšnieks līdz pat tās likvidācijai 1940. gadā.¹⁴⁸ Trīsdesmito gadu beigās sevišķi aktīvi darbojies Patentu komitejā. Ā. Lielauss 1928. gadā tika apbalvots ar ceturtais šķiras Triju Zvaigžņu ordeni.¹⁴⁹

Patentu komitejā periodiski darbojās arī fabriku inspektors inženieris-tehnologs Kurts Šnakenburgs (sk. 29. att.), 1930. gadā apbalvots ar ceturtais šķiras Triju Zvaigžņu ordeni¹⁵⁰, un viņa brālis, vēlākais Daugavpils meliorācijas komisijas priekšsēdētājs, inženieris Voldemārs Šnakenburgs (sk. 30. att.).

Patentu komitejā kā loceklis darbojies arī inženieris-tehnologs Jānis Lielbārdis (sk. 31. att.) – Latvijas Hipotēku bankas inženieris un tehniskās daļas rūpniecības nozares vadītājs, dzimis 1884. gada 24. decembrī Rūjienas Lejasvaguļos. Mācības sācis Rīgas Politehniskajā institūtā, bet beidzis Latvijas Universitātē, 1921. gadā iegūstot inženiera-tehnologa grādu.

the Technical Division in September 1923. On his own request, V. Cipste was released from the state service on 24 October 1927. V. Cipste was an active member of the Latvian Association of Engineers and other industry associations.

The founder of the Latvian National Quality Monitoring System of Precious Metals and Gemstones and the Assay Office, Engineer Adolfs Lielauss (aka Lielauss) (See Fig. 28) was the Head of the Assay Office of the Department of Commerce and Industry of the Ministry of Finance throughout the inter-war period until its dissolution in 1940.¹⁴⁸ A. Lielauss has been very actively engaged in the Patent Committee at the end of the thirties until its liquidation in 1940. A. Lielauss was awarded the Order of the Three Stars, Class IV, in 1928.¹⁴⁹

The Industrial Inspector, Engineering Technologist Kurt Schnakenburg (See Fig. 29) periodically sat at the Patent Committee as well, who was awarded the Order of the Three Stars, Class IV, in 1930¹⁵⁰, and his brother, Engineer Woldemar Schnakenburg, who became the Chairperson of the Daugavpils Land Reclamation Committee later on (See Fig. 30).

148 Latvijas dārgmetālu kontroles sistēmas vēsture [tiešsaiste]. Latvijas Proves birojs [skatīts 2018. g. 5. janv.] Pieejams: <http://www.prove.lv/about/history.php>.

149 Ar Triju Zvaigžņu ordeni apbalvotie. *Valdības Vēstnesis*, Nr.262, 1928, 17. nov., 4. lpp.

150 Ar Triju Zvaigžņu ordeni apbalvotie. *Valdības Vēstnesis*, Nr.261, 1930, 17. nov., 3. lpp.

148 The History of the Latvian National Quality Monitoring System of Precious Metals [online]. Latvian Assay Office [accessed on 5 Jan 2018] Available at <http://www.prove.lv/about/history.php>.

149 The People Awarded with the Order of the Three Stars. *Valdības Vēstnesis* No 262, 17 Nov 1928, p. 4

150 The People Awarded with the Order of the Three Stars. *Valdības Vēstnesis* No 261, 17 Nov 1930, p. 3

31. attēls
Inženieris Jānis Lielbārdis (1884–?).
1923. gadā izdotās Latvijas
Republikas pasēs foto.
LVVA, 2996. f., 11. apr., 19943. l.

Figure 31.
Engineer Janis Lielbārdis (1884–?).
Photo from the passport of
the Republic of Latvia issued in
1923.
LSHA, stock 2996, entry 11, file 19943

1938. gada 16. novembrī J. Lielbārdis tika apbalvots ar ceturtais šķiras Viestura ordeni.¹⁵¹

Patentu komitejas sēdes tika organizētas visu starpkaru posmu, un tajās pieņēma lēmumus par preču zīmju reģistrāciju, aizsardzības apliecību un patentu piešķiršanu. Piemēram, 1932.–1933. gadā tika noturēta pavisam 41 Patentu komitejas sēde,¹⁵² 1939. gadā (no 23. marta) – 28 Patentu komitejas sēdes, bet 1940. gadā, līdz Patentu komitejas darbības izbeigšanai 25. jūlijā – 21 sēde.¹⁵³

Pieteicēju neapmierinātību par kādu Patentu valdes un Patentu komitejas pieņemto lēmumu par aizsardzības piešķiršanu vai noraidīšanu kādam izgudrojumam vai preču zīmei izskatīja īpaši veidota Tehniskā komiteja (arī komisija), kuru veidoja dažādi tehnisko zinātņu speciālisti. Tehniskā komiteja tāpat kā Patentu valde darbojās Finanšu ministrijas Tirdzniecības un rūpniecības departamenta pakļautībā. Tās sastāvā ietilpa trīs Tirdzniecības un rūpniecības departamenta iecelti pastāvīgie locekļi, kā arī atsevišķām sēdēm

Engineering Technologist Janis Lielbārdis was also a member in the Patent Committee (See Fig. 31), who was Engineer of the Latvian Mortgage Bank and Head of the Industrial Sector of the Technical Division. He was born in farm Lejasvaguli of Rujiena District on 24 December 1884. He began studying at the Riga Polytechnic Institute, but he graduated from the University of Latvia with a degree in engineering and technology in 1921. J. Lielbārdis was awarded the Order of Viesturs, Class IV, on 16 November 1938.¹⁵¹

The Patent Committee convened its meetings throughout the inter-war period, and they took decisions on the filing of trademarks, granting the certificates of protection, and the granting of patents. For example, there were 41 meetings of the Patent Committee held in 1932 and 1933¹⁵², and there were 28 meetings of the Patent Committee held in 1939 (from March 23), but there were 21 meetings organised until the termination of the Patent Committee on 25 July 1940.¹⁵³

A specially created Technical Committee (aka Commission) reviewed applicants' dissatisfaction with any decision of the Latvian Patent Office and the Patent Committee regarding

151 *Es viņu pazīstu* [latviešu biogrāfiskā vārdnīca]. Aluksne : Eraksti, 2016, 307. lpp.; Ar Viestura ordeni apbalvotie. *Valdības Vēstnesis*, Nr.293, 1938, 24. dec., 2. lpp.

152 Rotbergs, G. Reiz bija Patentu valde. *Diena*, Nr.41, 1992, 5. marts, 2. lpp.

153 LVVA, 4893. f., 2. apr., 2. l.

151 *I Know Him* [Latvian Biographic Dictionary]. Aluksne: Eraksti, 2016, p. 307; The People Awarded with the Order of Viesturs. *Valdības Vēstnesis* No 293, 24 Dec 1938, p. 2

152 Rotbergs, G. Reiz bija Patentu valde. Daily Newspaper *Diena* No 41, 5 March 1992, p. 2

153 LSHA, stock 4893, entry 2, file 2

32. attēls
Inženieris Otto Vērleins (1885-?).
1927. gadā izdotās Latvijas
Republikas pasēs foto.
LVVA, 2996. f., 20. apr., 13556. l.

Figure 32.
Engineer Otto Wehrlein (1885-?).
Photo from the passport of the
Republic of Latvia issued in 1927.
LSHA, stock 2996, entry 20, file 13556

33. attēls
Inženieris Juris Šteinbergs (1886-?).
1922. gadā izdotās Latvijas
Republikas pasēs foto.
LVVA, 2996. f., 17. apr., 43757. l.

Figure 33.
Engineer Juris Steinberg (1886-?).
Photo from the passport of the
Republic of Latvia issued in 1922.
LSHA, stock 2996, entry 17, file 43757

pieaicināti speciālisti, kuriem sēdē piešķirta “*padomdevēja balstiesība*”.¹⁵⁴

Tehniskās komitejas priekšsēdētāju ievēlēja komitejas locekļi atklātā balsojumā. Pirmais Tehniskās komitejas priekšsēdētājs bija vācu tautības inženieris-tehnologs Otto Vērleins (arī Oto Verleins; sk. 32. att.), kurš līdz 1939. gada nogalei ieņēma inspektora amatu Tirdzniecības un rūpniecības departamentā. 1933. gadā O. Vērleins tika apbalvots ar piektās šķiras Triju Zvaigžņu ordeni.¹⁵⁵

O. Vērleinu Tehniskās komitejas priekšsēdētāja amatā 1925. gadā nomainīja Tirdzniecības un rūpniecības departamenta rūpniecības inspektors inženieris-tehnologs Juris Šteinbergs (sk. 33. att.), kurš darbojās gan Tehniskās komitejas, gan Patentu komitejas sastāvā. Par savu darbu 1935. gadā tika apbalvots ar ceturttās šķiras Triju Zvaigžņu ordeni.¹⁵⁶

Vēlāk J. Šteinberga vietā par Tehniskās komitejas priekšsēdētāju ievēlēja inženieri-tehnologu Kārli Mežaku (sk. 34. att.) – ilggadējo Mēru un svaru valdes priekšnieku.

Tehniskajā komitejā ilglaicīgi darbojās arī Finanšu ministrijas elektrības uzņēmumu inspektors, inženieris,

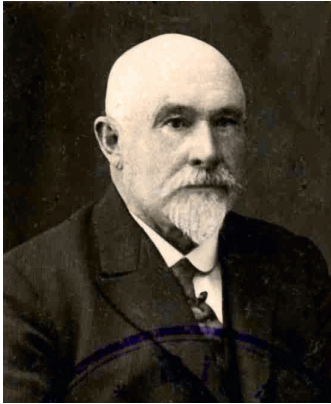
the granting or rejecting the protection for an invention or a trademark. The Technical Committee consisted of various experts of technical sciences and, similarly to the Latvian Patent Office, operated under the Department of Commerce and Industry of the Ministry of Finance, receiving salaries from the Ministry of Finance. The Committee included three permanent members appointed by the Department of Commerce and Industry, as well as experts invited to individual meetings, who were given “*deliberative rights*” during the sessions.¹⁵⁴

The members of the Technical Committee elected a Chairperson of the Technical Committee by open vote. The first Chairperson thereof was Engineering Technologist Otto Wehrlein (aka Oto Verleins) of German origin (See Fig. 32). O. Wehrlein served as Inspector at the Department of Commerce and Industry permanently until the end of 1939. Before leaving the Department of Commerce and Industry, Otto Wehrlein served as a Member or a Chairperson on the Technical Committee. In 1933, O. Wehrlein was awarded the Order of the Three Stars, Class V.¹⁵⁵

154 Pārgrozījumi noteikumos par izgudrojumu, modeļu un preču nozīmju aizsardzības apliecinību un patentu izdošanas kārtību. *Valdības Vēstnesis*, Nr.294, 1921., 29. dec., 1. lpp.

154 Amendments to the Regulations on the Procedure for the Issuance of the Certificates of Protection of Inventions, Models, and Trademarks and Patents. *Valdības Vēstnesis* No 294, 29 Dec 1921, p. 1

155 Dismissed Inspectors. *Brīvā Zeme* No 259, 14 Nov 1939, p. 11; Personal List No 4. *Valdības Vēstnesis* No 254, 14 Nov 1939, p. 15; The People Awarded with the Order of the Three Stars. *Valdības Vēstnesis* No 260, 17 Nov 1933, p. 7

34. attēls
Inženieris Kārlis Mežaks (1861–?).
1923. gadā izdotās Latvijas
Republikas pasēs foto.
LVVA, 2996. f., 12. apr., 18141. l.

Figure 34.
Engineer Karlis Mezaks (1861–?).
Photo from the passport of the
Republic of Latvia issued in 1923.
LSHA, stock 2996, entry 12, file 18141

35. attēls
Inženieris Kārlis Vējiņš (1885–?).
1921. gadā izdotās Latvijas
Republikas pasēs foto.
LVVA, 2996. f., 20. apr., 11941. l.

Figure 35.
Engineer Karlis Vejins (1885–?).
Photo from the passport of the
Republic of Latvia issued in 1921.
LSHA, stock 2996, entry 20, file 11941

elektrotehniķis Kārlis Vējiņš (sk. 35. att.), kuru 1935. gadā ievēlēja K. Mežaka vietā par komitejas priekšsēdētāju. Iepriekš K. Vējiņš strādāja Rūpniecības departamentā par elektrības uzņēmumu inspektoru, kā arī aktīvi darbojās vairākās Vācijas fabrikās kā konstruktors tehnoloģis.¹⁵⁷

Savukārt no 1935. gada komitejā darbojās Finanšu ministrijas Rūpniecības nodaļas darbinieks inženieris J. Ozoliņš.¹⁵⁸ Par citiem Tehniskās komitejas locekļiem ziņu nav.

Komitejas sēdēs vienlaikus piedalījās Tehniskās komitejas priekšsēdētājs un divi locekļi, kā arī pieaicinātie lietpratēji, speciālisti un citas personas, piemēram, sūdzību iesniedzēji vai firmu pārstāvji. Sēdē izskatīja līdz septiņiem jautājumiem (sūdzībām) un katru sēdi protokolēja (sk. 36. att.).

Sēdes sasauca pēc nepieciešamības. Laikā no 1925. gada jūnija līdz 1939. gada jūnijam Tehniskā komiteja noturēja pavisam 41 sēdi. Lielākais sēžu daudzums – astoņas sēdes – tika

In 1925, Engineering Technologist Juris Steinberg (See Fig. 33), who was an Industrial Inspector at the Department of Commerce and Industry, replaced Otto Wehrlein as the Chairperson, who had been a Member of the Technical Committee until then, and then he was a Member of the Patent Committee in the 1930s. He was awarded the Order of the Three Stars, Class IV, for his contribution in 1935.¹⁵⁶

Engineering Technologist Karlis Mezaks (See Fig. 34), the long-term Chairperson of the Board of Measures and Scales, was elected a Chairperson of the Technical Committee succeeding J. Steinberg.

Engineer and Electrical Engineer Karlis Vejins (See Fig. 35) sat on the Technical Committee for a long time, who was elected as Chairperson of the Committee following K. Mezaks in 1935. K. Vejins worked as an inspector of electrical companies at the Department of Industry of the Ministry of Finance, and he also was actively engaged as a designing engineer in several German factories.¹⁵⁷

157 LVVA, 4893. f., 2. apr. 1. l., 150. lp. o. p.; *Es viņu pazīstu* [latviešu biogrāfiskā vārdnīca]. Alūksne : Eraksti, 2016, 519. lpp.

158 LVVA, 4893. f., 2. apr. 1. l., 150. lp. o. p.; *Es viņu pazīstu* [latviešu biogrāfiskā vārdnīca]. Alūksne : Eraksti, 2016, 519. lpp.

156 LSHA, stock 4893, entry 2, file 1, p. 94; *I Know Him* [Latvian Biographic Dictionary]. Alūksne : Eraksti, 2016, p. 478

157 LSHA, stock 4893, entry 2, file 1, p. 150 o.p.; *I Know Him* [Latvian Biographic Dictionary]. Alūksne : Eraksti, 2016, p. 519

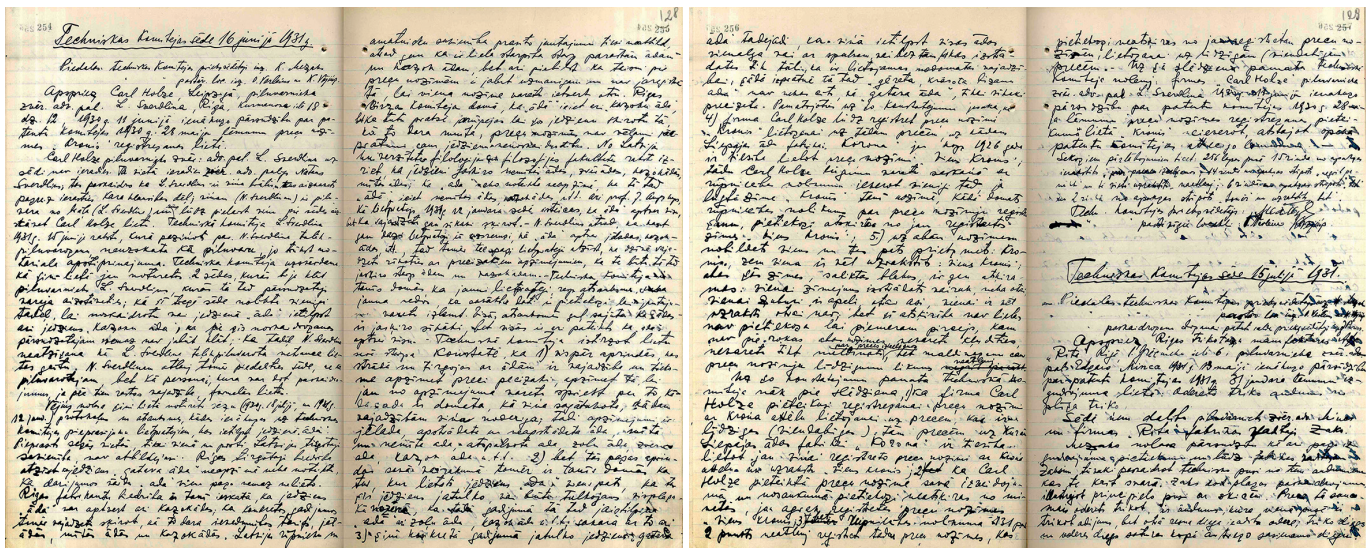

Figure 36. Minutes of the meeting of the Technical Committee dated 16 June 1931. LSHA, stock 4893, entry 2, file 1, pp. 127 o.p.-129

36. attēls
Tehniskās komitejas 1931. gada 16. jūnija sēdes protokols.
LVVA, 4893. f., 2. apr., 1. l. 127. o. p.-129. lp.

noturētas 1929. gadā. Pēdējā Tehniskās komitejas sēde tika noturēta 1940. gada 1. jūnijā.¹⁵⁹

Patentu valdes darbinieki Tehniskās komitejas sastāvā netika iekļauti, bet kā lietpratējs vai “*paszkaidrojumu sniegšanai*” sēdēs tika pieaicināts tās priekšnieks Jānis Purics. No 41 zināmās sēdēs J. Purics piedalījās 37.¹⁶⁰

Ne mazāk nozīmīgi nozares darbā bija patentpilnvarnieki jeb patenti lietpratēji. Tās bija personas, kuras, nebūdamas nodarbinātas Patentu valdē vai ar to saistītajās institūcijās, labi orientējās nozares politikā. Latvijas un ārvalstu uzņēmumi

In his turn, Engineer Ozolins¹⁵⁸, an employee of the Division of Industry of the Ministry of Finance, was a member of the Committee since 1935. There are no data on other members of the Technical Committee.

At any meeting of the Technical Committee, its Chairperson and two members participated simultaneously, as well as invited experts, specialists, and other invited parties, such as complainants or representatives of companies. The session considered one to seven issues (complaints) and recorded each meeting (See Fig. 36).

Meetings of the Committee convened as needed. Between June 1925 and June 1939, the Technical Committee held 41 meetings in total. The most substantial number of sessions, that is, eight meetings of the Technical Committee were

159 Tehniskās komitejas sēdes notika 1925. gada 19. jūnijā, 1926. gada 29. martā un 14. augustā, 1927. gada 5. februārī, 9. septembrī, 7. novembrī, 1928. gada 2. jūnijā divas sēdes, 24. septembrī, 29. oktobrī, 26. novembrī un 17. decembrī, 1929. gada 28. janvārī, 4. martā, 25. martā, 6. maijā, 17. jūlijā, 14. oktobrī, 28. oktobrī un 16. decembrī, 1930. gada 27. janvārī, 3. martā, 11. jūnijā un 18. jūlijā, 1931. gada 12. janvārī, 16. jūnijā, 15. jūlijā, 19. augustā un 28. decembrī, 1932. gada 21. septembrī, 1933. gada 20. septembrī un 15. novembrī, 1934. gada 17. janvārī, 13. martā un 24. oktobrī, 1935. gada 15. aprīlī un 13. novembrī, 1937. gada 14. maijā un 6. jūlijā un 1939. gada 10. maijā un 1. jūnijā; LVVA, 4893. f., 2. apr. 1. l. 77.-156. lp.

158 LSHA, stock 4893, entry 2, file 1, p. 150 o.p.; I Know Him [Latvian Biographic Dictionary]. Alukšene: Eraksti, 2016, p. 519

160 LVVA, 4893. f., 2. apr. 1. l. 77.-156. lp.

un fiziskās personas viņus bieži izraudzījās kā savu interešu pārstāvjus.¹⁶¹

Ārzemju uzņēmumi, izgudrotāji un citas fiziskās vai juri- diskās personas Latvijā varēja iesniegt pieprasījumu izgudro- juma vai preču zīmes aizsardzībai tikai caur Latvijā dzīvojošu pilnvaroto personu. Patentu valde nereti saņēma lūgumus no Latvijas un ārzemju uzņēmumiem, kā arī Latvijas valsts iestā- dēm ieteikt patentpilnvarniekus. Piemēram, 1931. gadā šādus ekspertus Patentu valdei norādīt lūdza Rīgas pilsētas XIV ie- cirkņa miertiesnesis, lai risinātu ar patentu jautājumiem saīs- tītas tiesvedības lietas.¹⁶²

1931. gadā Patentu valde skaidroja: “*Latvijā vēl nepastāv tā saucamais reģistrēto patenta aizstāvju institūts, kā dažās citās valstīs, bet kā šādu aizstāvju uzdevumus pie mums veic privā- tas personas.*”¹⁶³ Lai gan starpkaru posmā Patentu valdē ienāca lūgumi no dažādām personām, kas darbojās kā pilnvarnieki, oficiāli Patentu valde rekomendēja tikai dažas personas.¹⁶⁴

Viens no viņiem bija Latvijas Universitātes Inženierzināt- ņu fakultātes profesors, inženierzinātņu doktors, būvinženie- ris Eduards Aleksandrs Johans Veiss (sk. 37. att.), kurš kā pa- tentpilnvarnieks aktīvi darbojās visu starpkaru posmu. Īpaši aktīvu darbību šajā jomā E. Veiss izvērsa jau Patentu valdes darbības sākumā. Par to liecina apstākļi, ka no 1923. gada de- cembra līdz 1924. gada septembrim Patentu komiteja izskatīja 354 ārzemju uzņēmumu iesniegtus preču nozīmju reģistrēša- nas pieprasījumus, kurus iesniedza 15 pilnvarnieki. No tiem visvairāk pieteikumu (209) iesniedza E. Veiss. 1939. gadā Ed- uards Veiss pārcēlās uz Vāciju, bet 1945. gadā – uz Zviedriju, kur 1966. gadā mira.¹⁶⁵

Patentu valde kā pilnvarnieku norādīja Alfrēdu Puricu (arī Purīts, Pūrics, Pūrīts; sk. 38. att.), kurš plašāk sabiedrībā

convened in 1929. The last meeting of the Technical Commit- tee was held on 1 June 1940.¹⁵⁹

None employee of the Latvian Patent Office was sitting on the Technical Committee except Head of the Latvian Patent Office Janis Purics, who was invited as an expert or “*for pro- viding explanations*” at the meetings. J. Purics did not partic- ipate in only four meetings out of the 41 known meetings.¹⁶⁰

Patent attorneys or patent experts also played a significant role in the development of the sector. These were individuals, who were not employed by the Latvian Patent Office or its af- filiated institutions and who were very competent in sectoral politics. Thus foreign and Latvian companies and individuals chose them as representatives of their interests or attorneys frequently.¹⁶¹

An important prerequisite for the successful operation of patent attorneys was the fact that foreign companies, inventors, and other foreign individuals or legal entities could submit a request for the protection of an invention or a trademark in Latvia only through an authorised person residing in Latvia. The Latvian Patent Office often received requests from Latvian companies, foreign companies, and Latvian state authorities to recommend patent attorneys. For example, a magistrate from District XIV of the Riga City requested the Latvian Patent Of- fice to point at such experts to settle patent-related litigation cases in 1931.¹⁶²

In 1931, the Latvian Patent Office explained crowned with rue, “*Unfortunately, the so-called Institution of Registered Pa- tent Attorneys does not exist yet in Latvia like in some other countries, but individuals accomplish the mission of such patent attorneys here.*”¹⁶³ Although between the wars, The Latvian

161 Vācu val. *Patentanwalte* – patenti juristi; LVVA, 4595. f., 1. apr., 6455. l. 436. lp.

162 LVVA, 4595.f., 1. apr., 6456. l. b.p.

163 LVVA, 4595.f., 1. apr., 6455. l. 436. lp.

164 LVVA, 4595. f., 1. apr., 6454. l. b.p.; LVVA, 4595. f., 1. apr., 6455. l., 435., 436. lp.

165 Veco zinātnieku rindas kļūst retākas. Latvija, Nr.5, 1966, 5.febr., 7.lpp.

159 The Technical Committee met on 19 June 1925, 29 March 1926, 14 Aug 1926, 5 Feb 1927, 9 Sep 1927, 7 Nov 1927, two meetings on 2 June 1928, 24 Sep 1928, 29 Oct 1928, 26 Nov 1928, 17 Dec 1928, 28 Jan 1929, 4 March 1929, 25 March 1929, 6 May 1929, 17 July 1929, 14 Oct 1929, 28 Oct 1929, 16 Dec 1929, 27 Jan 1930, 3 March 1930, 11 June 1930, 18 July 1930, 12 Jan 1931, 16 June 1931, 15 July 1931, 19 Aug 1931, 28 Dec 1931, 21 Sep 1932, 20 Sep 1933, 15 Nov 1933, 17 Jan 1934, 13 March 1934, 24 Oct 1934, 15 Apr 1935, 13 Nov 1935, 14 May 1937, 6 July 1937, 10 May 1939, and 1 June 1939; LSHA, stock 4893, entry 2, file 1, pp. 77-156

160 LSHA, stock 4893, entry 2, file 1, pp. 77-156

161 *Patentanwalte* in German means patent lawyers; LSHA, stock 4595, entry 1, file 6455, p. 436

162 LSHA, stock 4595, entry 1, file 6456 b.p.

163 LSHA, stock 4595, entry 1, file 6455, p. 436

37. attēls
Eduards Veiss (1886–1966).
1932. gadā izdotās Latvijas
Republikas ārzemju pases foto.
LVVA, 3234. f., 33. apr., 39522. l.

Figure 37.
Eduard Weiss (1886–1966). Photo
from his travelling passport of the
Republic of Latvia issued in 1932.
LSHA, stock 3234, entry 33, file 39522

38. attēls
Alfrēds Purīts (Purics; 1878–1936).
1927. gadā izdotās Latvijas
Republikas pases foto.
LVVA, 2996. f., 15. apr., 30938. l.

Figure 38.
Alfrēds Purīts (aka Purics;
1878–1936). Photo from the
passport of the Republic of Latvia
issued in 1927.
LSHA, stock 2996, entry 15, file 30938

39. attēls
Inženieris Kārlis Hercbergs
(1857–1936). 1919. gadā izdotās
Latvijas Republikas pases foto.
LVVA, 2996. f., 7. apr., 13134. l.

Figure 39.
Engineer Carl Herzberg (1857–
1936). Photo from the passport of
the Republic of Latvia issued in
1919.
LSHA, stock 2996, entry 7, file 13134

40. attēls
Tehniķis Jēkabs Pilsātnieks
(1880–?). 1919. gadā izdotās
Latvijas Republikas pases foto.
LVVA, 2996. f., 15. apr., 14516. l.

Figure 40.
Technician Jekabs Pilsatnieks
(1880–?). Photo from the passport
of the Republic of Latvia issued
in 1919.
LSHA, stock 2996, entry 15, file 14516

bija pazīstams kā mākslinieks, Latvijas Mākslas akadēmijas bibliotekārs un žurnāla "Svari" redaktors.¹⁶⁶ Kā pilnvarnieki tika minēti arī inženieris Kārlis Hercbergs (sk. 39. att.) un tehniķis Jēkabs Pilsātņieks (sk. 40. att.), kā arī Jānis Stalbovs, Kārlis Purns, Georgs Rizenkampfs, Maksis Briskorns, Ed. Ogrinš u.c.¹⁶⁷

Patent Office received requests from various individuals acting as patent attorneys, the Latvian Patent Office recommended only a few people officially.¹⁶⁴

Among them, Professor of the Faculty of Engineering of the University of Latvia, Doctor of Engineering, Building Engineer Eduard Alexander Johann Weiss (See Fig. 37) can be mentioned. E. Weiss acted as a patent attorney throughout the inter-war period, and he was particularly active in this sector just after the establishment of the Latvian Patent Office. This is evidenced by the fact that from December 1923 to September 1924, the Latvian Patent Office examined 354 applications for filing a trademark drafted by foreign companies submitted by 15 patent attorneys. Eduard Weiss had presented the majority of those applications (209). Eduard Weiss moved to Germany in 1939 and to Sweden in 1945. He died in Sweden in 1966.¹⁶⁵

The Latvian Patent Office pointed out to Alfreds Purics (aka Purits, see Fig. 38) as a patent attorney, whom the public knew as an artist, the librarian of the Latvian Academy of Arts, and editor of the periodical "Svari" (Scales) more.¹⁶⁶

Engineer Carl Herzberg (See Fig. 39) and Technician Jēkabs Pilsātņieks (See Fig. 40) were also mentioned as power attorneys, as well as Janis Stalbovs, Karlis Purns, Georgs Rizenkampfs, Maksis Briskorns, Ed. Ogrins etc.¹⁶⁷

¹⁶⁶ *Es viņu pazīstu* [latviešu biogrāfiskā vārdnīca]. Alūksne : Eraksti, 2016, 395. lpp.

¹⁶⁷ LVVA, 4595. f., 1. apr., 6455. l., 435. lp.

¹⁶⁴ LSHA, stock 4595, entry 1, file 6454, b.p.; LSHA, stock 4595, entry 1, file 6455, p. 435, 436

RŪPNIECISKĀ ĪPAŠUMA AIZSARDZĪBA

PROTECTION OF INDUSTRIAL PROPERTY

Pēc Latvijas Republikas dibināšanas, lai atjaunotu un uzraudzītu sagrauto rūpniecību, jau 1918. gada beigās Latvijas Pagaidu valdība Tirdzniecības un rūpniecības ministrijas pakļautībā dibināja Rūpniecības departamentu (sk. 41., 42. att.), kura sastāvā ietilpa Patentu valde. Lielinieku uzbrukuma dēļ Rūpniecības departamenta darbību pārtrauca, un to atjaunoja tikai 1919. gada jūlijā. Tirdzniecības un rūpniecības ministriju likvidēja 1921. gada 19. jūlijā, līdz tam tās pakļautībā esošos Jūrniecības, Muitas, Tirdzniecības un rūpniecības departamentus nododot Finanšu ministrijas pakļautībā (sk. 43. att.).¹⁶⁸

Kad Finanšu ministrija 1918. gada nogalē uzsāka darbu, par tās svarīgāko uzdevumu kļuva līdzekļu iegūšana jaundibinātajai valstij. Ministrijas darbības izvēršanu pārtrauca saspīngtā militārā un politiskā situācija teritorijā – lielinieku uzbrukums, 16. aprīļa pučs Liepājā u.c. Tikai pēc militārās situācijas stabilizēšanās 1919. gada vasarā ministrija varēja uzsākt mērķtiecīgu un aktīvu darbību.¹⁶⁹ 1921. gada marta beigās finanšu ministrs rakstīja, ka “*zemei draud saimnieciskais sabrukums*”, un aicināja pacelt darba ražīgumu.¹⁷⁰

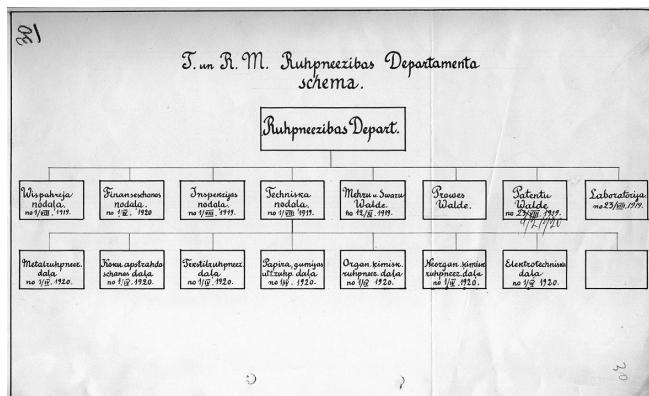
1927. gada 1. februārī Finanšu ministrijas pakļautībā esošo Rūpniecības departamentu, nodibinoties Valsts saimniecības departamentam, pārdēvēja par Rūpniecības nodaļu.¹⁷¹ Savukārt 1930. gada 29. marta Ministru kabineta lēmums un 1930. gada 24. aprīļa finanšu ministra pavēle Nr. 1 noteica, ka, sākot ar 1930. gada 1. aprīli, Tirdzniecības un rūpniecības nodaļa, Proves valde, Mēru un svaru valde un Patentu valde tiek iekļautas Tirdzniecības un rūpniecības departamentā.

After the establishment of the Republic of Latvia, aiming at restoration and monitoring of the destructed industry, the Latvian Provisional Government established the Department of Industry under the Ministry of Commerce and Industry already at the end of 1918 (See Fig. 41, 42), which included the Latvian Patent Office. Due to the invasion of the Bolsheviks, the Department of Industry ceased operations and renewed it in July 1919. The Ministry of Commerce and Industry was removed on 19 July 1921 with the Departments of Navigation, Customs, and Commerce and Industry being transferred under the leadership of the Ministry of Finance (See Fig. 43).¹⁶⁸

When the Ministry of Finance began working at the end of 1918, the acquisition of funds for the newly established country became its most important task. The expansion of the ministry's activity was stopped by the uptight military and political situation in the region, the attack of the Bolsheviks, putsch in Liepaja on April 16, and so on. Only after the military situation stabilised in the summer of 1919, the Ministry was able to engage in targeted and active operations.¹⁶⁹ At the end of March 1921, the Minister of Finance wrote, “*economic collapse jeopardises the country*”. Therefore he called for improvement of labour productivity.¹⁷⁰

On 1 February 1927, when the Department of State Economy was founded, the Department of Industry under the Ministry of Finance was renamed the Division of Industry.¹⁷¹ In its turn, the decision of the Cabinet of Ministers of 29 March 1930 and Order No 1 of the Minister of Finance of 24 April 1930 stipulated that the Division of Commerce and Industry, the Assay Office, the Board of Measures and Scales, and the Latvian Patent Office would be merged into the Department of

¹⁷¹ Finanču ministrijas 10 gadu darbības pārskats. *Ekonomists*, Nr.22, 1928, 15. nov., 892. lpp.

41. attēls

Tirdzniecības un rūpniecības ministrijas Rūpniecības departamenta shēma, 1920. gada maijs. Ar izdarītu labojumu par Patentu valdes dibināšanas laiku. LVVA, 6824. f., 3. apr., 100. l., 30. lp.

Figure 41.

The organisational chart of the Department of Industry of the Ministry of Commerce and Industry, May 1920, including a correction made as regards the date of the foundation of the Latvian Patent Office. LSHA, stock 6824, entry 3, file 100, p. 30

Izmaiņas iestāžu, t.sk. Patentu valdes, darbībā šīs institucionālās pārmaiņas neradīja.¹⁷²

20. gs. 30. gados Finanšu ministrija sastāvēja no:

- 1) Valsts saimniecības departamenta;
- 2) Nodokļu departamenta;
- 3) Muitas departamenta;
- 4) Tirdzniecības un rūpniecības departamenta;
- 5) Jūrniecības departamenta;
- 6) Juriskonsultācijas;
- 7) Sekretariāta.¹⁷³

Tirdzniecības un rūpniecības departamenta uzdevums bija pārzināt iekšējās un ārējās tirdzniecības, rūpniecības un amatniecības lietas, kā arī šo saimniecisko nozaru likumdošanu un politiku. Departamentu vadīja direktors un divi viņam pakļauti vicedirektori.¹⁷⁴ Departamenta sastāvā bija:

Commerce and Industry starting from 1 April 1930. Nevertheless, those institutional changes did not trigger any changes in the functioning of the abovementioned authorities, including the Latvian Patent Office.¹⁷²

In the 1930s, the Ministry of Finance consisted of:

- 1) Department of State Economy;
- 2) Taxation Department;
- 3) Customs Department;
- 4) Department of Commerce and Industry;
- 5) Maritime Department;
- 6) Legal counselling;
- 7) Secretariat.¹⁷³

The mission of the Department of Commerce and Industry was to manage the matters of internal and external trade, industries, and crafts, as well as legislation and policies of those economic sectors. The Department was headed by a director and two vice directors subordinated to him.¹⁷⁴ The Department was composed of the following:

¹⁷² LVVA, 4595. f., 1. apr., 4. l., 3. lp.

¹⁷³ LVVA, 6824. f., 1. apr., 1. l., 143. lpp.; *Finanšu ministrijas iekārta*. Rīga: Finanšu ministrijas izdevums, 1937. 16 lpp.

¹⁷⁴ LVVA, 6824. f., 1. apr., 1. l., 77. lpp.

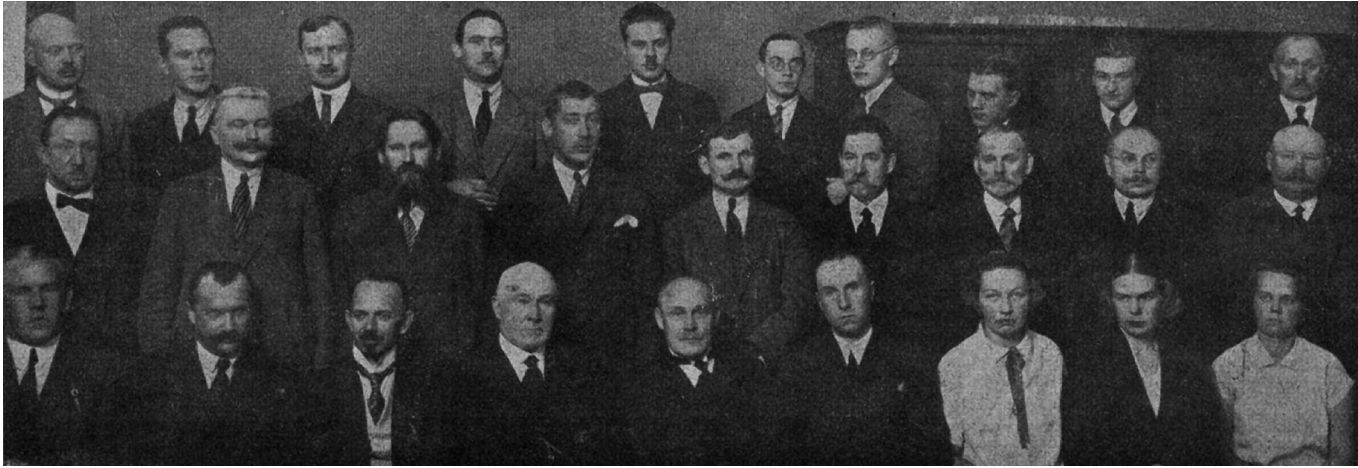
¹⁷⁵ Rūpniecības departaments: [Tirdzniecības un rūpniecības ministrijas Rūpniecības departamenta darbinieku fotogr.] // *Jaunā Nedēļa*, Nr.38, 1926, 12. nov., 9. lpp.

¹⁷² LSHA, stock 4595, entry 1, file 4, p. 3

¹⁷³ LSHA, stock 6824, entry 1, file 1, p. 143; *Structure of the Ministry of Finance*. Riga: Publication of the Ministry of Finance, 1937, p. 16

¹⁷⁴ LSHA, stock 6824, entry 1, file 1, p. 77

¹⁷⁵ The Department of Industry: [Photo of the employees of the Department of Industry of the Ministry of Commerce and Industry] // *Jaunā Nedēļa* (New Week) No 38, 12 Nov 1926, p. 9

42. attēls

Rūpniecības departaments. 1926. gada 12. novembris.

1. rindā no kreisās: 1. Patentu valdes priekšnieks inženieris J. Purics, 2. Fabriku inspektors inženieris-tehnologs K. Šnakenburgs, 3. Tehniskās nodaļas vadītājs būvinženieris V. Čipste, 4. Mēru un svaru valdes priekšnieks inženieris-tehnologs K. Mežaks, 5. Rūpniecības departamenta direktors inženieris J. Vagels, 6. Inspekcijas nodaļas vadītājs inženieris-tehnologs J. Šteinbergs, 7. L. Āboliņa, 8. A. Pišinskij, 9. Patentu valdes darbvede Z. Eleks. 2. rindā no kreisās: 1. Fabriku inspektors inženieris-tehnologs O. Vērleins, 2. Vecākais grāmatvedis K. Šteinhardts, 3. Mēru un svaru valdes darbvedis P. Ķuzis, 4.-7. Mēru un svaru valdes tehniķi K. Liepiņš, A. Graumans, V. Bičichins, K. Stilbe, 8. Proves valdes provētājs J. Naike, 9. Tvaika katlu uzraudzības tehniķis J. Lukins. 3. rindā no kreisās: 1. Elektriķa uzņēmumu inspektors inženieris K. Vējiņš, 2. Inženieris R. Salniņš, 3. Inženiera vietas izpildītājs E. Rūtenfelds, 4.-5. Mēru un svaru valdes tehniķi E. Strautmans, J. Irbens, 6.-7. Inspekcijas nodaļas darbveži A. Lūss, J. Butte, 8.-9. Proves valdes provētāju palīgi T. Ciruls, A. Bērziņš, 10. Vecākais kurjers D. Mežulis¹⁷⁵

Figure 42.

The Department of Industry on 12 November 1926.

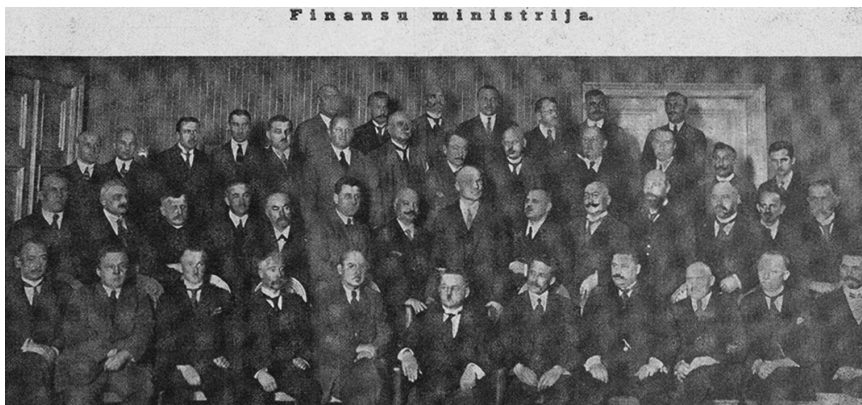
The first row from the left: 1. Head of the Latvian Patent Office, Engineer J. Purics, 2. Inspector of Factories, Engineering Technologist K. Schnakenburg, 3. Head of Technical Division, Building Engineer V. Čipste, 4. Head of the Board of Measures and Scales, Engineering Technologist K. Mežaks, 5. Director of the Department of Industry, Engineer J. Vagels, 6. Head of the Inspectorate, Engineering Technologist J. Steinberg, 7. L. Abolina, 8. A. Piszinski, 9. Z. Eleks, Filing Clerk of the Latvian Patent Office. The second row from the left: 1. Inspector of Factories, Engineering Technologist O. Wehrlein, 2. Senior Accountant K. Steinhardt, 3. P. Kuzis, Filing Clerk of the Board of Measures and Scales, 4.-7. Technicians on the Board of Measures and Scales: K. Liepins, A. Graumann, V. Bichikhin, K. Stilbe, 8. J. Naike, Hallmarker of the Assay Office, 9. Steam Boiler Surveillance Technician J. Lukins. The third row from the left: 1. Inspector of Electrical Companies, Engineer K. Vejins, 2. Engineer R. Salnins, 3. Acting Engineer E. Ruhtenfeld, 4.-5. Technicians of the Board of Measures and Scales: E. Strautmann, J. Irbens, 6.-7. Filing Clerks of the Inspectorate: A. Luss, J. Butte, 8.-9. Assistant Hallmarkers of the Assay Office: T. Ciruls, A. Berzins, 10. Senior Courier D. Mezulis.¹⁷⁵

1) Iekšējās tirdzniecības nodaļa – pārzināja akciju un paju sabiedrību koncesionēšanu¹⁷⁶, uzraudzīja dažādu tirdzniecības uzņēmumu darbību un kārtoja importa tirdzniecības atļauju, iekšzemes tirdzniecības iestāžu un citas tirdzniecības lietas, pārzināja Tirdzniecības

1) Division of Internal Trade managed the concession of stock and joint stock companies¹⁷⁶, monitored the activities of various trading companies, and settled the matters of granting the permits for import sales, domestic trade authorities, and other trading affairs, oversaw the budget, inventory, holdings, and personal

¹⁷⁶ Koncesionēšana – garantēto labumu iegūšana

¹⁷⁶ Concession means obtaining guaranteed benefits.

43. attēls
 Latvijas Republikas Finanšu ministrija. 1923. gada novembris. 2. rindā no kreisās: Patentu valdes priekšnieks Jānis Purics. *Finansu ministrija. Ilustrētais Žurnāls, Nr.46, 1923, 16. nov., 417. lpp.*

Figure 43.
 Ministry of Finance of the Republic of Latvia in November 1923. The second row from the left: Head of the Latvian Patent Office Janis Purics. *Ministry of Finance. Illustrated Journal No 46, 16 Nov 1923, p. 417.*

- un rūpniecības departamenta budžetu, inventāru, saimniecību un personāllietas;
- 2) Rūpniecības nodaļa – pārzināja rūpniecības un amatniecības uzņēmumu koncesionēšanu, pārraudzīja to tehnisko iekārtu un darbību, pārzināja zinātnisko organizāciju rūpniecībā un amatniecībā, kā arī zemes bagātību izmantošanu, pārzināja un kārtoja visas lietas par elektriskās enerģijas apgādi, pārraudzīja tvaika katlus, benzīna tvertnes un ar spiedienu dzenamos aparātus, kā arī aprēķināja tvaika katlu nodokļus;
 - 3) Saimnieciskās politikas un līgumu nodaļa – pārzināja saimnieciskos līgumus ar ārvalstīm, sagatavoja materiālus starptautiskām iestādēm un konferencēm, pētīja atsevišķus tautsaimnieciskus jautājumus;
 - 4) Ārējās tirdzniecības nodaļa – pārzināja eksportētāju un tirdzniecības aģentu koncesionēšanu, rūpējās par eksporta ražojumu normalizāciju, pārraudzīja eksportētāju darbību un sekoja noslēgto tirdzniecības līgumu izpildīšanai;
 - 5) Mēru un svaru valde – pārraudzīja, pārbaudīja un apzīmogoja mērus un svarus;

- files of the department;
- 2) Division of Industry managed concessioning of industrial and artisan companies, monitored their technical equipment and operations, supervised use of scientific organisations in industry and crafts, as well as the use of entrails of the earth, managed and arranged all the matters pertaining to the supply of electric energy, monitored steam boilers, gasoline tanks, and pressure-driven machines, and calculated steam boiler taxes;
 - 3) Division of Economic Policy and Contracts managed economic treaties with foreign countries, prepared materials for international authorities and conferences, and examined specific issues of the national economy;
 - 4) Division of Foreign Trade managed concessioning of exporters and dealers, took care of the normalisation of export products, oversaw the activities of exporters, and followed the implementation of concluded trade agreements;
 - 5) The Board of Measures and Scales monitored, verified, and sealed measures and scales;
 - 6) Assay Office checked and hallmarked precious metals and articles made thereof and monitored the companies that manufactured articles made of precious metals or traded the latter;

- 6) Proves valde – pārbaudīja un apzīmēja dārgmetālus un to izstrādājumus, kā arī pārraudzīja uzņēmumus, kas izgatavoja dārgmetālu ražojumus vai ar tiem tirgojās;
- 7) **Patentu valde** – reģistrēja uz pieteikumu pamata izgudrojumus, modeļus, fabrikas zīmējumus un preču zīmes, izsniedza patentus un apliecības, kā arī veidoja patentu, reģistrēto modeļu, fabrikas zīmējumu un preču nozīmju sarakstus;
- 8) Finanšu ministrijas izdevniecība, kas darbojās uz finanšu ministra izdotu sevišķu noteikumu pamata. Tā izdeva arī Finanšu ministrijas žurnālu “*Ekonomists*”.¹⁷⁷

Patentu valdi, Mēru un svaru valdi un Proves valdi pārzināja Rūpniecības nodaļas vadītājs, vēlāk Tirdzniecības un rūpniecības departamenta vicedirektors un Rūpniecības nodaļas priekšnieks.¹⁷⁸ Patentu valde darbojās Finanšu ministrijas telpās Rīgā, Noliktavas ielā 1.¹⁷⁹

Patentu un preču zīmju likums ieņēma lielu lomu rūpniecības un tirdzniecības veicināšanā. Nodrošinot valsts garantētu aizsardzību, tika veicināta dažādu nozaru un jaunievedumu attīstība. Jau 1921. gada janvārī Latvijas Universitātes pasniedzējs Arvids Kalniņš¹⁸⁰, uzsverot patentu nozīmību valsts ekonomikas attīstībā un akūto nepieciešamību sakārtot valsts patentu sistēmu, rakstīja: “*[..] patentu sistēma un noslēpumainība, kura valda mūsu rūpniecībā, ir viens no tiem ļaunumiem, kurš pēdējā laikā nenoliedzami kavē visas kultūras attīstību un par kuru novēršanu katrā ziņā jāpadomā. [..] Mums jācenšas sasniegt, lai, tāpat kā mākslā, neviens nekopē un neizlieto autora darbu bez viņa piekrišanas, tā arī tehnikā neviens lai neizmanto attiecīga speciālista izgudrojumu bez viņa atļaujas. Tagadējai patentu sistēmai ar laiku jāizvērsas par goda lietu, kuru pabalsta pate sabiedrība, un tikai izņēmuma gadījumos*

- 7) **Latvian Patent Office** registered inventions, models, industrial designs, and trademarks based on applications, granted patents and certificates, produced the lists of patents, registered models, industrial designs, and trademarks;
- 8) Publishing house of the Ministry of Finance operated based on special regulations issued by the Minister of Finance. It also published the periodical of the Ministry of Finance “*Ekonomists*” (Economist).¹⁷⁷

The Latvian Patent Office, the Board of Measures and Scales, and the Assay Office Board of Proves were managed by the Head of the Division of Industry, later the Vice-Director of the Department of Commerce and Industry, and the Head of the Division of Industry (from now on the institutional changes are not specified).¹⁷⁸ The Latvian Patent Office was located at the premises of the Ministry of Finance at 1 Noliktavas Street in Riga.¹⁷⁹

The Law on Patents and Trademarks plays a major role in promoting industry and commerce. Ensuring the protection of the state facilitates the development of various sectors and innovations. In January 1921, Arvids Kalniņš¹⁸⁰, a lecturer at the University of Latvia, already wrote when emphasising the significance of patents for the development of the national economy and the desperate need to arrange the national patent system, “*[..] The patent system and the mystery that dominates in our industries are one of the harms that inevitably hinders the development of the entire culture lately and we must definitely think about opportunities to eliminate that. [..] We must strive to ensure that in engineering, similar to the procedure existing in fine arts where no one copies or uses the work of an author without his consent, nobody uses an invention of a relevant expert without his permission. The current patent system should eventually become a matter of honour that the public supports*

¹⁷⁷ LVVA, 6824. f., 1. apr., 1. l., 78. lpp.

¹⁷⁸ LVVA, 6824. f., 1. apr., 1. l., 78. lpp.

¹⁷⁹ LVVA, 4595. f., 1. apr., 6452. l., 82. lp.

¹⁸⁰ Arvids Kalniņš (1894–1981). Ķīmiķis un sabiedriskais darbinieks. Latvijas Republikas zemkopības (1922–1923) un izglītības (1925) ministrs. Latvijas Universitātes un Latvijas Lauksaimniecības akadēmijas profesors.

¹⁷⁷ LSHA, stock 6824, entry 1, file 1, p. 78

¹⁷⁸ LSHA, stock 6824, entry 1, file 1, p. 78

¹⁷⁹ LSHA, stock 4595, entry 1, file 6452, p. 82

¹⁸⁰ Arvids Kalniņš (1894–1981). Chemist and social worker. Minister of Agriculture of the Republic of Latvia (1922–1923) and Minister of Education (1925). Professor at the University of Latvia and the Latvian Academy of Agriculture.

viņā var iejaukties tiesu iestādes, tāpat kā to tagad dara pie autora tiesību neievērošanas.”¹⁸¹

Pēc Latvijas Republikas dibināšanas un likumdošanas darba uzsākšanas, teju visās darbības nozarēs (piemēram, tiesvedībā), nodrošinot tiesību nepārtrauktību, tika pārņemti bijušās Krievijas impērijas likumi, tos pakāpeniski pielāgojot demokrātiskas valsts prasībām. Pagaidu valdība jau 1919. gada 5. decembrī ar īpaša likuma palīdzību noteica, ka Latvijā tie ir spēkā, kamēr nav atcelti ar jauniem likumiem un nav pretrunā ar Latvijas valsts iekārtu. Šāds solis ļāva ne tikai izvairīties no tiesību pārrāvuma un likumu iztrūkuma to tapšanas laikā, bet arī nodrošināja skaidrāku un saprotamāku nozaru darbību. Attiecīgos likumus ar dažādām izmaiņām, rīkojumiem un grozījumiem laika gaitā pielāgoja jaundibinātās valsts lietošanas prasībām.

Patentus un preču zīmes Latvijas Republikā saprata kā nemateriālas tiesības. Pamatā tām tomēr bija nevis radoši iemesli, bet gan apgrozības intereses, t.i., veicināt jaunu preču un izgudrojumu ieviešanu, vienlaikus garantējot godīgu konkurenci. Jaunās valsts rūpnieciskā īpašuma aizsardzības tiesiskajai bāzei par pamatu pieņēma Krievijas 1896. gada 26. februāra rūpniecības nolikuma 1913. gada redakciju, kuras II daļas 4. nodaļa “*par privilēģijām uz izgudrojumiem un pārļabojumiem*”¹⁸² bija galvenais nozari regulējošais likums visu starpkaru posmu (ar attiecīgiem grozījumiem un laika gaitā veiktām izmaiņām).

Jautājums par grozījumiem pieņemtajā rūpniecības nolikumā, kas atbilstu jaunās valsts prasībām, bija aktuāls jau kopš 1919. gada vasaras, bet pirmie grozījumi “*Pārgrozījumi noteikumos par izgudrojumu, modeļu un preču nozīmju aizsardzības apliecību un patentu izdošanas kārtību*” tika pieņemti tikai 1921. gada 22. decembrī, un izsludināti tā paša gada

itself and where the judiciary can interfere only in exceptional circumstances like the current procedure is regarding non-compliance with the author's rights.”¹⁸¹

After the establishment of the Republic of Latvia and the beginning of the law-making process, the laws of the former Russian Empire were taken over in almost all the sectors of activity (for example, in litigation) by ensuring the principle of continuity and gradually adapting them to the requirements of a democratic state. On 5 December 1919, the Provisional Government determined using a particular law that they were valid in Latvia until they would be repealed by new regulations and would not contradict the political system of Latvia. This step allowed both avoiding discontinuity of law and a lack of laws while statutes were under development and providing more apparent and more regular sectoral activities. The relevant laws have been adapted to the use requirements of a newly established country over time using various changes, orders, and amendments.

In the Republic of Latvia, patents and trademarks were understood as intangible rights. However, the use of the latter resulted not from original reasons, but the interests of circulation, that is, interest in promoting the introduction of new products and inventions while guaranteeing free competition and preventing the emergence of a monopoly of some merchant or entrepreneur. The legal basis for the protection of industrial property in the new country was taken from the Russian Industrial Law of 26 February 1896 as amended in 1913, whose Chapter 4, Part II, “*on privileges for inventions and alterations*”¹⁸² was the primary law regulating the sector for the entire inter-war period (with relevant amendments and changes made over time).

The issue of amending the adopted regulation of industry that would comply with the requirements of the new state had been topical since summer 1919, whereas the first *Amendments to the Regulations on the Procedure of Granting*

181 Kalniņš, A. Jauni ierosinājumi mūsu augstākas tehniskas zinātnes veicināšanai. *Izglītības Ministrijas Mēnešraksts*. Nr.1, 1921, 1. janv., 7. lpp.

182 Ramans, L. *Preču nozīme* : diploma darbs. Matrikula 8802. Latvijas Universitāte. Rīga, 1938, 34. lpp.

181 Kalnins, A. New Suggestions for Promoting Our Higher Technical Science. *Monthly of the Ministry of Education* No 1, 1 Jan 1921, p. 7

182 Ramans, L. *Trademarks*: Thesis. Matriculation Certificate No 8802. University of Latvia. Riga, 1938, p. 34

29. decembrī.¹⁸³ Tas skaidrojams ar apstākli, ka pirms patentu un preču zīmju aizsardzības politikas izstrādes valdībai bija jārisina virkne steidzamu un neatliekamu jautājumu izskatīšana un attiecīgās likumdošanas sakārtošana.

Nozari regulējošā likumdošana atradās Finanšu ministrijas Juriskonsultācijas pārziņā. Visi likumi tālāk tika virzīti tikai ar Tieslietu ministrijas atzinumu.¹⁸⁴

Pieņemtajā 1913. gada rūpniecības nolikumā un tajā izdarītajos 1921. gada grozījumos nelielas korekcijas tika ieviestas vairākkārt. Piemēram, 1922. gada 17. maijā Satversmes sapulce pieņēma nelielus grozījumus kārtībai, kādā izdodamas aizsardzības apliecības un patenti.¹⁸⁵ Līdzīga rakstura grozījumi likumā tika ieviesti 1925. gada 14. martā, kad pieņēma “*Likumu par izgudrojumu, modeļu un preču nozīmju aizsardzību izstādēs*”.¹⁸⁶

Saturiski grozījumi tika veikti likuma 129. pantā, kas noteica, ka preču zīmei jāiekļauj firmas vai uzņēmuma atrašanās vieta latviešu valodā. Šajā likuma pantā 1925. gadā izdarīja grozījumus pēc būtības, tos neattiecinot uz ārzemju pieteicējiem. Likuma izmaiņas izraisīja lielais ārzemju pieteicēju skaits un nepieciešamība aizsargāt viņu starptautiski pazīstamās preču zīmes.¹⁸⁷

Latvijā spēkā bija šādi likumi:

- 1) Pārgrozījumi noteikumos par izgudrojumu, modeļu un preču nozīmju aizsardzības apliecību un patentu izdošanas kārtību,¹⁸⁸

Protection Certificates and Patents for Inventions, Models and Trademarks were adopted only on 22 November 1921 and promulgated on 29 December 1921.¹⁸³ This is because, before the development of a policy on the protection of patents and trademarks, the government had to deal with some immediate and urgent issues and the alignment of the relevant legislation.

The sector-regulating legislation was under the management of the Legal Counselling of the Ministry of Finance. All laws were advanced only after the opinion of the Ministry of Justice was received.¹⁸⁴

The Industrial Law adopted in 1913 and amendments to it passed in 1921 were subject to minor adjustments on some occasions. For example, on 17 May 1922, the Constitutional Assembly of Latvia passed minor amendments to the procedure for the issue of the certificates of protection and patents.¹⁸⁵ Similar changes to the Law were introduced on 14 March 1925, when the Law on the Protection of Inventions, Models, and Trademarks at Exhibitions was passed.¹⁸⁶

When amendments were made to the content, Article 129 of the Law can be mentioned as an exception, because it stipulated that a trademark should include the location of a company or enterprise in the Latvian language. This article of the Law was amended on its merits in 1925, not applying the rule to foreign applicants. Such a change in the Law was caused by a large number of international applicants and the need to protect the internationally known trademarks they were using.¹⁸⁷

The following laws were in force in Latvia:

183 Pārgrozījumi noteikumos par izgudrojumu, modeļu un preču nozīmju aizsardzības apliecību un patentu izdošanas kārtību. *Valdības Vēstnesis*, Nr.294, 1921, 29. dec., 1. lpp.

184 Rotbergs, G. Reiz bija Patentu valde. *Diena*, Nr.40, 1992, 4. marts, 2. lpp.

185 Veiss, E. Mūsu patentu likums. *Latvijas Inženieru un Tehniķu Kongresa Biroja Žurnāls*, Nr.8/9, 1925, 1. dec., 1. lpp.

186 Likums par izgudrojumu, modeļu, fabrikas zīmējumu un preču nozīmju aizsardzību izstādēs. *Valdības Vēstnesis*, Nr.59, 1925, 14. marts, 1. lpp.

187 Ramans, L. *Preču nozīme*: diploma darbs. Matrikula 8802. Latvijas Universitāte. Rīga, 1938, 37.-38. lpp.

188 Pārgrozījumi noteikumos par izgudrojumu, modeļu un preču nozīmju aizsardzības apliecību un patentu izdošanas kārtību. *Valdības Vēstnesis*, Nr.294, 1921., 29. dec., 1. lpp.

183 Amendments to the Regulations on the Procedure for the Issuance of the Certificates of Protection of Inventions, Models, and Trademarks and Patents. *Valdības Vēstnesis* No 294, 29 Dec 1921, p. 1

184 Rotbergs, G. Reiz bija Patentu valde. *Diena*, No 40, 4 March 1992, p. 2

185 Veiss, E. Our Patent Law. *Latvijas Inženieru un Tehniķu Kongresa Biroja Žurnāls* No 8/9, 1 Dec 1925, p. 1

186 Law on the Protection of Inventions, Models, Industrial Drawings, and Trademarks at Exhibitions. *Valdības Vēstnesis* No 59, 14 March 1925, p. 1

187 Ramans, L. *Trademarks*: Thesis. Matriculation Certificate No 8802. University of Latvia. Rīga, 1938, pp. 37-38

- 2) Noteikumi par nodokli par izgudrojumu, paraugu un preču nozīmju reģistrēšanu un apliecības izsniegšanu;¹⁸⁹
- 3) Likums par izgudrojumu, modeļu un preču nozīmju aizsardzības apliecību un patentu izdošanas kārtības noteikumu grozīšanu;¹⁹⁰
- 4) Noteikumi par izgudrojumu, modeļu, fabrikas zīmējumu un preču nozīmju aizsardzību izstādēs;¹⁹¹
- 5) Pārgrozījumi rūpniecības nolikumā;¹⁹²
- 6) Likums par izgudrojumu, modeļu, fabrikas zīmējumu un preču nozīmju aizsardzību izstādēs;¹⁹³
- 7) Pārgrozījumi rūpniecības nolikumā, kā arī likumā par izgudrojumu, modeļu un preču nozīmju aizsardzības apliecību un patentu izdošanas kārtības noteikumu grozīšanu;¹⁹⁴
- 8) Papildinājumi rūpniecības nolikumā;¹⁹⁵
- 9) Latvijas pievienošanās starptautiskās rūpniecisko īpašumu aizsardzības savienības konvencijai un nolīgumiem;¹⁹⁶
- 10) Noteikumi par starptautiski reģistrēto preču nozīmju aizsardzības iegūšanu Latvijā;¹⁹⁷
- 11) Pārgrozījumi un papildinājumi noteikumos par privilēģijām uz izgudrojumiem un pārlabojumiem.¹⁹⁸

189 Noteikumi par nodokli par izgudrojumu, paraugu un preču nozīmju reģistrēšanu un apliecības izsniegšanu. *Valdības Vēstnesis*, Nr.296, 1921, 31. dec., 1. lpp.

190 Likums par izgudrojumu, modeļu un preču nozīmju aizsardzības apliecību un patentu izdošanas kārtības noteikumu grozīšanu. *Valdības Vēstnesis*, Nr.115, 1922, 24. maijs, 1. lpp.

191 Noteikumi par izgudrojumu, modeļu, fabrikas zīmējumu un preču nozīmju aizsardzību izstādēs. *Valdības Vēstnesis*, Nr.160, 1924, 19. jūl., 1. lpp.

192 Pārgrozījumi rūpniecības nolikumā. *Valdības Vēstnesis*, Nr.206, 1924, 11. sept., 1. lpp.

193 Likums par izgudrojumu, modeļu, fabrikas zīmējumu un preču nozīmju aizsardzību izstādēs. *Valdības Vēstnesis*, Nr.59, 1925, 14. marts, 1. lpp.

194 Pārgrozījumi rūpniecības nolikumā, kā arī likumā par izgudrojumu, modeļu un preču nozīmju aizsardzības apliecību un patentu izdošanas kārtības noteikumu grozīšanu. *Valdības Vēstnesis*, Nr.63, 1925, 19. marts, 1. lpp.

195 Papildinājumi rūpniecības nolikumā. *Valdības Vēstnesis*, Nr.117, 1925, 28. maijs, 1. lpp.

196 Latvijas pievienošanās starptautiskās rūpniecisko īpašumu aizsardzības savienības konvencijai un nolīgumiem. *Valdības Vēstnesis*, Nr.34, 1926, 12. febr., 1. lpp.

197 Noteikumi par starptautiski reģistrēto preču nozīmju aizsardzības iegūšanu Latvijā. *Valdības Vēstnesis*, Nr.227, 1926, 9. okt., 1. lpp.

198 Pārgrozījumi un papildinājumi noteikumos par privilēģijām uz izgudrojumiem un pārlabojumiem. *Valdības Vēstnesis*, Nr.15, 1930, 20. janv., 1. lpp.

- 1) Amendments to the Regulations on the Procedure of Granting Protection Certificates and Patents for Inventions, Models and Trademarks;¹⁸⁸
- 2) Regulations on the Tax for the Filing of Inventions, Models, and Trademarks and Issuance of Certificate;¹⁸⁹
- 3) The Law Amending the Regulations on the Procedure of Granting Protection Certificates and Patents for Inventions, Models, and Trademarks;¹⁹⁰
- 4) Regulations on the Law on the Protection of Inventions, Models, Factory Drawings and Trademarks in Exhibitions;¹⁹¹
- 5) Amendments to the Industrial Law;¹⁹²
- 6) Law on the Protection of Inventions, Models, Factory Drawings, and Trademarks in Exhibitions;¹⁹³
- 7) Amendments to the Industrial Law and the Law Amending the Regulations on the Procedure of Granting Protection Certificates and Patents for Inventions, Models, and Trademarks;¹⁹⁴
- 8) Additions to the Industrial Law;¹⁹⁵
- 9) Latvia's Accession to the Paris Convention for the Protection of Industrial Property and agreements thereof;¹⁹⁶
- 10) Regulations on the Procedure for Obtaining Protection of Internationally Registered Trademarks in Latvia;¹⁹⁷

188 Amendments to the Regulations on the Procedure of Granting Protection Certificates and Patents for Inventions, Models and Trademarks. *Valdības Vēstnesis* No 294, 29 Dec 1921, p. 1

189 Regulations on the Procedure for the Issuance of the Certificates of Protection of Inventions, Models, and Trademarks and Patents. *Valdības Vēstnesis* No 296, 31 Dec 1921, p. 1

190 The Law Amending the Regulations on the Procedure of Granting Protection Certificates and Patents for Inventions, Models, and Trademarks. *Valdības Vēstnesis* No 115, 14 May 1922, p. 1

191 Regulations on the Law on the Protection of Inventions, Models, Factory Drawings and Trademarks in Exhibitions. *Valdības Vēstnesis* No 160, 19 July 1924, p. 1

192 Amendments to the Industrial Law. *Valdības Vēstnesis* No 206, 11 Sep 1924, p. 1

193 Law on the Protection of Inventions, Models, Factory Drawings, and Trademarks in Exhibitions. *Valdības Vēstnesis* No 59, 14 March 1925, p. 1

194 Amendments to the Industrial Law and the Law Amending the Regulations on the Procedure of Granting Protection Certificates and Patents for Inventions, Models, and Trademarks. *Valdības Vēstnesis* No 63, 19 March 1925, p. 1

195 Additions to the Industrial Law. *Valdības Vēstnesis* No 117, 28 May 1925, p. 1

196 Latvia's Accession to the Paris Convention for the Protection of Industrial Property and agreements thereof. *Valdības Vēstnesis* No 34, 12 Feb 1926, p. 1

197 Regulations on the Procedure for Obtaining Protection of Internationally Registered Trademarks in Latvia. *Valdības Vēstnesis* No 227, 9 Oct 1926, p. 1

Nozīmīgs darbs norisinājās, lai Latvijas īstenotā patentu un preču zīmju aizsardzība iekļautos starptautiskajā vidē un atbilstu starptautiskajiem noteikumiem. Latvija pievienojās 1883. gada 20. marta Parīzes Konvencijai par rūpnieciskā īpašuma aizsardzību (pārskatīta 1900. gada 14. decembrī Briselē, 1911. gada 2. jūnijā Vašingtonā, 1925. gada 6. novembrī Hāgā¹⁹⁹), Madrides 1891. gada 14. aprīļa nolīgumam par preču zīmju starptautisko reģistrēšanu (pārskatīts 1900. gada 14. decembrī Briselē, 1911. gada 2. jūnijā Vašingtonā), kā arī Madrides nolīgumam “Par nepareizu preču izcelšanās vietas apzīmējumu apkarošanu” (pārskatīts Vašingtonā 1911. gada 2. jūnijā), kas stājās spēkā 1925. gada 20. augustā. Vēlāk gan Ministru kabinets nolēma atsaukt Latvijas pievienošanas abiem Madrides nolīgumiem, tie palika spēkā vēl vienu gadu pēc uzteikšanas, t.i., līdz 1926. gada 21. decembrim.

Nozīmīgus likuma grozījumus izstrādāja 1939. gadā un vēl 1940. gada sākumā. Finanšu ministrija 1939. gada aprīlī sāka izstrādāt likumu par visām saimnieciskām un tehniskām autora tiesībām. Likumprojekts līdz galam izstrādāts netika, un, Latvijai nonākot okupācijas varā, darbs pie tā tika pārtraukts.

11) Revisions and Amendments to the Regulations on Privileges to Inventions and Improvements.¹⁹⁸

A significant contribution was made to ensure the protection of patents and trademarks implemented by Latvia integrated into the international environment and complied with international regulations. Latvia acceded to the Paris Convention for the Protection of Industrial Property of 20 March 1883 (as revised at Brussels on 14 December 1900, at Washington, DC, on 2 June 1911, and at The Hague on 6 November 1925)¹⁹⁹, the Madrid Agreement Concerning the International Registration of Marks of 14 April 1891 (as revised at Brussels on 14 December 1900 and at Washington, DC, on 2 June 1911), and the Madrid Agreement for the Repression of False or Deceptive Indications of Source on Goods (as revised at Washington on 2 June 1911), which entered into force on 20 August 1925. Subsequently, the Cabinet of Ministers decided to withdraw the accession of Latvia to the Madrid Agreements and to refer the accession of Latvia only to the Paris Convention of 20 March 1883. The concerned agreement remained in force for one year after notice of its termination, namely, until 21 December 1926.

Significant amendments to the Law were drafted in 1939 and at the beginning of 1940. In April 1939, the Ministry of Finance began writing a law on all economic and technical rights of the author. The draft law was not fully developed and was suspended when Latvia was occupied.

¹⁹⁹ Pārskatīta arī 1934. gada 2. jūnijā Londonā, 1958. gada 31. oktobrī Lisabonā un 1967. gada 14. jūlijā Stokholmā un grozīta 1979. gada 28. septembrī

¹⁹⁸ Revisions and Amendments to the Regulations on Privileges to Inventions and Improvements. *Valdības Vēstnesis* No 15, 20 Jan 1930, p. 1

¹⁹⁹ Revised also at London on 2 June 1934, at Lisbon on 31 Oct 1958, and at Stockholm on 14 July 1967, and amended on 28 Sep 1979.

STARPTAUTISKĀ SADARBĪBA UN
SABIEDRĪBAS INFORMĒŠANA

INTERNATIONAL COOPERATION AND
PUBLIC AWARENESS

Ievērojamu interesi Latvijas Republikas Finanšu ministrijā izraisīja ārvalstu pieredze rūpnieciskā īpašuma aizsardzībā. 1922. gadā Finanšu ministrija komandēja Patentu komitejas locekli Vilhelmu Čipsti uz Vāciju un Čehoslovākijas Republiku, lai tur iepazītos ar patentu un proves valžu, kā arī fabriku inspekciju darbību un tādējādi sekmētu to attīstību Latvijā.²⁰⁰

1931. gada sākumā Patentu valdes priekšnieks Jānis Purics, lai tuvāk iepazītos ar patentu iestāžu darbību, devās komandējumos uz Vāciju (Berlīni) un Čehoslovākijas Republiku (Prāgu) u.c. valstīm.²⁰¹

Savukārt par Patentu valdes darbību interesi izrādīja līdzīgas organizācijas ārzemēs. Piemēram, 1934. gada augustā Lielbritānijas Patentu birojs (*Patent Office*) ierosināja veikt apmaiņu ar tā iknedēļas oficiālo izdevumu "*Patents*", kurā publicēta informācija par patentiem un preču zīmēm, pret Latvijas oficiālo izdevumu "*Valdības Vēstnesis*". Šādu priekšlikumu Patentu valde un Tirdzniecības un rūpniecības departamenta vadība atbalstīja.²⁰² Jāmin, ka jau 1925. gadā no Lielbritānijas bija izskanējis šāds priekšlikums, taču tas "*pālicis bez atbildes*", ko Latvijas sūtniecība Lielbritānijā skaidroja ar iespējami kļūdaini norādītu Latvijas iestādes adresi.²⁰³

Jau kopš Patentu valdes darbības sākuma lielu daļu patentu un preču zīmju pieteikumu reģistrācijai iesniedza ārvalstu pieteicēji. Ārvalstīs dzīvojošajām personām pieteikumi Patentu valdē bija jāiesniedz ar Latvijā dzīvojoša pilnvarnieka starpniecību, turklāt attiecīgai pilnvarai bija jābūt legalizētai Latvijas pārstāvniecībā.²⁰⁴ Patentu valde skaidroja, ka ne-

Foreign experience in the protection of industrial property caused undoubted interest in The Ministry of Finance of the Republic of Latvia resulting in the instruction of the Ministry of Finance to Member of the Patent Committee Vilhelms Cipste to visit Germany and Czechoslovak Republic to get acquainted with the activities of the patent and assay offices, as well as the inspecting of factories so that their development would be facilitated in Latvia already in 1922.²⁰⁰

At the beginning of 1931, Head of the Latvian Patent Office Janis Purics went on a business trip aimed at getting acquainted with the system, types of activities, etc. in several countries, including Germany (Berlin) and the Czechoslovak Republic (Prague).²⁰¹

In their turn, similar organisations abroad showed interest in the activities of the Latvian Patent Office. For example, in August 1934, the Patent Office of the United Kingdom proposed to exchange their weekly official publication "*Patents*", where they published information on patents and trademark protection issued, for the Latvian official publication "*Valdības Vēstnesis*". The Latvian Patent Office and the management of the Department of Commerce and Industry supported the proposal.²⁰² It should be noted that such a proposal was already expressed from the Great Britain in 1925, but it "*remained unanswered*", the Embassy of Latvia in the Great Britain explained that it might be due to incorrect address of the Latvian authority.²⁰³

Since the beginning of the Latvian Patent Office, a large number of patent and trademark applications were filed by foreign applicants. Individuals living abroad had to submit their applications to the Latvian Patent Office through an attorney

204 LVVA, 4595. f., 1. apr., 6453. l., 209. lp. o. p.

pieciešamību Latvijā dzīvojošam pilnvarniekam pārstāvēt ārzemju uzņēmēju vai tirgotāju radījis apstākļi, ka “*ārzemēs dzīvojošam tirgotājam vai rūpniekam nav iespējams tieši kārtot vajadzīgās formalitātes ar Tirdzniecības un rūpniecības departamentu, kā arī uz pēdējo pieprasījumu sniegt vajadzīgo informāciju. Šī kārtība, cik zināms, atzīta par lietderīgu gan drīz visās Eiropas valstīs, un Latvijā līdz šim tā nav izsaukusi nopietnus pārpratumus vai ļaunprātības*”.²⁰⁵

Attiecībā uz preču zīmēm likums paredzēja, ka “*citū valstu pilsoņi, reģistrējot preču nozīmes [un izgudrojumus] Latvijā, bauda tādas pat tiesības kā Latvijas pilsoņi, neatkarīgi no tā, vai viņi savas preču zīmes [un izgudrojumus] savā valstī reģistrējuši vai nē*”.²⁰⁶

1940. gadā, atskatoties uz Patentu valdes darbības laiku, J. Purics secināja, ka “*no gadā vidēji 350 pieņemtajiem izgudrojumu iesniegumiem aptuveni puse ir ārzemnieki*”. Patentus Latvijā pieteica vismaz 25 dažādu valstu pārstāvji. Visbiežāk ārzemju pieteikumus Patentu valde saņēma no Lielbritānijas, Vācijas, Zviedrijas un Padomju Savienības, kā arī no Ziemeļamerikas, Dienvidamerikas un Austrālijas. Ārzemju pieteicēji novērtēja Latviju kā valsti, kurā viņu radītajam izgudrojumam būtu labs noiets (sk. 44. un 45. att.).²⁰⁷ Patentu valdē tika pieteikti ASV, Vācijas, Lielbritānijas un Francijas firmu militārie “jauninājumi”, galvenokārt saistībā ar ieročiem, lādiņiem, ūdens un gaisa torpēdām; daudz ārzemju izgudrojumu bija saistīti ar ķīmijas nozari.²⁰⁸

Bieži ārzemnieki vērsās Latvijas oficiālajās iestādēs ārzemēs (sūtniecībās, konsulātos u.c.), lai noskaidrotu aizsardzības iegūšanas kārtību, kā arī gūtu palīdzību atbilstošu personu (patentpilnvarnieku) kontaktu iegūšanai. Piemēram, 1930. gada 17. decembrī ar Patentu valdi sazinājās Latvijas sūtniecības Prāgā sūtnis Kārlis Ducmanis (1881–1943), jo

that lived in Latvia, in addition, the respective mandates had to be legalized in the Representation of Latvia.²⁰⁴ The Latvian Patent Office explained that the need for an attorney living in Latvia to represent a foreign entrepreneur or trader occurred due to the fact that “*it is impossible for a trader or an industrialist living abroad to settle the necessary formalities with the Department of Commerce and Industry directly, as well as to provide the necessary information upon the request of the latter. This procedure, as far as it is known, has been found to be useful in almost all European countries, and the procedure has not caused serious misunderstandings or misconduct so far in Latvia*”.²⁰⁵

With respect to trademarks, the law provided that “*citizens of other countries, when registering goods [and inventions] in Latvia, enjoy the same rights as Latvian citizens, regardless of whether they have registered their trademarks [and inventions] in their own country or not*”.²⁰⁶

In 1940, when taking a retrospective look back to the entire operation of the Latvian Patent Office, J. Purics concluded, “*about half of 350 applications for inventions received per year were filed by foreigners*.” Representatives from at least 25 different countries applied for patents in Latvia. The Latvian Patent Office most often received international applications from the Great Britain, Germany, Sweden, and the Soviet Union. Among others, there were applications from North America, South America, and Australia. Foreign applicants assessed Latvia as a country, where their invention would have a good market (See Fig. 44 and 45).²⁰⁷ For example, the Latvian Patent Office received applications on many military “innovations” by companies from the United States of America, Germany, Great Britain, and France, mainly for weapons, shells, water torpedoes, and air-borne torpedoes. Many international inventions were also related to the chemical industry.²⁰⁸

Foreigners addressed the official bodies of Latvia abroad (embassies, consulates, etc.) frequently to find out the

205 LVVA, 2574. f. 4. apr. 6969. l., b.p.

206 LVVA, 4595. f., 1. apr., 6455. l., 299. lp.

207 350 izgudrojumu gadā. *Brīvā Zeme*, Nr.18, 1940, 23. janv., 3. lpp.

208 Ko sasniedz izgudrotāji? *Latvijas Kareivis*, Nr.13, 1938, 18. janv., 5. lpp.

204 LSHA, stock 4595, entry 1, file 6453, p. 209 o.p.

205 LSHA, stock 2574, entry 4, file 6969, b.p.

206 LSHA, stock 4595, entry 1, file 6455, p. 299

207 The 350 Inventions per Year. *Brīvā Zeme* (Free Land) No 18, 23 Jan 1940, p. 3

208 What Do Inventors Achieve? *Latvijas Kareivis* (Latvian Warrior) No 13, 18 Jan 1938, p. 5

Arīnāda g. 1921. 1. februāris 310.

Latvijas Patentu valde.

R. A. G.

AIZSARDZĪBAS PIETĒKUMS:

1.) Patenta- paraugu, protāmi nosaukums, izmērs, sīkums, nosaukums:
Drošības bārdskuvjaparāts

2.) Pateicēja vārds un adrese:
Gillette Safety Razor Company Boston
Lancaster Melnā ziemeļrietos
Masach.

3.) Pateicēja nosaukums vai arāds:

4.) Uzdevuma īpašas nosaukums un adrese:

5.) Pilnvarotāja vārds un adrese: Inoch. Karlis
Kerfbergs, L. Pilsmaņa ielā 29, dz. 20, Rīga

6.) Pateicēja vešanas punkti i. minēti prokrocēta aizsardzības Latvijā.

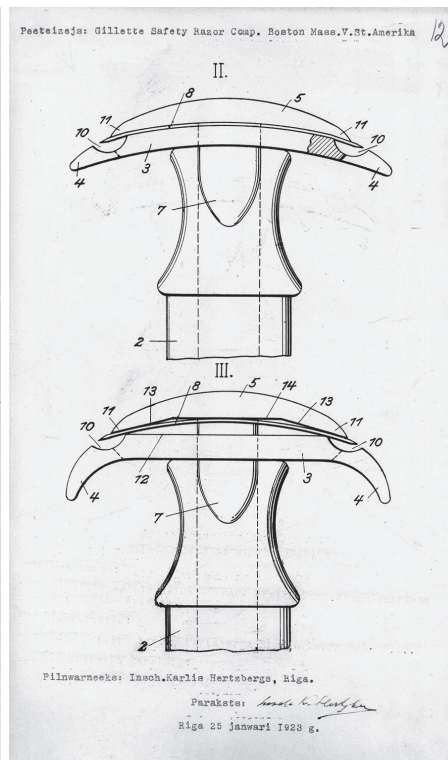
7.) Pateicuma maksas L. rub. 100 par 1921. g. un ir samaksāta Valsts kasa pret kvīti nr. 38091/1921. g. 20. janvārī 1921. g.

8.) Pastāšanās:
xx) 2 eksempl. apraksts un . . . lap. pus.
. . . sīkums un . . .
i. paraugu
i. pilnvara.

9.) Pateicēja vaj. pilnvarotāja paraksts: Inoch. Kerfbergs

10.) Vests un datums: Rīga 31. janvārī 1921.

Pastāšanās:
x) Vajadīgais nosaukums
xx) Vajadīgais nosaukums

44. attēls
ASV firmas “Gillette Safety Razor Company Boston”
1921. gada 3. februāra aizsardzības pieteikums
“Drošības bārdskuvjaparāts” un zīmējums.
LVVA, 4893. f., 1. apr., 2310. l., 1., 12. lp.

Figure 44.
Application for protection of “Safety razor” and
the drawing by US company “Gillette Safety Razor
Company Boston” dated 3 February 1921.
LSHA, stock 4893, entry 1, file 2310, p. 1, 12

kāds inženieris M. Nīdrle (Nydrle) vēlējās patentēt savu izgudrojumu Latvijā. Inženieris rakstījis Patentu valdei sev interesējošo jautājumu noskaidrošanai, bet, nesaņēmis atbildi, palīdzību lūdzis Latvijas sūtniecībā.²⁰⁹

1930. gada februārī Latvijas sūtniecība Lietuvā informēja, ka “Lietuvas Finanšu ministrija, neievērojot reciprocitāti,²¹⁰ vairs nepieņem reģistrēšanai Latvijas izgudrojumus un preču zīmes”. Aprakstīto situāciju izraisījis apstākļi, ka, mainoties noteikumiem, Lietuva pieņēma pieteikumus vairs tikai no

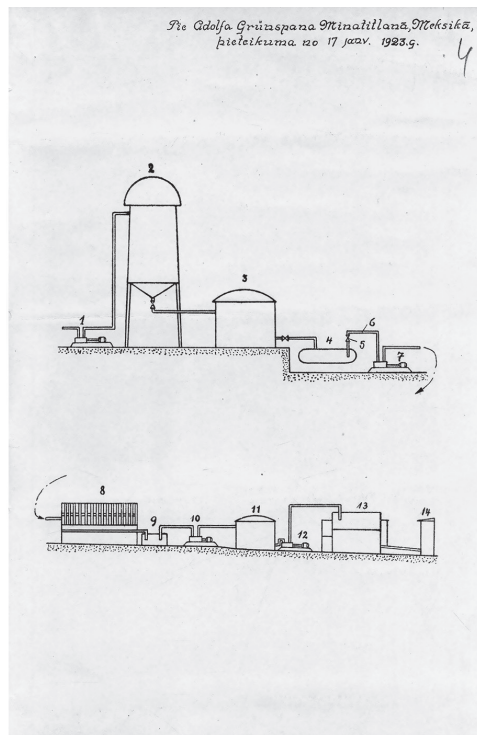
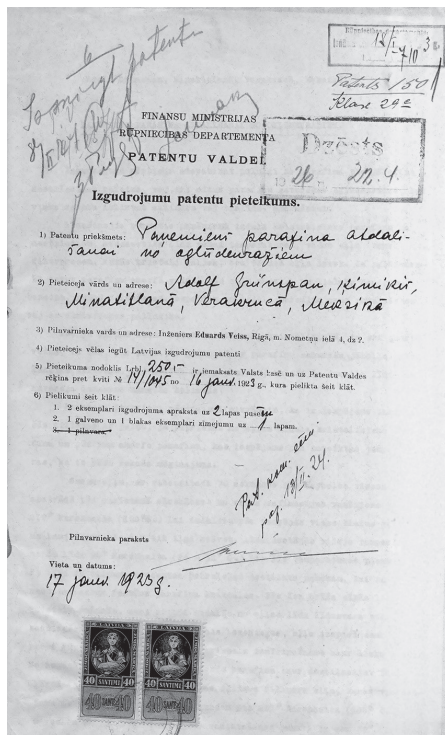
procedures for obtaining protection and to ask for the assistance in getting contacts of appropriate individuals (patent attorneys). For example, on December 17, 1930, the Ambassador of the Latvian Embassy in Prague, Kārlis Ducmanis (1881–1943), contacted the Patent Office, because an engineer, M. Nydrle, wanted to patent his invention in Latvia. An engineer had wrote to the Patent Office for clarifications, but did not receive an answer, thus he asked for help at the Latvian Embassy.²⁰⁹

In February 1930, the Latvian Embassy in Lithuania informed that “the Lithuanian Ministry of Finance no longer

209 LVVA, 4595. f., 1. apr., 6455. l., 436. lp.

210 Reciprocitāte – savstarpēja, ņemšanas un došanas attiecības; savstarpēja apmaiņa ar precēm un pakalpojumiem, kas ir ilgtermiņa attiecību daļa.

209 LSHA, stock 4595, entry 1, file 6455, p. 436

45. attēls
Meksikā dzīvojošā ķīmiķa Ādolfa Grunspana (Grunspan) 1923. gada 17. janvāra izgudrojuma patenta pieteikums "Paņēmiens parafīna atdalīšanai no ogļūdeņražiem" un zīmējums. LVVA, 4893. f., 1. apr., 790. l., 1., 4. lp.

Figure 45.
The patent application of the invention "A method for separating paraffin from hydrocarbons" and the drawing by Chemist Adam Grunspan living in Mexico dated 17 January 1923. LSHA, stock 4893, entry 1, file 790, p. 1, 4

tām valstīm, ar kurām tai bija nokārtota speciāla vienošanās par preču zīmju un izgudrojumu savstarpēju aizsardzību. Vienlaikus Latvijas sūtniecība Lietuvā norādīja, ka "vienīgā iespēja panākt stāvokļa izlīdzināšanu pastāv speciālas vienošanās slēgšana". Tika uzsākta vienošanās sagatavošana.²¹¹ Ar atsevišķām valstīm, piemēram, Lielbritāniju, Franciju un Vāciju, bija noslēgtas abpusēji izdevīgas vienošanās par preču zīmju aizsardzību.²¹²

Latvija sekoja līdzīti starptautiskiem pasākumiem, kas attiecās uz rūpnieciskā īpašuma aizsardzību, kā arī iespēju robežās tajos piedalījās. Dažādu pasākumu norisei līdzīti sekoja

²¹¹ LVVA, 4595. f., 1. apr., 6453. l, 235.–237. lp.

²¹² Neuhauss, A. *Preču nozīmes aizsardzība*. Rīga: Vārds, 1934, 7. lpp.

accepted Latvian inventions and trademarks regardless of the principle of reciprocity²¹⁰" in February 1930. The situation described above occurred because with the rules being changed, Lithuania accepted applications only from those countries, with which it had concluded a special agreement on the mutual protection of trademarks and inventions. At the same time, the staff of the Latvian Embassy in Lithuania stated, "the only chance to resolve the situation is signing that special agreement". Agreement signing process was launched.²¹¹ There were co-operation agreements with individual countries, such as Great Britain, France, and Germany, which were mutually

²¹⁰ Reciprocity means mutual dependence, taking and giving relationships; the exchange of goods and services that are part of a long-term relationship.

²¹¹ LSHA, stock 4595, entry 1, file 6453, pp. 235–237

arī Ārlietu ministrijas darbinieki un par to informēja Patentu valdi. Piemēram, 1924. gada maijā Londonā norisinājās “Rūpnieciskā īpašuma aizsardzības konference”, kurā piedalījās ap 150 delegātu no 60 valstīm, to skaitā ASV, Francijas, Japānas, Vācijas u.c. Saistībā ar to Latvijas sūtnis Lielbritānijā Kārlis Zariņš (1879–1963) rakstīja: “*Pats par sevi saprotams, ja Valdība to vēlas, mēs mēģināsim konferences darbam sekot, bet zināmas tehniskas grūtības jau rodas, pirmkārt, caur to, ka par apspriežamiem tehniskiem jautājumiem mēs neesam informēti, un, otrkārt, ka pašlaik Londonā atrodas Kara ministrijas trīs pārstāvji [...]. Tā ka esam ļoti aizņemti. Tomēr grūtībām pāri tiks.*” K. Zariņš norādīja, ka viņam būtu nepieciešams saņemt pilnvaru, uz kuras pamata viņš būtu tiesīgs konferencē piedalīties. Konferences priekšsēdētājs sarunā K. Zariņam apgalvoja, ka “*Latvija esot pilntiesīgs [konferences] loceklis*”. Ne-raugoties uz K. Zariņa ierosinājumu, Finanšu ministrija pieņēma lēmumu, ka “*piedalīšanās domāta vienīgi informatīvos nolūkos, bez sevišķas pilnvaras*”.²¹³

Ne mazāk svarīgs Patentu valdes uzdevums bija sabiedrības informēšana par savu darbu un rūpnieciskā īpašuma aizsardzību Latvijā. Izņemot izdotos likumus un atsevišķus rakstus laikrakstos, citi izdevumi, piemēram, Latvijas patentu apraksti, Patentu valdes darbības pārskati, Patentu valdes katalogs, brošūras, starpkaru posmā netika publicēti. Tāpat nebija apkopotu tiesu lēmumi, kas attiecās uz patentiem un preču zīmēm, kā rezultātā nebija iespējams izdot ar tiem saistīto informāciju, un nereti Patentu valdes darbinieki šādu lietu gaitu nepārzināja.²¹⁴

Rakstus dažādiem preses izdevumiem sagatavoja gan Patentu valdes priekšnieks Jānis Purics, gan citas ar nozari saistītās personas, piemēram, patentpilnvarnieki, Patentu komitejas un Tehniskās komitejas locekļi, dažādi uzņēmēji, tirgotāji un izgudrotāji, lai popularizētu savas preces vai izgudrojumus.

213 LVVA, 4560. f., 1. apr., 6460. l., b.p.

214 LVVA, 4595. f., 1. apr., 6461. l., b.p.

beneficial agreements for the protection of trademarks in the other country.²¹²

Latvia followed up and participated in international events related to the protection of industrial property as much as possible. Moreover, the employees of the Ministry of Foreign Affairs followed information about different events as much as possible and informed the Latvian Patent Office thereof. For example, the Conference on Protection of Industrial Property was held in London in May 1924, where around 150 delegates from 60 countries participated, including the USA, France, Japan, Germany, etc. Ambassador of Latvia to the United Kingdom Karlis Zarins (1879-1963) wrote thereupon, “*It goes without saying that if the Government so wishes, we will try to follow the work of the Conference, but some technical difficulties have already arisen, first of all, because we are not informed of the technical issues being discussed, and, secondly, because three representatives of the Ministry of War are currently in London ... We are very busy. However, we will overcome difficulties.*” K. Zarins stated that he would need to obtain a mandate by which he would be entitled to participate in the Conference. The chairman of the conference in a conversation with K. Zarins claimed that, “*Latvia is a full member [of the Conference]*.” Despite the suggestion of Karlis Zarins, the Ministry of Finance decided, “*participation is for informational purposes only. Therefore there is no need for a special mandate*”.²¹³

Awareness raising activities were as important as other activities of the Office, among them – public awareness of the activities of the Patent Office and the industrial property protection system in Latvia. Except issued laws and certain articles in newspapers, other publications, such as Latvian patent descriptions, Latvian Patent Office’s annual reports, catalogs and brochures, were not published during the inter-war period. Information about the court decisions related to trademarks and patents also was not acquired. Due to that reason, it was not possible to publish related information and often

212 Neuhauss, A. *Trademark Protection*. Riga: Vārds, 1934, p. 7

213 LSHA, stock 4560, entry 1, file 6460, b.p.

Lielāko interesi izraisīja dažādie Latvijas un ārvalstu izgudrojumi, kā arī ar tiem saistītie jautājumi. Publicētā informācija par izgudrojumiem lielākoties bija informatīva, bet ar pozitīvu un uz attīstību vērstu redzējumu.²¹⁵

Nozares speciālistu rakstos izskanēja bažas par Latvijas izgudrojumu zemo kvalitāti. Piemēram, 1928. gadā laikraksts “*Latvijas Kareivis*”, atsaucoties uz Jāni Puricu un raksturojot kopīgo Latvijas izgudrojumu stāvokli, raksta: “*Tagadējā straujajā tehnikas progresā laikmetā, kad dažādas tehniskās nozares sasniegušas augstu stāvokli un plašu specializāciju, nav viegli atrisināt sevišķi svarīgus un noderīgus atradumus. To var panākt vienīgi neatlaidīgā un sistemātiskā darbā, iepazīstoties ar visiem līdzšinējiem atradumiem un pētījumiem zināmā nozarē.*”²¹⁶

Valsts nodrošinātas rūpnieciskā īpašuma aizsardzības aizvien pieaugošo aktualitāti un nozīmību spilgti apliecinaāja apstākļi, ka trīsdesmitajos gados Latvijas Universitātes Tautsaimniecības un tiesību zinātņu fakultātē tika aizstāvēti divi diplomdarbi, kas veltīti šai tēmai, kā arī tajos izdarītie secinājumi.

Viens no tiem bija 1937. gadā aizstāvētais Kārļa Cukura (sk. 46. att.) diplomdarbs “*Patentu un paraugu aizsardzība*” (sk. 48. att.). K. Cukurs dzimis 1899. gadā Pedeles pagastā.²¹⁷ 1919. gada 28. februārī ieskaitīts Latvijas armijā, piedalījies vairākās kaujās Ziemeļlatvijā. 1935. gadā uzsācis studijas Latvijas Universitātes Tautsaimniecības un tiesību zinātņu fakultātes Tautsaimniecības nodaļā, turpinot darbu Valsts elektrotehniskajā fabrikā kā vecākais grāmatvedis. Latvijas Universitāti absolvējis 1937. gadā. Otrā pasaules kara gados devies bēgļu gaitās, un miris 1966. gadā ASV.²¹⁸

215 Jauni latviešu izgudrojumi. *Pēdējā Briedī*, Nr.83, 1927, 14. jūn., 7. lpp.; Tālis, V. Kad zinātne gatavo apvērsumu mūsu dzīvē. *Pasta-Telegrāfa dzīve*, Nr.3, 1931, 1. marts, 123. lpp.

216 Ko sasniedz izgudrotāji? *Latvijas Kareivis*, Nr.13, 1938, 18. janv., 5. lpp.

217 Vēlākais Lugažu pagasts.

218 LVVA, 7427. f., 1. apr., 7027. l. 2., 3., 7., 9. lp.

the Patent Office staff was not aware of the progress of the cases.²¹⁴

Articles for various publications were prepared both by the head of the Latvian Patent Office Janis Purics and other industry-related professionals, such as patent attorneys, members of the Patent Committee and the Technical Committee, entrepreneurs, traders, and inventors - in order to promote their products or inventions.

Latvian and foreign inventions, as well as the related issues raised great interest. The published information about inventions was mostly informative but with a positive and evolving vision.²¹⁵

The articles of sectoral experts expressed concerns about the low quality of Latvian inventions. For example, in 1928, by referring to Janis Purics and describing the general state of the Latvian inventions, the newspaper “*Latvijas Kareivis*” (Latvian Warrior) wrote, “*In the current era of rapid technological progress, when different technical industries have reached the top and a wide range of specialization, creating fundamental and useful discoveries is not an easy task. This can only be achieved by persistent and systematic work when familiarising oneself with all past findings and research in a certain industry.*”²¹⁶

The ever-increasing topicality and significance of the state-provided protection of industrial property rights was evident by the fact that two graduation papers devoted to this topic and the conclusions therein were defended at the Faculty of Economics and Law of the University of Latvia in the 1930s.

One of them was a thesis “*Protection of Patents and Models*” defended in 1937 (See Fig. 48) by Karlis Cukurs (See Fig. 46). He was born in 1890 in Pedele Parish.²¹⁷ On 28 February 1919, Cukurs was called to the Latvian Army and participated in the several battles in Northern Latvia. In 1935, he began studies at the Department of Economics at the Faculty of Economics

214 LSHA, stock 4595, entry 1, file 6461, b.p.

215 New Latvian Inventions. *Pēdējā Briedī* (At the Last Moment) No 83, 14 June 1927, p. 7; Tālis, V. When Science Prepares for a Coup in Our Life. *Pasta-Telegrāfa dzīve* (Post-Telegraph Life) No 3, 1 March 1931, p. 123

216 What Do Inventors Achieve? *Latvijas Kareivis* (Latvian Warrior) No 13, 18 Jan 1938, p. 5

217 Lugaži Parish afterwards

46. attēls
Kārlis Cukurs (1899–1966). Foto no 1923. gada lūguma Latvijas Universitātes rektoram uzņemt viņu Tautsaimniecības un tiesību zinātņu fakultātē.
LVVA, 7427. f., 1. apr., 7027. l., 1. lp.

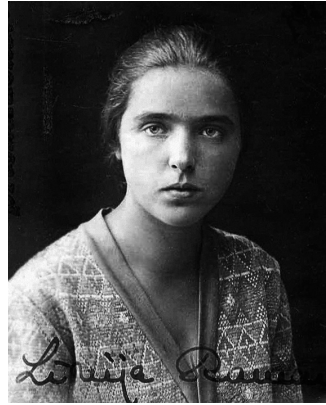
Figure 46.
Karlis Cukurs (1899–1966). Photo from his application to the Rector of the University of Latvia to admit him to the Faculty of Economics and Law in 1923. LSHA, stock 7427, entry 1, file 7027, p. 1

Savā diplomdarbā K. Cukurs sniedzis pārskatu par patentu un paraugu aizsardzības vēsturi un aizsardzību pasaulē, aplūkojot, kādiem izgudrojumiem piešķir aizsardzību, cik ilga ir piešķirtā aizsardzība, kā dažādās valstīs izvērtē patentu pieteikumus, kādas nodevas maksājamas par piešķirto aizsardzību, dažādu valstu nozari regulējošo likumdošanu, salīdzinājis dažādu valstu pieredzi u.tml. Autors 1937. gadā, aplūkojot situāciju pasaulē un Latvijā, secināja: *“Patentu un paraugu aizsardzība ir samērā jauns institūts [..]. Tomēr tā jau ir sasniegusi pietiekošu gatavību un labi nostādīti likumi var nākt tikai par svētību, tiklab izgudrotājiem, kā arī visai tautas saimniecībai.”*²¹⁹

Otrs Latvijas Universitātes Tautsaimniecības un tiesību zinātņu fakultātē aizstāvētais darbs bija Līvijas Ramans (dz. Rozīte, sk. 47. att.) 1938. gada diplomdarbs *“Preču nozīme”* (sk. 49. att.). L. Ramans dzimusi 1906. gadā Rīgā, 1924. gadā uzsākusi studijas Latvijas Universitātes Teoloģijas fakultātē, ko pēc gada pārtraukusi. 1928. gadā atsākusi studijas Tautsaimniecības un tiesību zinātņu fakultātes Tautsaimniecības nodaļā. Studijas ļoti sekmīgi beigusi 1938. gadā.²²⁰

219 Cukurs, K. *Patentu un paraugu aizsardzība* : diploma darbs. Matrikula 7083. Latvijas Universitāte. Rīga, 1937, 122.-123. lpp.

220 LVVA, 7427. f., 1. apr., 8726. l., 1., 8., 16., 23. lp.

47. attēls
Līvija Ramans (1906–?; dz. Rozīte). Foto no 1927. gada lūguma Latvijas Universitātes rektoram uzņemt viņu Tautsaimniecības un tiesību zinātņu fakultātē.
LVVA, 7427. f. 1. apr., 8726. l. 8. lp.

Figure 47.
Līvija Ramans (1906–?, nee Rozīte). Photo from her application to the Rector of the University of Latvia to admit her to the Faculty of Economics and Law in 1927. LSHA, stock 7427 entry 1, file 8726, p. 8

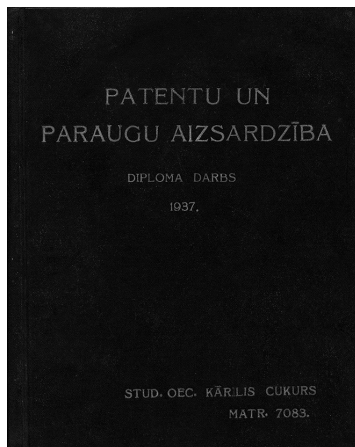
and Law of the University of Latvia by continuing his work as a Senior Accountant at the State Electric and Technical Factory. K. Cukurs graduated from the University of Latvia in 1937. During the Second World War, he escaped from Latvia. He died in the USA in 1966.²¹⁸

In his thesis, K. Cukurs provided an overview of the development of model and patent protection in Latvia and abroad, describing the conditions for the protection, how applications are examined, fees payable in respect of the protection granted, industry-regulating legislation, as well as compared the experiences of different countries, etc. When considering the situation in the world and in Latvia in 1937, the author of the thesis concluded, *“The protection of patents and models is a relatively new establishment [...]. However, it has already reached sufficient maturity, and well-established laws can only come as a blessing for both inventors and for the entire national economy.”*²¹⁹

The thesis *“Trademark”* (See Fig. 49) by Līvija Ramans (nee Rozīte, see Fig. 47) was another thesis presented at the Faculty of Economics and Law of the University of Latvia in 1938. L. Ramans was born in Riga in 1906. She began the studies at the Faculty of Theology of the University of Latvia in 1924,

218 LSHA, stock 7427, entry 1, file 7027, p. 2, 3, 7, 9

219 Cukurs K. *Protection of Patents and Models*: Thesis. Matriculation Certificate No 7083. Riga: University of Latvia, 1937, p. 122-123

48. attēls
Kārļa Cukura 1937. gadā aizstāvētā diplomdarba vāks un saturs.
Cukurs, K. *Patentu un paraugu aizsardzība*: diploma darbs. Matrikula 7083.
Rīga : Latvijas Universitāte, 1937. 127 lpp.

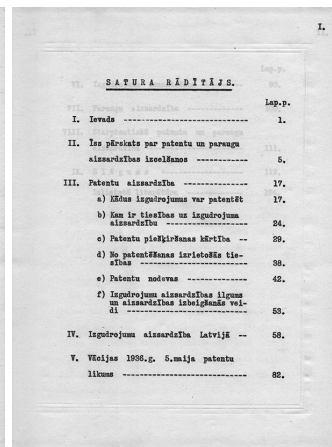
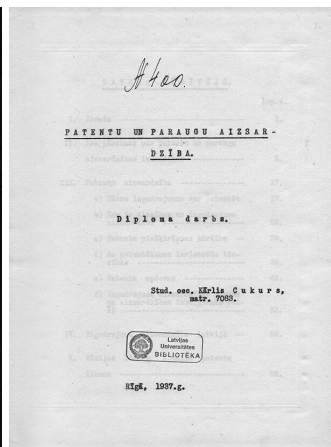
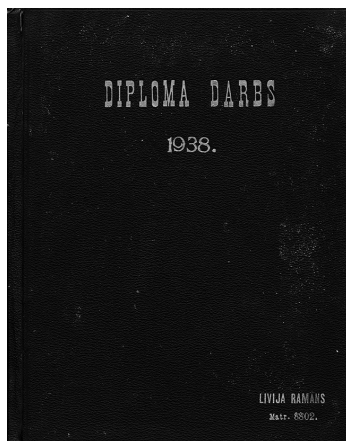
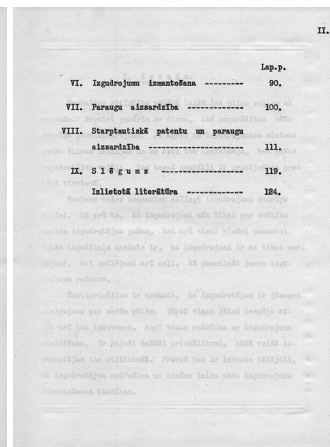

Figure 48.
The cover, title, and table of contents of the thesis presented by Karlis Cukurs in 1937. Cukurs K. *Protection of Patents and Models*: Thesis. Matriculation Certificate No 7083. Riga: University of Latvia, 1937, p. 127.

49. attēls
Livijas Ramans 1938. gadā aizstāvētā diplomdarba "Preču nozīme" vāks, saturs un paziņojums. Ramans, L. *Preču nozīme* : diploma darbs. Matikula. 8802. Rīga : Latvijas Universitāte, 1938. 81 lpp.

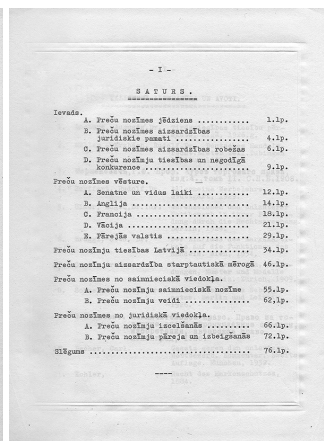
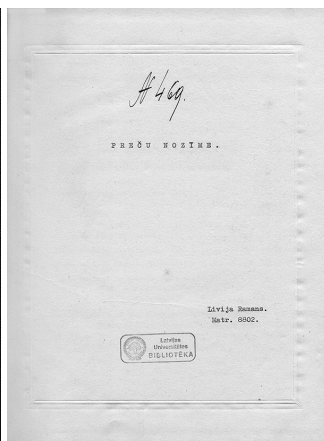
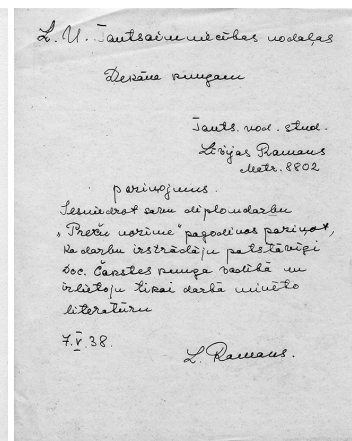

Figure 49.
Cover, table of contents and information letter of thesis "Trademarks" defended by Livija Ramans in 1938. Ramans, L. *Trademarks*: Thesis. Matriculation Certificate No 8802. Riga: University of Latvia, 1938, p. 81

Savā diplomdarbā L. Ramans aplūkoja preču zīmju vēsturi, tiesības Latvijā un preču zīmju starptautisko aizsardzību, kā arī no saimnieciskā un juridiskā viedokļa skaidroja, kas ir preču zīmes, kam tās paredzētas, kā izmantojamas un kāds labums no tām gūstams. L. Ramans secināja, ka aplūkotajā laikā pieaug preču zīmju loma un *“blakus preču nozīmei, kā privāta uzņēmēja brīvās konkurences cīņas līdzeklim, arvienu vairāk izveidojas preču nozīme kā saimnieciskās dzīves organizācijas līdzeklis no valsts puses”*. Viņa prognozēja valsts lomas pieaugumu šajā nozarē.²²¹

discontinuing them one year later. In 1928, she resumed studies at the Department of Economics of the Faculty of Economics and Law. L. Ramans graduated very successfully in 1938.²²⁰

In her thesis, L. Ramans studied the history of trademarks, trademark rights in Latvia and the international protection of trademarks, as well as she explained what trademarks were, what for they were intended, how they could be used and what benefits would be gained from an economic and legal point of view. L. Ramans concluded that the role of trademarks was growing in the studied period and *“apart from the trademark as a tool of free competition for a private entrepreneur, the trademark as a means of organising economic life from the state is developing more.”* She expected the increasing role of the state in this industry.²²¹

Aiga Bērziņa
Latvijas Universitātes Latvijas vēstures institūta
zinātniskā asistente

Aiga Berzina
Scientific Assistant at Institute of Latvian History
at the University of Latvia

²²¹ Ramans, L. *Preču nozīme* : diploma darbs. Matrikula 8802. Latvijas Universitāte. Rīga, 1938. 81 lpp.

²²⁰ LSHA, stock 7427, entry 1, file 8726, p. 1, 8, 16, and 23

²²¹ Ramans, L. *Trademarks*: Thesis. Matriculation Certificate No 8802. University of Latvia. Rīga, 1938. p. 81

IZMANTOTO INFORMĀCIJAS AVOTU SARAKSTS

LIST OF BIBLIOGRAPHY

Latvijas Nacionālā arhīva Latvijas Valsts vēstures arhīva dokumenti:

1794. fonds: Latvijas iestāžu, organizāciju un uzņēmumu personālsastāva dokumenti, 1900–1956,

1. apraksts, 75. lieta: Algu saraksti 1921.

2574. fonds: Ārlietu ministrijas Politiskais departaments, 4. apraksts,

2731. lieta: Lieta par likumdošanu Latvijā attiecībā uz preču zīmju un izgudrojumu aizsardzību, 1927–1928.

6969. lieta: Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kameras 12.08.1937. raksts Ārlietu ministrijas Rietumu nodaļai.

2996. fonds: Rīgas prefektūras pasu lietu kolekcija, 1919–1940.

3234. fonds: Iekšlietu ministrijas Administratīvais departaments, 1917–1940.

4595. fonds: Tirdzniecības un rūpniecības ministrijas Tirdzniecības un rūpniecības departaments, 1919–1943, 1. apraksts,

4. lieta: Finanšu ministrijas Tirdzniecības un rūpniecības departamenta pavēļu grāmata.

5. lieta: Finanšu ministrijas Tirdzniecības un rūpniecības departamenta ieņēmumu grāmata, 1932–1933.

22. lieta: Finanšu ministrijas rīkojumi Tirdzniecības un rūpniecības departamentam, 1935.

6452. lieta: Patentu valdes sarakste, 1934.

6453. lieta: Patentu valdes sarakste, 1930.

6454. lieta: Patentu valdes sarakste, 1930–1931.

6455. lieta: Patentu valdes sarakste, 1930–1931.

6456. lieta: Patentu valdes sarakste, 1931.

6457. lieta: Patentu valdes sarakste, 1931–1932.

6458. lieta: Patentu valdes sarakste, 1931–1932.

6459. lieta: Patentu valdes sarakste, 1932–1933.

6460. lieta: Patentu valdes sarakste, 1933.

6461. lieta: Patentu valdes sarakste, 1933–1934.

6462. lieta: Patentu valdes sarakste, 1934.

6492. lieta: Tirdzniecības un rūpniecības departamenta un tam pakļauto nodaļu budžeta projekti, 1935–1937.

6493. lieta: Tirdzniecības un rūpniecības departamenta un tam pakļauto nodaļu budžeta projekti, 1937–1938.

4893. fonds: Patentu valde, 1920–1944, 1. apraksts, 1861. lieta: A. Golvera izgudrojums, 1921–1922.

4893. fonds: Patentu valde, 1920–1944, 2. apraksts,

1. lieta: Patentu un Tehniskās komitejas sēžu protokoli, 1923–1939.

2. lieta: Patentu komitejas sēžu protokoli, 1939–1940.

25. lieta: Patentu klasifikācijas žurnāls, 1920–1940.

29. lieta: Ziņas par Patentu valdes personālu, 1941–1943.

5485. fonds: Latvijas Republikas Saeima, 1919–1941, 1. apraksts, 2371b. lieta: Noteikumi par nodokli par izgudrojumu paraugu un preču nozīmju reģistrēšanu un apliecību izsniegšanu, 1922.

6824. fonds: Finanšu ministrija, 1919–1940, 1. apraksts, 1. lieta: Finanšu ministrijas iekārtas likumprojekts un tai pakļautās nodaļas un departamenti, 1925–1939.

411. lieta: Finanšu ministrijas vēsture, 1918–1923.

6824. fonds: Finanšu ministrija, 1919–1940, 2. apraksts,

56. lieta: Preču nozīmju likumprojekts.

57. lieta: Paraugu un zīmējumu aizsardzības likumprojekts.

63. lieta: Patentu likumprojekts.

6824. fonds: Finanšu ministrija, 1919–1940, 3. apraksts,

22. lieta: Cirkulāri Finanšu ministrijas departamentiem, 1921–1922.

100. lieta: Tirdzniecības un rūpniecības ministrijas iekārta, 1919–1920.

7427. fonds: Latvijas Universitāte, 1904–1958, 1. apraksts,

7027. lieta: K. Cukura studenta lieta.

8726. lieta: L. Rozītes-Ramans studenta lieta.

Normatīvie akti un komentāri

1. Likums par izgudrojumu, modeļu, fabrikas zīmējumu un preču nozīmju aizsardzību izstādēs. *Valdības Vēstnesis*, Nr.59, 1925, 14. marts, 1. lpp.

2. Likums par izgudrojumu, modeļu un preču nozīmju aizsardzības apliecību un patentu izdošanas kārtības noteikumu grozīšanu. *Valdības Vēstnesis*, Nr.115, 1922, 24. maijs, 1. lpp.

3. Noteikumi par izgudrojumu, modeļu, fabrikas zīmējumu un preču nozīmju aizsardzību izstādēs. *Likumu un Ministru kabineta noteikumu krājums*, Nr.16, 1924, 8. aug., 180. lpp.
4. Noteikumi par nodokli par izgudrojumu, paraugu un preču nozīmju reģistrēšanu un apliecību izsniegšanu. *Valdības Vēstnesis*, Nr.296, 1921, 31. dec., 1. lpp.
5. Noteikumi par starptautiski reģistrēto preču nozīmju aizsardzības iegūšanu Latvijā. *Valdības Vēstnesis*, Nr.227, 1926, 9. okt., 1. lpp.
6. Papildinājumi rūpniecības nolikumā. *Valdības Vēstnesis*, Nr.117, 1925, 28. maijs, 1. lpp.
7. [Par Latvijas pievienošanos starptautiskās rūpniecisko īpašumu aizsardzības savienības konvencijai un noligumiem]. *Valdības Vēstnesis*, Nr.34, 1926, 12. febr., 1. lpp.
8. Pārgrozījumi noteikumos par izgudrojumu, modeļu un preču nozīmju aizsardzības apliecību un patentu izdošanas kārtību. *Valdības Vēstnesis*, Nr.294, 1921, 29. dec., 1. lpp.
9. Pārgrozījumi rūpniecības nolikumā. *Valdības Vēstnesis*, Nr.206, 1924, 11. sept., 1. lpp.
10. Pārgrozījumi rūpniecības nolikumā, kā arī likumā par izgudrojumu, modeļu un preču nozīmju aizsardzības apliecību un patentu izdošanas kārtības noteikumu grozīšanu. *Valdības Vēstnesis*, Nr.63, 1925, 19. marts, 1. lpp.
11. Pārgrozījumi un papildinājumi noteikumos par privilēģijām uz izgudrojumiem un pārļobojumiem. *Valdības Vēstnesis*, Nr.15, 1930, 20. janv., 1. lpp.
12. **Veiss, E.** Mūsu patentu likums. *Latvijas Inženieru un Tehniķu Kongresa Biroja Žurnāls*, Nr.8/9, 1925, 1. dec., 1. lpp.

Grāmatas

1. *Es viņu pazīstu* [latviešu biogrāfiskā vārdnīca]. Alūksne : Eraksti, 2016. 561 lpp.
2. **Cukurs, Kārlis.** *Patentu un paraugu aizsardzība* : diploma darbs. Matrikula 7083. Latvijas Universitāte. Rīga, 1937. 126 lp. : tab.
3. *Finansu ministrijas iekārta*. Rīga : Finanšu ministrijas izdevums, 1937. 16 lpp.
4. *Latvijas darbinieku galerija, 1918–1928*. A. Krodera redakcija. Rīga : Grāmatu Draugs, 1929. 466 lpp.
5. *Latvijas Republikas Patentu valde = Patent Office of the Republic of Latvia: [1920.-1940 ; 1992.-1997.]*. Rīga : LRPV, 1997. 37 lpp.
6. **Neuhauss, A.** *Preču nozīmes aizsardzība*. Rīga : Vārds, 1934. 26 lpp.
7. **Ramans, Livija.** *Preču nozīme* : [diploma darbs]. Matrikula 8802. Latvijas Universitāte. [Rīga, 1938]. 81 lp.
8. *Rīgas adrešu-izziņas grāmata*. Jelgava, 1928.
9. **Švarcs, Edgars.** *Vai ārzemēs reģistrēt, bet Latvijā neregistrēta preču nozīme bauda aizsardzību pret Latvijā reģistrētu?* Rīga: [autora izdevums], 1935. 29 lpp.

Raksti no periodiskajiem izdevumiem

1. Ar Atzinības krusta goda zīmi apbalvotie : [Patentu valdes darbvede Zenta Eleks] *Valdības Vēstnesis*, Nr.295, 1938, 29. dec., 2. lpp.
2. Ar Triju Zvaigžņu ordeni apbalvotie : [Proves valdes priekšnieks un Patentu komitejas loceklis Ādolfs Lielausis]. *Valdības Vēstnesis*, Nr.262, 1928, 17. nov., 4. lpp.
3. Ar Triju Zvaigžņu ordeni apbalvotie : [Patentu valdes priekšnieks Jānis Purics]. *Valdības Vēstnesis*, Nr.261, 1930, 17. nov., 3. lpp.
4. Ar Triju Zvaigžņu ordeni apbalvotie : [Tirdzniecības un rūpniecības departamenta vicedirektors Alberts Zalts]. *Valdības Vēstnesis*, Nr.260, 1933, 17. nov., 7. lpp.
5. Ar Triju Zvaigžņu ordeni apbalvotie : [Tirdzniecības un rūpniecības departamenta vicedirektors, saimnieciskās politikas un informācijas nodaļas vadītājs Jānis Volmārs]. *Valdības Vēstnesis*, Nr.262, 1935, 16. nov., 3. lpp.
6. Ar Viestura ordeni apbalvotie : [Tirdzniecības un rūpniecības departamenta vicedirektors Augusts Šmēlis]. *Valdības Vēstnesis*, Nr.293, 1938, 24. dec., 2. lpp.
7. Atbrīvoti inspektori. *Brīvā Zeme*, Nr.259, 1939, 14. nov., 11. lpp.
8. 4. personu saraksts. *Valdības Vēstnesis*, Nr.254, 1939, 14. nov., 15. lpp.
9. Finanču ministrijas 10 gadu darbības pārskats : [saturā arī par Patentu valdes darbību]. *Ekonomists*, Nr.22, 1928, 15. nov., 892., 895. lpp.
10. Finanšu ministrija : [fotogrāfija]. *Ilustrētais Žurnāls*, Nr.46, 1923, 16. nov., 417. lpp.
11. Iecelšanas. *Valdības Vēstnesis*, Nr.238, 1921, 20. okt., 2. lpp.
12. Jauni latviešu izgudrojumi. *Pēdējā Brīdī*, Nr.83, 1927, 14. jūn., 7. lpp.
13. **Kalniņš, A.** Jauni ierosinājumi mūsu augstākas tehniskas zinātnes veicināšanai. *Izglītības Ministrijas Mēnešraksts*, Nr.1, 1921, 1. janv., 7.-12.lpp.

14. Ko sasniedz izgudrotāji? : [intervija ar Patentu valdes priekšnieku J. Puriti] *Latvijas Kareivis*, Nr.13, 1938, 18. janv., 5. lpp.
15. **Linš.** Patentu valde. *Latvis*. Nr.767, 1924, 8. apr., 4. lpp.
16. Miris inž. Vilis Cipste : [Inženieru un tehniķu kongresa biroja priekšsēdētāja un Patentu komitejas pastāvīga locekļa nekrologs]. *Latvis*. Nr.2753, 1930, 30. dec., 5. lpp.
17. Patentu valdes darbība. *Sociāldemokrāts*, Nr.8, 1927, 12. janv., 3. lpp.
18. Patentu valdes paziņojums. *Valdības vēstnesis*, Nr.175, 1940, 5. aug., 4. lpp.
19. **Purics, J.** Rūpniecības departamenta Patentu valde. *Valdības Vēstnesis*, Nr.94, 1923, 5. maijs, 1. lpp.
20. **Rotbergs, G.** Reiz bija Patentu valde. *Diena*, Nr.40, 1992, 4. marts, 2. lpp.; Nr.41, 1992, 5. marts, 2. lpp.
21. Rūpniecības departamenta Patentu valde. *Valdības Vēstnesis*, Nr.85, 1922, 15. apr., 1. lpp.; Nr.30, 1923, 7. febr., 2. lpp.
22. Rūpniecības departaments : [Tirdzniecības un rūpniecības ministrijas Rūpniecības departamenta darbinieku fotogrāfija] // *Jaunā Nedēļa*, Nr.38, 1926, 12. nov., 9. lpp.
23. **Tālis, V.** Kad zinātne gatavo apvērsumu mūsu dzīvē : [par sasniegumiem zinātnē un tehnikā]. *Pasta-Telegrāfa dzīve*, Nr.3, 1931, 1. marts, 123. lpp.
24. 350 izgudrojumu gadā : [par patentēšanu Latvijā stāsta Patentu valdes priekšnieks J. Purics]. *Brīvā Zeme*, Nr.18, 1940, 23. janv., 3. lpp.
25. **V. C.** Patentu lietas : [par Patentu valdes darbību]. *Latvijas Inženieru un Tehniķu Kongresa Biroja Žurnāls*, Nr.11/12, 1924, 15. maijs, 365. lpp.
26. Veco zinātnieku rindas kļūst retākas. *Latvija*, Nr.5, 1966, 5. febr., 7. lpp.
27. Vienā gadā izgudro lidmašīnu, otrā kurpes papēdi : [par Patentu valdes darbību stāsta priekšnieks Jānis Purics]. *Rīts*, Nr.22, 1940, 23. janv., 7. lpp.

Elektroniskie resursi

1. *Latvijas dārgmetālu kontroles sistēmas vēsture* [tiešsaiste]. Latvijas Proves birojs [skatīts 2018. g. 5. janv.] Pieejams: <http://www.prove.lv/about/history.php>.

